

31/998

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ జూలై నెల 12-వ తేది గురువారము } No. 87
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర ఆషాఢమాస బహుళ చిత్తమి. } సంభిక్త ౮౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పాఠ్యపునఃస్థల బారదోలును.
పొట్ల బోగొట్టును. బెడుకుల కేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
గురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వ్యాధునున్నారు.

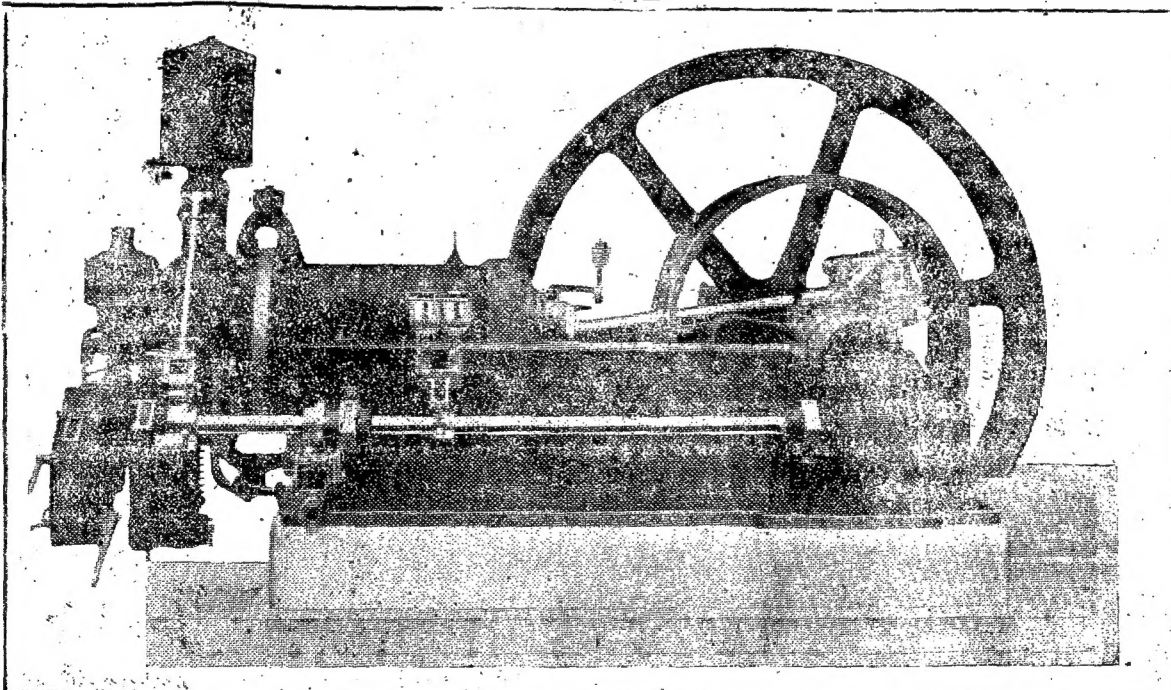

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు నంజీవివంతిది.
పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో
6, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు
109, ఫ్రేరిరోడ్డు, భోయ్య బొంబాయి

The Best and Reliable Engine in the Market up-to-date Improvements.

రాబీసన్ హెవికోల్డ్ స్టార్డు క్రాడ్ ఆయిలు యింజనులు

కావలసినవారు
కంపెనీకివచ్చిన
అన్నియు
చూడవచ్చును.

ఇంజనులు
ఎల్లప్పుడు
రెడీ స్టాక్ లో
ఉంచును.

నిమిషములోపల వేడిచేయ నవసరము లేకుండగనే చల్లదనములో స్టార్డు అగును. క్రాడ్ ఆయిలు బహుతక్కువగా కాలును.
లోడ్లు రాగుటలో అసమానమైన ఇంజనులు. అరుగుదల, విరుగుదల బహు తక్కువ. ఇంజనులు భారీవిగా నుండును. నడిపించుటకు నేర్పరితనము
అవసరము లేదు. క్రొత్త ఇంజనీరింగు పద్ధతులమీద తయారు కాబడినది. ఎంతకాలమైనను ఏ విధమైన యిబ్బందులు కలుగజేయక తృప్తికరముగ
పనిచేయును. ఈ యింజను పనిచేయుట చూచినవారు. యితర యింజనులు కొనుటకు ఒప్పుకొనరు.

మరిన్ని రాబీసన్ ఓల్డ్ టైపు యింజనులు, రాబీసన్ ఇంప్రూవుడు గ్యాసుఇంజనులు గ్యాసుస్టాబిలిటీను, సప్లయ్ చేయబడును.

రాబీసన్ ఓల్డ్ టైపు యింజనులు స్పేర్ సామానులు రెడీస్టాక్ లో దొరకును.

మెషిన్ల సామానులు, రైసుహెల్లులు, బాల్ బేరింగు హెల్లులు హెల్లుసామానులు, బెల్టింగులు బాల్ బేరింగులు, నీటిపంపులు
పుల్లీలు వగైరా యావత్తు మిల్లుసామానులు, విదేశములనుండి వివిధా తెచ్చించి స్టాక్ లోవుంచి సప్లయ్ చేయుచున్నాము.

సోల్ యెజంట్లు:—లండన్ ప్రెడింగు కంపెనీ, 7, సెకండులైనుబీచ్, మద్రాసు.

హెడ్క్వార్టర్స్:—లండన్ ప్రెడింగు కంపెనీ, బెజవాడ. (ఇండియా)

చేపలపట్టువాండ్రు ఆర్థికస్థితి

గౌ॥ వి. రామదాసు పంతులుగారి సాక్ష్యము

మద్రాసు ఫిషరీసు కమిటీ యేడంటిపట్టిన మొదటిసారిగా...

ఇంతవరకు పరిశీలించినచో...

ఫిషరీసు డిపార్టుమెంటు యొక్కయు, సాల్టిషిఫ్ట్...

పల్లికుచేపలదొడ్డు

ఉప్పువస్త్ర విధింపబడుటకు పూర్వము, ఉప్పుచేపల...

మధ్యవర్తుల పద్ధతి

పల్లికు చేపలదొడ్డులో పనిచేయుట చేపలపట్టువాండ్రు...

యెదుట పనిచేయుట పీరిక నేకవిధముల కష్టముగానోచును...

COURT.

Public Auction of Kanyaka Parameswari Rice Mill at Gudivada.

కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు కోర్టులో

మద్రాసు హైకోర్టు ఫయిల్ C. S. 577/1926

కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు కోర్టు ఫయిల్ E. P. 116/27

వాది:- శిరం. రామచంద్రరావు.

ప్రతివాది:- గోనుగుంట్ల వెంకట సుబ్రహ్మణ్యం శెట్టి.

ప్రతివాదితాలూకు కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు గుడివాడ...

శిరం రామచంద్రరావు

171, గోవిందప్ప శాయని పిడి, మద్రాసు అని (వాదవలెన).

THE INTERMEDIATE GUIDE by M. SRI RAMAMURTI, M.A.

Extremely useful to students appearing for the Intermediate Examination, March 1929, of the Andhra University.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ జూలై 12-వ తేది గురువారము

ధాన్యములు

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

2. ధాన్యముపన్నులు

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

3. నూనెపన్నులు

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

ఈ నెనగనూనెగానగ పా 1-కి రు 110-0 మిమకా నూనె 108

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

4. చిల్లరపన్నులు

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

5. ఇనుము

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

6. నూలు

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

7. దూది

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

8. లోహములు

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

గులు

Table with 3 columns: Item, Price, and another Price column.

అల్లాటికు సముద్రముపై విమానయాత్ర సలిపిన ప్రథమస్త్రీ మిస్ యియరు హార్వనకు సాదా ప్రస్తుత పురాధీశుడు న్యాయతి మొనగెను. [సెంట్రలు న్యూసు]

మిస్ ఎమిలియ ఇయరుహార్వ

ఆమెరికానుండి ఇంగ్లాండునకు విమానముపై సరాసరి వచ్చిన ప్రథమస్త్రీ.

భారత శాసనసభ

శివ్రా, జూలై 10: భారత శాసనసభ ప్రతిపక్ష 4 వ తేదీ సమావేశమగుననియు స్పీకర్ స్పీచులసభ ప్రతిపక్ష 11 వ తేదీ సమావేశమగుననియు ప్రకటించబడినది. (ఆ. ప్రె.)

సూర్యాపేట సభలు

ఈ సభల స్వతంత్రమంతయును వివరముగ ప్రతికలలో ప్రచురించబడినది. మొన్నటి రోజు తేదీ ఆంధ్ర దినపత్రికలో ప్రచురితమైన కవుల వ్యాసముగూడ జూలిని. కాని ఆసభలకు వెళ్లినవారలలో నే నొకడగుటచేత ప్రచురిత వ్యాసములో వివరించిన విషయము నొకదానిని నేను వ్రాసి వార్తాపత్రమున వెల్లడించుకొనుచున్నాడను. ఆది ప్రయుత కొమరగిరి సీతారామచంద్రరావుగారు. వారి ధర్మపత్ని విగూర్చినది. ఈ సత్పురుషునితోడ్పాటు లేకుండానో సూర్యాపేట పథలికింతటిగణ్యతకలగకపోయేదని చెప్పవచ్చును. పథలికేలేచినవారి స్వల్పము ఆ దంపతు లిద్దరను తమయింటి పొలమునకు ఘోషారోజునకులనిడి ఎంతగ గౌరవించికో ఆ పుణ్యమెప్పుడోకి మరచిపోవనట్టిది. పెద్ద ముడు గ్రీష్మకాలపు లోని ఆ మూడుదినములు ఆ దంపతు లిరువురును అహోరాత్రములు పొందిన శ్రమ వర్ణనాతీతము. సీతారామచంద్రరావు గారు స్వగృహమున సౌఖ్యముగ జీవించుచున్న యొక గృహస్థుడు. ఆయన ప్రతిఫలవాంఛతో సీతార్థభావమును భరియించి వాడుకాడు. కేవలము అతిథిపూజయందుగల అవ్యాజభక్తియే కారణము. వీరి ధర్మపత్నియును విశేష శ్రద్ధాసక్తులుగల విదూషిణి, భోజనకాలమున వందలకొలదిగ కూర్చునియున్న పండ్లువెంటి దిరుగు తనదర్శనతోపాటుగ వెలికివలసినను తల్లికంటె నెక్కుడుపేరుతో వడ్డించుచున్నప్పుడు అలపటలేని యామె శ్రద్ధగాంచి వాగరికల మనకొను స్త్రీలకును యామె కుటుంబ ఆంతర్యమును చక్కగ చెలరేకింది. ఈ సాధ్యుని తల్లి ప్రవాచయ యందుగల సమృద్ధివట్టియే గాబోలు సీతారామచంద్రరావుగారి తల్లి కార్యభారమును తనపైబడికొనిరి. క్రాంత్యావహాయము పరిగె లభించజాలని యాస్థలమున నిట్టి కార్యభూమిని తమకు తోడ్పాటుగ బడయుగోరిన ద్రవ్యదాత లను సూర్యాపేట వర్తకకళాపణులు ధన్యులు. మేముందరము ను సరిలివిచ్చునపుడు అత్యుబంధపుణ్యయొద్ద శైవులొందునట్లు ఆ దంపతులకడి వందనములతో శైవులైన కొని బయలుదేరిమి.

ఈశ్వరు డీ దంపతులకును వీరిపుత్రునికిని, ఆయురారోగ్యముల నున్నగోచించి ఇంకను సజ్జే దేశసేవకు గావించుచును అయిన యుత్సాహము నొనగడిని గాత!

కొణకంచి చక్రధరరావు.

తిరువాన్కూరునుండి కొబ్బరములకల

ఎగుమతి నిషేధించబడుట

తిరువాన్కూరు, జూలై 10: తిరువాన్కూరులో పెంకాయచెట్లకు జేర్చేతెగల్గు వ్యాపించుచున్నది. అందుచే తిరువాన్కూరునుండి వెలుపలకు పెంకాయచెట్లను పంపకూడ దని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవులను ప్రకటించిరి. ఈజాడ్యము లేదని వ్యవసాయశాఖ దైర్యుల సర్టిఫికేటు ఇచ్చిన చెట్లను పంపవచ్చునని మరియొక ఉత్తరవు ప్రకటించబడినది. (ఆ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు, జూలై 10: కాస్తమ హార్వీ గారు తిరువాన్కూరు వహరాజాగారి ట్యూటరగ నియమించబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

మిస్ మెర్సిడీసు గీట్టి

ఈ మధ్య జిల్లాల్లరు జలసంధిని యీడిన యువతి. విరిపు ఛానలు యీడటకు తగిన శిక్షణ పొందుచున్నది. (సెంట్రలు న్యూసు.)

దక్షిణాఫ్రికాయందు గోల్డ్కోస్టు రాష్ట్రమున ఆకిం అహుక్వాసఫానాధీశుడు లండనులో సార్వభౌముని సందర్శించి సర్ బిరుదమును బడసెను. (సెంట్రలు న్యూసు.)

అల్లాటికు సముద్రమును దాటిన మువ్వరు వైమానికులు:—1. లోగార్డునుగారు, 2. మిస్ అమిలియ యియహార్వ, 3. శెఫ్. విక్టరు నట్టిగారు (వెనుక నున్నవారు.)

కెప్టను ఇ. ఎ. ఫిట్టిరాయిగారు

పార్లమెంటు కామన్సునభి నూతనాధ్యక్షులు.

బ్యాంక్ సత్యాగ్రహము

ప్రభుత్వమునకు గాంధీమహాత్ముని ప్రత్యుత్తరము

14-7-28 నీ నెలనడిన ఎంగుండియాలో ప్రక

టించబడిన బ్యాంకులను యివ్వకేవలము డైరెక్టరు సాకల్యముగా విమర్శించినందులకు ప్రభుత్వమునకు నేను కృతజ్ఞుడను. సకలవిషయములలో నూడిన మొదటి న్యాయ మిదియే యిది యితరు భావించుచున్నట్లున్నది. ఇది కేవలము సర్వసహాయము, సకలవిషయములను ఎంగుండియాలో మొదటినుండియు నా ల్యముగా ప్రకటించబడుచున్నది. దొరికినవారినాటి బాగుమును సమర్థింపగల విషయములు లెక్కలు మున్నగునవి యిందు యా విమర్శలో నాకు కనబడలేదు. ఇది కేవల సత్యాగ్రహము మిశ్రములలో నిండియున్నదిగాన దానికి ప్రత్యుత్తరములు అనుసరములయే నేను తలచితినిగాని దానియందు బాధప్రాప్తిమయిన దేరిములకు దురభిప్రాయము కలుగుచేయదు నే నీ వ్యాసమును వ్రాసితిని.

దొరికినవారినాటి ప్రవాళిప్రాయము నా సవనభివృద్ధి తీర్మానములకు భిక్కిరించుటనుకూర్చి యీవర్షములో నెట్టిసమాధానముల నియ్యబడలేదు. 1924వార్షికును 1927వార్షికును చొరబాటుకాపాపభివృద్ధి రామోదించిన రెండు తీర్మానములను భిక్కిరించి దొరికినవారినాటి ఒక్కొక్కతాల్లాకాలోన రీసెటి లెక్కలునుచేయ వారంభించుటయే ఆలోచనాకాలవారందఱును సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకు తగినకారణమున నేను భిక్కిరించుచున్నాను. మన దురదృష్టమువలన ముఖ్య నిపుడు నాం ఘోరమున జాతీయదార్శమును తేక వాపుచేయితి అక్రమమునకునుగొనెనాలోకాన్నిటిలోన ఒక్కొక్కవాల్లోలొకానొకా వాడుమాత్రమే సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట తలపించినది.

జయకరు ఆందోళనగార్లు దొరికినవారినకుపంపిన సెటిలు మెంటు రిపోర్టులనుకూర్చి నేను వ్రాసినవిషయములయందు డైరెక్టరు ప్రాముఖ్యతయునులేదని డైరెక్టరు వ్రాసెనుగాన దానికి మొదలు జవాబు వ్రాయదలచితిని. సామర్థ్యమును అనుభవమునుగల భారతీయోద్యోగియగు జయకరుగారి గౌరవమును నీతిని శంకించుచు నేను ప్రబలుచున్న వ్యక్తిమానముగావించితినిట జయకరుగారి రిపోర్టును ఆందోళనగారు తీవ్రముగా నాక్షేపించుచు పంపిన రెండవరిపోర్టులో నతి డెబులవ్రాసెనో మనము చూడవలసియున్నది. "దీనిలో ప్రతిపదికముగా గొనదగిన సెటిలు ఆధారమున దగిన సెటిలు విషయమేదియును లేదు. ఇట్టివాత సెటిలు మెంటు రిపోర్టులో వ్రాయబడదగినది కాదు.

ఎట్టి కారణమును తెలుపకుండను చాలపిరికినముతోను 100 కి 25 వంతున హెచ్చించుట న్యాయముని జయకరుగారు వ్రాసెను. దొరికినవారిన 100 కి 25 వంతున హెచ్చించుట న్యాయముని జయకరుగారు వ్రాసెను. దొరికినవారిన 100 కి 75 వంతున హెచ్చింపవచ్చునని ఆ కథ యేర్పరచి యుండినచో 100 కి 65వంతున హెచ్చించుటయే న్యాయమునిగూడ నతడు వ్రాసియుండును. అతి డైరెక్టరు ఆధారమునలేకుండ నీరిపోర్టును వ్రాసెను" అని ఆందోళనగారు వ్రాసిరి. జయకరుగారు తనవిధిని సరిగా నెరవేర్చలేదని నేను వ్రాసిన విషయములు ఆందోళనగారి వ్రాతములకుండును కఠినములని నేను తలంపను.

"పన్నులను జేయువారు ప్రతి గ్రామమునకును పోయి చాల భూములను చాల శ్రద్ధగా పరిశీలించవలెను. ప్రజలతో నధికమును పరిచయమును కలిగించుకొనుటకును వారి యిబ్బందులను అశయములను సరిగా గ్రహించుటకును సెటిలుమెంటు ఆఫీసులకు గల సౌకర్యములు మరేయ్యోగ్యులకునుగూడ లేవు" అని యింగ్లీషులు నెటిలరులో నున్నది.

ఈకార్యములను జయకరుగారు సరిగా నెరవేర్చలేదనియే నేను తెలిపెదను. ప్రతిగ్రామమునందును సాకల్యముగా జరుపబడిన పరిశీలనముపై నాధారపడియే నేనిటుల తెలుపగలగుచున్నాను. అట్టి అవకాశమి డైరెక్టరు కేంద్రమాత్రమును లభింపజాలదు. ఇప్పుడు మరల నిష్పాక్షికముగను స్యతంత్రముగను విచారణజరుపుట కేర్పాటుచేసినచో జయకరుగారి వుత్తరపులన్నిటిని నేనుక నెరవేర్చినట్టియును యిప్పుడు తమ వుద్యోగములను జడలిపినట్టియు పక్షేర్లు తలాటియు మున్నగువా కందఱును గూడ నా నామమును సమర్థింపగలగుదురనిగూడ నేను చెప్పెదను. "ఆ సంఖ్య అనుబంధమును జయకరుగారు సరిగా పరిశీలించినది నేను నమ్ముజాలను.

ఈలెక్కలలో చాలవరకు మామ్యూదాదండే పరిశీలించుటకు తనిఖీచేసినటులుగూడ వుత్తరములవలన తెలియుచున్నది.

మాట్ల తాదాపరీక్షించె ననగా అతని గుమాస్తాలో సర్కిలు యన నెక్కువగా పరిశీలించినది అర్థము. అమృతమునకును సీనుకును సంబంధించిన లెక్కలను సెటులు మెంటు ఆఫీసుకు స్వయముగా పరిశీలించవలయున్నది." అని ఆందోళనగారు వ్రాసిరి. అమృతములెక్కువగూర్చిన జయకరుగారి తనిఖీ ఆందోళనగారికి సంఖ్యపైకరముగా నుండెను పును శిస్తులెక్కుల తనిఖీమాత్ర మెటుల సంఖ్యపైకరముగ కనబడెనో గ్రహించవలసికాకుండవచ్చును. తనను అభిమానప్రపంచు శిస్తు సిద్ధాంతముపై ఆందోళనగారికి గల పక్షపాతము తప్ప నా కిందిలకు మరేకారణమును కనబడదు.

ప్రొచికలక్టరు లాండురివిన్యూ ఆమెగుమెంటు కమిటీవారి ప్రత్యేక లెక్కలకు ప్రత్యుత్తర మొదలగు విషయల వ్రాసెను "సెటులుమెంటు ఆఫీసుకు సకలమూర్తిన నిస్తులెక్కులు కపటే నని చెప్పినటులకు తరచి పరిశీలించినచో నిష్పత్తుగా తెలియగలదు. మిక్కిలి మోస్తరున్నటుల దొంగపక్షులను వివరములపలెనని సెటిలు మెంటు ఆఫీసు గు కు ఆ త్రు కు వు చే య బ డి న నా ల నిజమే, సీనులు సీనుగా నమోదుచేయబడెనా? ఆమెకేమంతయును పూర్తిగాను క్రమముగాను చెల్లించబడుచున్నదా? అను విషయములను సెటులుమెంటు ఆఫీసుకు పరిశీలించవలెను. చాల చోట్ల లెక్కలలో చూపించబడిన మొత్తములు పూర్తిగా చెల్లించబడక పోవుటకు గూడ నవకాశము కలదు. ఆ శిస్తులను మోపుగానని కొద్దిగానని నిర్ణయించుటకు అనేక కారణములుండును.

ఈ కారణములనుబట్టి పన్నులకు విధించు విషయమున నగదుగానని సడకుగానని చెల్లించబడెను శిస్తులకు సెటిలు మెంటు ఆఫీసుకు లెంతమాత్రమును ఆధారముగా నైకొనగూడదు. ఆశిస్తులపద్ధతి చాలమంది యనలంబించుచున్న లెక్కలవలన గ్రామము మొత్తముభూమియకరములు

Table with 2 columns: Item, Amount. Rows include ఉత్తరా, వాధవా, మిగూవాడి, థెక్కునలా.

ఆ కనుకాలోమన్న మొత్తము భూమిలో కవులు కియ్యబడిన భూమి మాత్రమే 42923 యకరములని ఆందోళనగారు వ్రాసిరి. వైతెక్కులకు బట్టిచూచినచో కవులు కియ్యబడిన

నిలలుగా తేలినయెడల నొకవేళ నాధారముగా నైకొనినను నైకొనవచ్చునుగానిలేనిచో వాని నాధారముగా తీసుకొనగూడదు" అని నిష్పత్తుగా విధింపబడెను. అని ప్రొచికలక్టరు వ్రాసెను. ఈవిని అసాధ్యముని యిటుల నిష్పత్తునుగూర్చు తాను దానిని సాధింపగలిగితినిని జయకరుగారు వ్రాసినదానిని మనము విశ్వసించవలెనని యిప్పుడీ డైరెక్టరు తెలుపుచున్నాడు.

ఆందోళనగారి సర్వము సమర్థించుచు వ్రాయబడిన విమర్శను ఆందోళనగారి వ్రాసిరిగాని డైరెక్టరు వ్రాయలేదు. ఈ సమర్థనమును చేయుట యిట్టి ఉన్నతోద్యోగి గౌరవమునకు భంగకరము. వెనుక నితిదొక గొప్పసారబాటును చేసెను. దాని నిపుడు కప్పిపుచ్చుటకు మరికొన్నిటినిగూడ చేయబూసెను. "1918 మొదలు 1925 వరకును ఏ డేండ్లలోను 42923 యకరముల భూమి మాత్రమే కవులకు యియ్యబడెను అని జయకరుగారు వ్రాసిరి. ఒక యకరము భూమిని ఒక సానుకు గాని రెండేడ్లకుగాని ఏ డేండ్ల వరకుగాని యకరమునకు పది రూపాయల శిస్తును కవులకిచ్చి పద్ధతికలదు. అనగా యకరమునకు శిస్తు 10 రూపాయలు. రెండు యకరములకు 20. ఏడు యకరములకు 70. ఇందువలన నొకప్పుడు ఒక యకరమే యెడు యకరములుగా తోయిన. అందును ఏ డేండ్లవరకును కవులకిచ్చియుండలేదు. చాలమంది ఒకసానుకే కవులకిచ్చియుండిరి." అని ఆందోళనగారు రిపును వ్రాసిరి.

ఈనాడును కేవలము పేలవముగానున్నది. దీనివలన హెచ్ అనుబంధ మంతయును పూర్తిగా ఆప్రమాదముగనున్నది. ఒక ఏడాదికి కవులు కిచ్చినంతమాత్రమున కలుగు మార్చేమి? ఏ డేండ్లలోను ప్రతివత్సరమును కవులకియ్యబడిన భూమి లను మాత్రమే జయకరుగారు తీసుకొనలేదు? ఈరీతిగా అనకతవకచేయుటవలన ఆందోళనగారు అపకీర్తిపాలైరిని జయకరుగారి రిపోర్టులో ఎల్. హెచ్. హెచ్. 1. అనుబంధములలో వ్రాయబడిన యాదిగుప లెక్కలవలన మరింత నిష్పత్తునుగూర్చు

Table with 2 columns: Item, Amount. Rows include యకరము - మంటలు, యకరములు - మంటలు.

భూమియే మొత్తము భూమికంటె మోపుగా కనబడుచున్నది. అట్టిచో ఆందోళనగారి వ్రాతను యెటుల విశ్వసించగలము? (ఎంగుండియా 5-7-28)

బ్యాంక్ సత్యాగ్రహానిధి

సబర్కమి సత్యాగ్రహశ్రమమునకు చేరిన మొత్తము

Table with 2 columns: Item, Amount. Rows include 28-6-28 ఎంగుండియాలో తెలుపబడిన మొత్తము, కాంట్రాక్టును కాంగ్రెసు సంఘము, బొంబాయి మహాజనసంఘము, మోదరాబాదు కాంగ్రెసు, అహమదాబాదు కాంటన్ మేన్సు వర్కలు, రాజమహేంద్రవరము పోరులు, చల్లా కృష్ణమూర్తిగారు, డిల్లీ గుజరాతిసమాజం, హోలూరు కాంగ్రెసు సంఘము, గుజరాతవాలా, హింగవఘాటు, అధ్యక్షాశ్రమము కామిలా, కర్నాటక కాంగ్రెసుసంఘము, సెలూరు పోరులు, తేలూరు గుబ్బరామిరెడ్డిగారి ద్వారా, ఆమరవాగుగారు లాహోరు, భగవానులాలగారు కరాచి, ఏలూరు పోరులు.

Table with 2 columns: Item, Amount. Rows include ఆంధ్రమహాజనులు, కే. సాంబశివరావుగారు కృష్ణ, అనకాపల్లి కాంగ్రెసుసంఘము, కే. కామేశ్వరరావుగారు పల్నాటిమిడి, జి. వి. నుబ్బయ్యగారు చల్లపల్లి, చెన్నపురి ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘము, పక్షపు కార్యదర్శి మోచెర్ల, కృష్ణమూర్తిగారు, డి. వెంకటప్పగారు గుడివాడ, మచిలీపట్నం కర్లపిడివారు, గణపవరంపాగులం తాడేపల్లి, బరంపురం ఏ. వి. వి. సమాజంకార్యదర్శి.

Table with 2 columns: Item, Amount. Rows include జి. రాజమహేంద్రవరము, ఇతర చల్లర మొత్తములు, మొత్తము, 30-6-28 తేదీకి బ్యాంక్ సత్యాగ్రహ చేరిన మొత్తము, కీ|| శే|| మంగనలాలు గాంధీనిధి, 28-6-28 ఎంగుండియా, కాంచెందు పునంచెందు నాలాఖా పిపర్యా, రాజేవాడి, ఇతర మొత్తములు, మెట్టుమొత్తము, 28-6-28 లో మాసిక పొరబాటు, గాక నికరము, (ఎంగుండియా 5-7-28).

మహాసూర్యవర్తి

ప్రకృష్టమైన యోగము. ప్రతివారికి అవసరమయినది. తలెరుగుట, నోటనీరుగుట, కాళ్లుచేతులు మంటలు, నోటి త, గుండెలలోమంట, మొదలగు వైద్యవికారమునకు వైద్యధము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజువారి సంస్థానమున తయారయిన మెరుకు 1-కి రు 5/-.

దీర్ఘరంగవైద్యశాల

జేటపాలెం. "సోన్" ఈ మందు మొండి గనెరియా, చిక్కు పవామేహం, నపుంసకత్వం అత్యుత్తం శ్రీల సం తా నోకవ్యాధులకు గ్యారంటి. 2-0-0 నిన్నరకటన చూడును.

కొకినాడలో జరిగిన యువతీ వివాహ నిషేధకనభ

కొకినాడలో జరిగిన యువతీ వివాహ నిషేధకనభ అగ్ర్యతలుగా నుండిన కొనిమిది చిన కన్యకలరావుగారి ఉప శాస్త్రము 7-7-1928 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ప్రచురింపబడినది.

పిద యువకులు జరుగుచున్న వివాహముల నిర్ణయ శాస్త్రము ప్రసంగమును ఒక పట్టుకథ రూపకముగా ఉపన్యసింపి ఏదోవిధముగ ఖండింప చూచిరి. పట్టుకథలయందు 8 పంక్తి మున కన్యకు దానముచేయుట దానముచేయుట అనిభావించి పచ్చును గాని వివాహమునైతేమున, వివాహము ఏదినయెట చేయనలెనో తెల్పిగొప్పవ్యూహములను పీఠేల పెంచుకొనలో తెలియజేస్తుంది. 8 పంక్తిల వయస్సుగల చాలికను ప్రతిగ్రహించి ఆట్రాచుచు కన్య రజస్వలయైన తరువాత వివాహములు జాత్రయము.

కన్యదానము ప్రధానమునకు అంగపాగునా? ప్రధానమునకు పూర్వము జరుగబడు కన్యదానము ప్రధానమునకు అంగము ఎట్లు కాగలదు? కన్యదానమునకు ప్రధానమంగమును నంటిలేని దీనికి ప్రధానమును పేరు సార్వకముకాదు. కన్యదానము ప్రత్యేక సంస్కారము. వివాహము ఒక సంస్కారము.

రజస్వలనంతరము అగ్ని కన్యను ఆశ్రయించును. అగ్ని ఆశ్రయించుచుండగా అగ్నివలన కన్యకు పాదవలెనవి చెప్పుటలో తప్పేమున్నది? రజస్వల అయిన మరునాడే వివాహము జరుగగలదా?

అగ్నిహోత్రుడు 1 పంక్తి గాని 2 పంక్తి లు గాని అధము 6 మాసములైనను ఆశ్రయించిన తరువాత వివాహములు యుక్తముగాని దేవతలు ఆశ్రయించక పూర్వమే వారిని ఉద్వాసనచెప్పుట అశాస్త్రీయము కాదా? దేవతలు ఆశ్రయించక పూర్వము కన్యకు దానము పట్టుట దేవతలు ఆశ్రయించిన తరువాత వివాహములు జాత్రయము.

మానవ, వైఖానస, గోవిల, హిరణ్యకేశి గృహ్యసూత్రములు సగ్నికను వివాహముదలసినదిగా చెప్పుచున్నవి. వారము 16 పంక్తి యాదుగల కన్యయే సగ్నికయని చెప్పియున్నాడు. హిరణ్యకేశి సూత్ర వ్యాఖ్యాతయగు మాతృదత్తుడు "విప్రవిత్తేనాధ్యాసగ్నికా మైధునాత్మేర్థ్యం" (పురుషునిచే) విప్రహీనగా చేయబడుటకు ఏకన్య అర్హురాలా, అనగా మైధునార్థురాలా ఆమె సగ్నికయని చెప్పియున్నాడు. "సగ్నికా అనన్యార్థా మైధునార్థా" ఇతి వ్యాఖ్యానంతరం.

ఆశ్రయగృహ్యసూత్రం:—కేవల సమావేశముచేత గోవిల గృహ్యసూత్రం:— ఉద్ధృతం క్రితాశ్రయంభవ ఇత్యేక వైఖానస గృహ్యసూత్రము:—అగ్ని ప్రదక్షిణీకృత్యం..... ఇత్యదును ప్రతా ఇత్య లింగంతిం మధుమాన్యస్థిగమతి మైధునం కుర్వీత-అని యిట్లు గృహ్యసూత్రములు 4 ని దినమున ఏకగ్రీనముగా సమావేశమున అనగా మైధునమును విధించుచున్నది. కావనమ కప్పకొని కమండలపుటలు మొదలైన వైశికవిన్నములను ధరించు పూర్వారాత్ర గాయములు బాష్ప వివాహములు చేయుటచేత కర్మధర్మముకాలేదా? "అహోహోరు" మంత్రజపము ఎందుకు? యా వివాహకాలముందు సమావేశముచేయక పోవుచేత, గర్వాధానమునకు మంచిముహూర్తముకొరకు చూచి ఆకాలము 16 దినముల ఋతుకాలము దాటిన తరువాత పడినను అప్పుడే "విష్ణుశ్యామిం కల్పయతి" అను మంత్రము జపించి గర్వాధానముచేయుచున్నారు. ఈ మంత్రము ఋతుకాలము దాటినటువంటి స్త్రీవద్ద గర్భముధరించుటకు యోగ్యతలేనికాలములో జపించుట అశాస్త్రీయముకాదా? దీనివల్ల కర్మధర్మముకాలేదా? పూర్వారాత్ర గాయములు కన్యకుల్పమును పుచ్చుకొనలేదా? ధనికులు వరశుల్పమును పుచ్చుకొనలేదా?

- (1) ఆదదీతనకూడోపి శుల్కం దుహితకంతదత్ తు క్కంవా గృహ్యో కురుతే చ్చన్దంబహిత్యవిక్రయం॥
- (2) క్రయక్రితాకుయానాశీ నసాపత్న్యభిదియతే॥ నసాచైతే చపిత్యేవ దాశీతాంకశ్యపాఽబ్రవీత్ ॥

కొనబడినకన్య దేవత్య కార్యములయందు పనికిరాదు గదా. విక్రయంబుచేసిన కన్యకు పరిగ్రహించుచున్న పూర్వారాత్ర గాయములను ఆశీకులను ఏలబహిష్కరించరాదు?

బాల్య వివాహములు ఆపివేయుటవల్ల పరిశుల్కములు పొచ్చినను, కన్యకుల్పములు ఉండలేయిండ్లపు, యిది రథ్యమునుదరించుటకదా?

తదములుపుట్టి 5000 పంక్తి తనా అయినది? స్వాయంభువమన్వంతరమున, ప్రథమ ద్వాపరయుగంబున, మనుజే వ్యాకుడయ్యెను. ననబ్రహ్మలే ఆ కృతయుగమున వేదమును బ్రహ్మవల్లనేర్చికొని ప్రచారముచేసిరి. ఇప్పటికి 195 కోట్ల పంక్తిరములు అయినది. స్వాయంభువస్వారోచిష, ఉత్తమ, తామస,

కోట మైదానములో
అమర్చియుండు మా విశాలమైన డేరాలో
గొప్ప ప్రారంభోత్సవము
17-7-28
మంగళవారము
రాత్రి 9-30 గంటలకు
ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావుగారి
కార్యక్రమ గ్రాండు సర్క్యుసు.
50 ఐరోపాదేశపు, హిందూదేశపు, ప్రవీణులైన నటకులు
60 నూతన మృగములు, అత్యద్భుతమగు వసులను చేయును
అన్నియు నవీనము! అన్నియు ఉత్సాహమును కలిగించును!!
ప్రతియొక్కరు చూచి, ఆనందింపుడు.
ప్రవేశకట్నములు:—4 గురికి బాక్సు రు 18, సింగిల్ సీట్ రు 5, డ్రస్ సర్కిల్ రు 4, మొదటితరగతి రు 3, రెండవతరగతి రు 2, కార్పెట్ గ్యాలరీ రు 1, గ్యాలరీ రు 8.
ప్రాఫెసర్ శంకర్ రావు, జే. డాక్టర్, బి. ఐ. వేణుగోపాలునాయుడు, హానరి మేనేజరు, జనరలు మేనేజరు & ప్రాఫెసర్ గారికి ప్రైవేట్ సెక్రిటరీ.

రై నత, చాతురమవన్వంతరములు 6 టి.యందు స్త్రీలకు రజస్వలాదోషమేలేదు. గోవులు మొదలగు యితరస్త్రీజాతులవలెనే వీరికి లొంతయన్న వచ్చునప్పటికి పురుషులవలెనే కాములు ఉదయించుచుండెడిది. అప్పుడు వివాహముచేసికొనెడివారు. ఈవైవస్వతమన్వంతరములోనే యిందుని బ్రహ్మహత్యదోషమువల్ల వీరికి యాదుస్థితికలిగినది. కలియుగమునకు ప్రమాణమున వృద్ధకరాతరపృథిలో, రజసోదర్యకాత్పూర్వ కన్యదాననిషేధం కలన మర్మితే త్యేవం వై బ్రహ్మకాపనం॥

అని కలియుగములో బాల్యవివాహములు చేయవచ్చునని గౌణాధికారము యున్నవనిది. యాగౌణాధికారమువల్ల కలియుగములో అనగా 5000 పంక్తి లనుండి బాల్యవివాహములు ప్రారంభమైనవి. రజస్వలనంతరముకూడ వివాహములు జరుగుచుండెడివి, గాని మహమ్మదీయ పరిపాలనకాలములో అందరు బాల్యవివాహములను గ్రహించవలసిన అవసరము తొలగించినది ప్రాయటలో తప్పేమి కలదు?

యాకలియుగములో 5000 పంక్తిల నుండి జరుగుచున్న బాల్యవివాహము శిష్టచారము, పెనుదహరింపబడిన 6 మన్వంతరములయందును, యావైవస్వతమన్వంతరముందు, 27 మహాయుగములలోను, ఈ 28 వ మహాయుగములో కృతి, శ్రేత, ద్వాపరములలోను అనగా రమారమి 195 కోట్లకాలములో జరుగబడిన రజస్వలనంతరవివాహము మనకు శిష్టచారమే అనిచింపుడు.

దేవయానికి 1100, 1200 పంక్తిలయిన తరువాత వివాహమైనది. నీతా రామునికన్న అనేకవేల పంక్తిలు పెద్దది, లంకలో పుట్టెను. యజ్ఞభూమిలోనుండి బతులుచెదలినకాలము ఆమె వయస్సుకాదు.

జన్మలో చిరకాలము రజస్వలకాని భావయవ్యాధి, ఆట కియనగా స్త్రీత్వములేక రజస్వలకాక చిరకాలముగా, దీని తాంతముగాని యుండెడి, ఉపస్థి చాక్రాయణుని భార్యను ఆధారముగా తీసికొని బాల్యవివాహములను సమర్థింపబూనదు

రా! ఋతులలో ఎవ్వరైనను 8 పంక్తిరమున కన్యకకు వివాహము చేయుటలేదు సరేగదా, ఉదకపూర్వక దానమైనను చేసిన పాపాన పోయిరా? పురాణములు చూడుడు.

ఆర్యసోమయాజుల సోమయాజులు శ్రాత్రోద్ధ-విశాఖపట్టణము.

ఆంధ్రదేశ గోసంరక్షణ మహాసభ జూలై 28,29,30,31 తేదీలలో ఆంధ్ర మహాసభలలో పాలు గుంటూరులో జరుగుచు మహాసభకు ఎల్లగు అన్నివిధముల సహాయము చేయ ప్రార్థన. ఆహ్వానసంఘ సభ్యులుగాను, ప్రతినిధులుగాను ఎల్లరు విరివిగా శ్రే రక్షణసభయైన గోమాతను సంతరించువిధమున కనుగొని గోసంతరిని అభివృద్ధికి తీసుకొనిరాగొందున్నాము. గోవు సహాయముతో వసిల్లవాని పాలు పెద్దలకు ఆహారము సహజమిందుకొని మానవులు జీవించుచున్నారలు. కన్యతల్లికన్న నెక్కినగా మానవుని పోషించుచున్నది ఒక్కగోమాతయేగాని నేలేదీకాదు, నిత్యవము. అట్టి గోమాతను అనేక కష్టములు పెట్టి హింసించి చంపుచున్నారలు. కావున దయాళులారా! వెంటనే గోసంరక్షణ సంఘములు నూపించియు, శ్రేయము గోవులను రక్షింపగోసంతరి పెంపొందింపుడు. మహాసభగాను చందాను, తీర్మానములు ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శి పేరిట పంపించు గురుచున్నాము.

సూ. సం. శ్రాత్రపేట, ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి, గుంటూరు. శ్రీ నడింపల్లి లక్ష్మీవరసింహారావుగారు.

WANTED. An L. M. P. for the Rural Dispensary, Ravinuthala. Ongole Taluk Board for a period of 2 years. The institution has been working for the last 3 years. Pay Rs. 45/- per mensem. Applications should reach the undersigned on or before 15-7-28 without fail. Ongole Taluk Board. Sd/- V. SREERAMULU NAIDU President 4937 Dated 4-7-28

మత్స్యశాఖా విచారణసంఘము

(శ్రీ) సి. న. లేశముదలియారు,

టి. వి. నుబ్బారావునాయుడుగార్ల సాక్ష్యములు

(నిన్నటి ఫలాహారానంతరము)

చన్నపురి మత్స్యవిచారణసంఘమువారు నిన్న ఫలాహారానంతరము సమావేశమై మరణించిన సాక్షులకు విచారించిరి.

డాక్టరు సి. న. లేశముదలియారుగారు

డాక్టరు సి. న. లేశముదలియారుగారు సాక్ష్య మొసంగుచు చేపలు జాతీయసంఘదలం దొకటియనియు, మత్స్యశాఖా చరము చాలా బలకరమున, నూనాహారముకంటె సరసమైన వెలలకు లభింపజేయుననియు, కాలక సమయములందు కాకా హారములు లభించుకాలముం దీ యాహార ముపకరించుననియు, మత్స్యశాఖా రీతివయమునకు తగినకృషిని గావించుటలేదనియు, బెస్తవారు పూర్వపుపద్ధతుల నివృత్తికిని వదలకున్నారనియు, వారికి విద్యయుపంగి, తగిన నూతనపరికరము లొసంగిన చాల ఉపయోక్తముగ నుండుననియు, మత్స్యశాఖవారు ప్రభుమందు శాము వెచ్చించుదగమునకు ప్రతిఫలము తాత్కాలికముగ కలుగుచున్నదా లేదా యను భావమును వీరి, వ్యాపార దృష్టిని మార్చుకొని ప్రబోధమును గావించును, పరిశోధనల జరుపజేసిననియు, పరిశ్రమాభివృద్ధికి వలయుధనమును వెచ్చించి ప్రజలకు ఈ విషయములందు విద్యాభివృద్ధి కలుగజేయువలెనని వల్లిరి.

బెస్తవారి హీనముగ ఆధికార్థిగతుల నిర్ణయింపజేయుటకై మున్ముందు ప్రాథమికవిద్యను, వారిపరిశ్రమ కుపకరించు పాఠశ్రామికవిద్యను గలవలెనను. చేపలపరిశ్రమను, ఈ వ్యాపారమునకును, ఎగుమతి దిగుమతులకును సౌకర్యములను కలుగజేయుటకుగానే ప్రత్యేకముగ పరపతి సంఘమును కొన్ని నెలల కొల్పబడవలెను. సముద్రముందు వివాదమైల్ల దూరమువరకును పోగుల మోటారుబోట్లు పంపిస్తేమిందువలెనే యాచ్యుటను ప్రవేశపెట్టవచ్చును.

కాయకృష్యముచేయువారికి మద్యపాన మవసరమా?

బెస్తవారు మద్యపానమును మానునట్లు ప్రబోధముగా వింపవలెనని సాక్షి తెలిపెను.

అధ్యక్షుడు:—బెస్తవారుగావించు మద్యపానము మీరంత దురభ్యాసముగ దలంచెదరా?

సాక్షి:—కాకేమి? వారు ఒకదినమంతయు కష్టించి సంపాదించిన దంతయు త్రాగుదుననే వెచ్చించెదరు.

అధ్యక్షులు:—రాత్రులందు నీటిలో కష్టించినవారికి ఈ త్రాగుదు కొంత కష్టపడవలెనను వుపకరించదా?

సాక్షి:—కాయకృష్యము జేయువారికి త్రాగుదు ఇవశ్యకమని నేనుకలవను. వెంట్రుమెదలు కొంతపరకిపానము మత్తును, ఉద్రోమును గలుగజేయునకాని అనంతరము కత్తి నుడుగ జేయునట్లు నిస్సంశయము.

అధ్యక్షులు:—కష్టించి వనిజేయువారికి శ్రమను తగ్గించుటకై మద్యపాన ముండవలెనను నిర్ధారమునందు మీకు విశ్వాసములేదా?

సాక్షి:—ఎన్నటికిని నమ్మును. కాకినాడయందు బెస్తవారిని మద్యపానము వదలవలసినదిగ ప్రబోధించితిమి. కొందరు మాని తేదినను త్రాగవారంభించిరి. వారు వెనుకటివలెనే కష్టించి పనిజేయువారియై వచ్చారు.

అధ్యక్షుడు:—కావున మీకు సంపూర్ణ మద్యనిషేధమును ప్రబోధింతురదా.

సాక్షి:—కొను.

సాక్షి మరొకన్ని ప్రశ్నలకు సమాధాన మొసంగుచు బెస్తవారికి గృహపరీక్షలు, సరియగు నివాస సౌకర్యములు కలుగజేయవలెననియు, స్థానిక సంఘములనుండి భూమి చేపలవిషయములలో లై సెన్సరుల గై కొనివారికి నష్టపరిహార మొసంగవలెనని సూచించి, మత్స్యశాఖవారే వీనిని తమ యధికములలోనికి గైకొని యభివృద్ధి గావించవలెనని వల్లిరి.

చన్నపురియందు మత్స్యపద్ధత్యకాల నెక్కుడు యభివృద్ధి జేసి, ఈ శాఖయందు విద్యాభివృద్ధియుగల ప్రశంసలను ఉద్ఘోషింపగ చేర్చుకొనవలెననియు వల్లిరి. "వాలియకాకానరీ" నింకను అభివృద్ధిచేయవలెనని సూచించిరి.

మలేరెలబాడ్డు వ్యాప్తిని నివారించుటకుగాను లార్వల తి తే చేపలను నీరు నీల చేడి ప్రదేశములం దెల్లను పెంపొందించవలెను.

శ్రీ మాజీకృష్యాధ్యక్షుగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధాన మొసంగుచు బెస్తవారికి ప్రత్యేకమాత్రమేగాక ఉన్నత విద్యాసౌకర్యములనుగూడ కల్పించి ఇతర జీవిత శాఖలందు వారికి ఉన్నత పద్ధతులు లభించేది యవకాశము కలుగజేయవలెననియు, చేపలు పట్టువా రెల్ల కాలమును చేపలపట్టువారు గనే యుండునట్లు చేయరాదనియు, పరిశ్రమయందు గౌరవభావమును పెంపొంద జేయవలెననియు బెస్తవారుపాధిపత్యవలెనో ఉన్నత విద్యను బడసి సంఘమున కలంకార ప్రాయముగా జూలందురనియు వల్లిరి.

భూమిపై దొరకు చేపలు

మాజీకృష్యాధ్యక్షుగారు—గ్రామములందులి చెరువులు దొరవులు మొదలైనవి ప్రభుభయమున వ్యవసాయపు పశులకు మాత్రమే యుద్దేశపరిచినవియనియు, వ్యవసాయముపై దేశమునందలి ప్రజ లధికముగ శాధారపడియున్నారనియు, అందుచే స్వసాయపు సౌకర్యములే మున్ముందు ఆలోచించబడవలెనని వారంగీకరింతురా?

సాక్షి:—మత్స్యశాఖవారు మాత్రమే భుజించు ప్రజలు గూడ కొందరు గలరు. అందుచే వ్యవసాయపు సౌకర్యములతోబాటు మత్స్యశాఖా సౌకర్యములు గావించబడవలెను.

ప్ర—కొన్ని తావులలో చేపల యంత్రత్తిగాను వ్యవసాయ సౌకర్యములు వెనుక పెట్టబడుచున్నవి.

శ్రీ.టి.వి. నుబ్బారావునాయుడుగారు:—సాక్ష్య మొసంగుచు తాము రెండు సంవత్సరములనుంచి చేపల వ్యాపారములో నిమగ్నులై యున్నామనియు, కొత్తపట్టం, ఈశుచక్కల, రాజాపాలెం, గుండాపాలెం సముద్రతీరములందు చేపలనుపట్టి, సికిందరాబాదు, చన్నపురి మొదలగు వివిధప్రదేశముల కెగురుచేయడమనియు, మొయ్యింగ, లేక కొయ్యింగలం అను చేపలను, తెల్లచందును, వెంజిచందును, నల్లచందునువలెనెరం, పండుగప్పల, గొరకలం, పొలసారలు, కుక్కసావిడలు, జల్లలు, మాగలు, యాలములు, మొదలగు వివిధరకములందు వ్యాపారము జేయుచుండుమనియు వల్లిరి. పడవవారు రెండు రెండు పడవలకు 40 జెలె పడవల ప్రతిదినము ఉదయము 5 గంటలకు బయలుదేరి రెండు మామమైల్ల దూరముమాత్రమే వెళ్లెదరు. అట్లు సముద్రపు లోతు 50 అడుగులవెగా నుండను. వలలువేసి దొరికి నంతవరకు చేపలనుబట్టి సాజులెత్తు మూడుగంటలకు తిరిగి రేవుకు చేరెదరు. ఒక్కొక్కప్పుడు చేపలు స్వల్పముగదొరకును, మరొకప్పుడు పెద్దపెద్ద చేపలు ఆరు రూపాయలు వెలగలవరకు దొరకును. పగలున ఒక్కొక్క జతపడవలలోని నవ్వరు పడవవాండ్రు, దినమునకు ఒక రూపాయనుంచి రెండు రూపాయలవరకు గడింతురు అని వల్లిరి.

విదగ్ధ సాక్షి మంజుగడ్డకో:—చేపలను చెదకుండ కా పాడు పద్ధతులను బెల్లె ముదరానుంచి తాము తెప్పించుకొనుచుండుగడ్డ తమ గిడ్డంగికి చేరనప్పటికి పాడు 1 కి ఒక అణా వెలవడునని తెల్లిరి. 10 పాడులచేపలకు మదరాను చేరెటకు ఒక రూపాయ ఖర్చును. మొత్తమువిదగ్ధ పాడుకు ఒక అణా లాభమునమ్మును. పగలున దినమునకు 70 పాడు లమ్ముడుబోవును. ఈ పరిశ్రమ నిర్వహింపబడిన లాభముధికముగ గలవలెనని నిస్సంశయము ఇదివరలో సముద్రతీరముందుండు చేపలిపును లోతు నీళ్లలోనికి మరలి పోయినందున మోటారులాంచీలు పరఫరా జేయబడినవానితో దినమునకు జాగ్రత్తయూడదు, దూర ప్రదేశములకి తిరిగివచ్చి అమ్మకమునకై పరకును నిద్రముగనుండుటకును, మంచిరకములను చేపలను పట్టుటకును వీలగును. వచ్చెందువేలవెలగల మోటారు లాంచీలును, నెర్చిలెట్ల నొసంగిన రాత్రులందు సముద్రములోనికిరిగి వీని సహాయమున చాల అధికముగ చేపలనుపట్టవచ్చును.

మోటారు లాంచీలు సరఫరాజేయబడిన దినమునకు 2000 ల పాడుల చేపలను పట్టవచ్చును. దినమునకు ఒక్క సికిందరాబాదులోనే 2000 పాడుల చేప లమ్ముకనును.

శ్రీ నుబ్బారావుగారు నిన్నటికి సాక్ష్యమును ముగించుచు ఈ బెస్తవారికి సరియగు తీక్షణసౌకర్యము లొసంగిన మంచి వావిములు, కెప్టానులు కాగలరనియు, జపానుదేశములో కాశ్చీయ్యపద్ధతులతో మత్స్యములను తయారుజేయు రీతిగనే ఈ దేశముందును "ఆకాష్టక"లను చేపలనుండి మత్స్యముల తయారు జేయవచ్చుననియు, ప్రభుత్వమువారు ఈ పరిశ్రమకుగాను కొన్ని సంవత్సరములలోగా వాయిదాప్రకారము తీర్పుకొను నట్లు రుణము లొసంగవలెననియు, మంచి పడవలను నిర్మించుటకై ఎల్లసాలికమును కొయ్యను ధరఫరాజేయవలెననియు, అడవులయందు వృధగచెడి నకింను కొయ్యను పడవల నిర్మించుటకై తొరగ రు 50 ల వచ్చును వనూలుచేసిననీయు, తక్కువ నంటరు నూలువలెను నిర్మించుటకై పరఫరా జేయబడవలెననియు వల్లిరి. సమాచార పరపతిసంఘములవారు బెస్తవారి క్షేమల నారయుటలేదని వల్లిరి. అంతట నిన్నటికి విచారణ ముగింపబడెను.

నేటిదినచర్య

ట్యూటికోరిన్ మ్యునిసిపల్ సంఘాధ్యక్షుని సాక్ష్యము

బెస్తవారికి వలయు సౌకర్యములు

మత్స్యశాఖా విచారణసంఘమువారు నేటిఉదయము సమావేశమై మరణించిన సాక్షులకు విచారించిరి. జి. యల్. పి. రోవి విక్టోరియాగారు, ప్రభుసాక్షిగ విచారించబడిరి.

జి. యల్. పి. విక్టోరియాగారి సాక్ష్యము

ట్యూటికోరిన్ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు జి. యల్. పి. విక్టోరియాగారు అధ్యక్షుని ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధాన మొసంగుచు చేపల పరిశ్రమకు ఉప్పు తక్కువవెలలకు పరఫరాజేయబడవలెననియు, ట్యూటికోరిన్కు దక్షిణప్రాంతమున చేపల దొడ్ల నధికముగ నెలకొల్పబడుట కవసరమున, యవకాశమును గలదనియు, వల్లిరి.

మత్స్యములు తయారుజేయు చేపల వర్తకము పోక్కుగే నుమారీదేశమునకు రాకపూర్వము భరతులను సంఘమువారి యాధీనమందుండెననియు, విదవ పోక్కుగేనువారు వీనినిస్వాధీనపరచుకొనిరనియు వల్లిరి. నీటియందు మునిగి పుచ్చెయగలవారికి ఎక్కువ మూలి యొసంగిన అధికముగ పరివారు లభింపగలరు. మత్స్యశాఖవారి మత్స్యపుచేపలకొరకై నీటి తుండు మునుగులు యందు యువకులకు శిక్షా యొసంగవలెను. మత్స్యపు చిత్తులు దొరికెడి చేపలు సాధారణముగ వేయి రు 40 లు అమ్ముబడును.

ప్రతి చేపయందును మత్స్యములు దొరకవు. ఒక్కొక్క చేపయందు 200 లు మొదలు రు 500 లు వెలగల మత్స్యములు లభించగలవు. మూడు 40 పం|| ల క్రిందట ట్యూటికోరిన్లో మత్స్యపు చిత్తుల చేపలపెంచుటకు ప్రయత్నములు గావించెను గాని ఆ ప్రయత్నము జయముంపలేదు. ప్రస్తుతము మత్స్యశాఖవారివిషయమై పరిశోధనల గావించి యిందుకు బూనుకొనవలెనని వల్లిరి. మత్స్యపుచిత్తుల చేపలవల కలరా యభివృద్ధియుగ నేమోగాని కలరా జనించు పని తలంచనవి వల్లిరి. మత్స్యశాఖవారు పశ్చిమతీరముందె విశేషముగకృషిసంపన్నులు తూర్పు సముద్రతీరమును సంపూర్ణముగ యుపేక్షించిరిని వల్లిరి. తూర్పు తీరముందు బెస్తవల్లెలకును సమాపట్టణములకును మంవిశోద్ధము జేయించవలెననియు, సముద్రముందు బెస్తవారు పట్టణ చేపలను పట్టణములకగొనిపోవుటకు ప్రయత్నసౌకర్యములు కలుగజేయవలెననియువల్లిరి. సమాచార పరపతిసంఘములు దేశముందలి వివిధరాజకీయపక్షముల యధికారమునకులై దుర్వియోగముగావింపబడునని తలంచుటకవకాశములేదని వల్లిరి. ప్రస్తుత విద్యావిధానము అనుద్యోగసమస్యను వృద్ధిజేయుటకే తోడ్పడెను గాని బెస్తవారి కుపరించుటలేదనియు, చేపలపట్టువారి కుపయోక్తముగ పారిశ్రామికవిద్య గలవలెవలెననియు వల్లిరి. బెస్తవారికి నేర్పబడు పారిశ్రామికవిద్య స్థానిక సంఘములయధీన ముందుగాక ప్రభుత్వమత్స్యశాఖవారిచేతనే నిర్వహింపబడవలెననిరి. సాక్షి తమసాక్ష్యమును ముగించుచు బెస్తవారివారు కడు దారిద్ర్యముండును, ఆజ్ఞానముండును మునిగియున్నారనియు, అశాశ్వతగ్రామగు పంసెతులందు నివసించుచున్నారనియు, ప్రభుత్వమువారు వారికి విద్యాదాన మొసంగి, ఆశోగ్యవిధులను బోధించి సహాయముచేయవలెననియు వల్లిరి. అనేక సముద్రతీరముందలి గ్రామములలో చేపలపట్టుటకనున వార్షికము నిర్మింపబడియుండలేదు. గావున వానివిషయమై ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధహింపవలెనని వల్లిరి.

సాక్షులు స్వంతఖర్చులపై చన్నపురి కరుదెంచవలసి యుండుటచే యీ విషయమై మంచి యశుభసముగలవారు కొందరు ధనాభివముచే రాజాలకపోయిరని వల్లిరి.

శ్రీ టి. వి. నుబ్బారావు నాయుడుగారు:—నేడు మరల విచారించబడి బెస్తవారు పడవలం నిర్మించుకొనుటకు కొయ్యను వలలకు దారమును పరఫరాజేయుచు వారికి పెట్టుబడెపెట్టినవత్తుమున బెస్తవారి ఆర్థిక నితి చాలవర కభివృద్ధి నొందగలదనియు, ఎంతవరకు లభించినను అమ్ముచుపోవునట్లుకెట్టి పం ది య ము లే దని యు వ ల్లి రి . మ చి తి పట్టణ మం దు నూ నె ది యు ట కు అ ను మా ల మైన ప్రత్యేకము చేపలు దొరకుననియు, చివగంబామునందు రెండు నడులు సముద్రముందు చేరునుగావున అచ్చట నూనెదీయవలెనని (నుల్లెటులు) విశేషముగ దొరకును గావున అచ్చటగాని, మచిలీపట్టణముందుగాని నూనెదీయు పరిశ్రమలయము సొక దానినిసాపించిన యుపయోక్తముగ నుండగలదనియు వల్లిరి.

పాపకామున 212 య మదకాము

మల దబ్బీ 1-3 రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-9-0,
ఈ క్రైమాను కాలన నూలుల రాతివ పీడ, గడ్డి
మీసము, బల మెండుగుడవి పరిమితులు. తప్పక చూడవలెను.
అను, కాంచనం పీడ, బొంతాయి = మనదరాన.

మదరాసువార్తలు

ఇండియన్ బ్యాంకు:— ఈ బ్యాంకువారు గతజూను నెలఖరతో అంతము అర్థ సంవత్సరమున కప్పటికి వచ్చిన లాభమును నూటికి 12 వంతున పంచిపెట్టిరి.

ద. ఆఫీసానుండి భారతీయులు:— నేటి ఉదయమునకు దక్షిణాఫ్రికానుండి 178 గురు భారతీయులు మదరాసు చేరిరి.

కార్పొరేషను ఎన్నిక:— జి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యర్ హోటల్లుగాదు 80 వ డివిజను (మైలాపూర్) నకు రాజోపుమ్మనిసిపత్ ఎన్నికలలో వర్తక నిలచెదరు.

మదరాసునందు మరణసంఖ్య:— ఈ నెల 7 వ తేదీతో అంతమువారమున మదరాసునందు 5 గురు కలరా ముగ్గురు కూచి, 1 గురు టైఫాయిడు, 19 గురు మలేరియా, 14 గురు తక్షితర జ్వరములవలనను మరణించిరి.

కుంభకోణము ఆర్యవైశ్యసభ:— ఈసభవారు ఈనెల 11 తేదీన కుంభకోణమునందు సమావేశమై యాక్రింది తీర్మానములను గావించిరి. 1. వాయల్వాడునందు జరుగబోవు 14 వ ఆర్యవైశ్య సభావ్యక్తులుగ ఎస్. రామస్వామి ఐ. ఎ. ఎస్. ఎల్. గారిని పేర్కొనిరి. 2 ఆసభకు ప్రతినిధులుగ కె. శుక్రప్రసాదచెట్టియార్, టి. వి. చక్రపాణిచెట్టియార్, కె. వి. బాలరావుచెట్టియార్ వి. బాలకృష్ణచెట్టియార్ గార్లు ఎన్నుకొనబడిరి.

ప్రొ. రామన్ గారి యుపన్యాసములు:— మూడును గోళలు చూసందే జరుగవలెను. 19 వ తేదీన యుపన్యాసమునకు కెప్టెను టి. డబిల్కాబ్ బెర్నార్డుగారు అధ్యక్షతవహించురు.

ప్రొ. రామన్ గారిని ఆహ్వానింపదలచుకొనిన వ్యక్తులుగాని సంస్థలుగాని ఇండియన్ కల్చరల్ సంఘపు కార్యదర్శికి వ్రాయవలెను.

రాకపోకలు:— గౌ. ఎస్. ముత్తయ్య మొదలియార్ ఎస్. రంగశాఖమ్ ఐ. సి. ఎస్. హెచ్. ఎ. ఎస్. వెర్మన్ ఐ. సి. ఎస్. ఆర్. హెచ్. మాపిన్ గార్లు నేటి ఉదయమునకు మదరాసు చేరిరి.

సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్ గారు గత రాత్రి తాది పురికేగిరి. రేపు ఉదయమునకు తిరిగి మదరాసు వచ్చెదరు. శ్రీయత టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు నిన్న రాత్రి ఒంగోలునకు బయలుదేరిరి. సి. డి. శుక్రప్రసాదచెట్టి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ గారు బెజవాడ కేగిరి.

ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారు:— ఆరోగ్యశాఖమంత్రి యగు గౌ. ఎస్. ముత్తయ్య మొదలియార్ గారు నేటి ఉదయమున డి. బి. జె. వెంకటశారదాదేవి శాయంబు కార్పొరేషను కమిషనరు గారితో రెడ్ హిల్స్ సీటిస్లయగురించియు, నగరమున పాతీవాండ్ర స్థితిని గూర్చియు సంప్రదించిరి. ఈ ఆమె నడి యొక్క ఫ్లీసింగ్ సిస్టమున రేపు తనిఖీచేసెదరు. ఈ నెల 15 తేదీన రెడ్ హిల్స్ వాటరువర్క్సును చూచెదరు. 16 తేదీన ఆనది ఆరోగ్యశ్రమమున నూతనకాలను తెరచెదరు. 17 తేదీన ఉదకమండలమున కేగెదరు. (ఫ్రీ. ప్రె)

మంత్రుల తొలగింపుడు

మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభలో తీర్మానము
శాగపూరు, జూలై 10:— ఉమేష్ చంద్ర పతకుగారు మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభలో యీ దినవరీతి తీర్మానము ప్రతిపాదింపు కోటిను బంపిరి:— జాతీయపతకమునందు ముఖ్యాంశములందు భేదాభిప్రాయములు వచ్చుటచే యిప్పుడున్న మంత్రులను దీసివేసి క్రొత్తమంత్రుల నియమించవలెనని ప్రభుత్వమువారికి సభవారు అభిప్రాయపడ్డారు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

సురాజ్ మల్ గారు

మొదట చాల కొద్దిస్థితిలోనే యుండిరి గాని అకలంక మగు నద్యర్థమువలనను, ఉన్నతాదర్శముల ప్రకారము నడుచు కొనుచుండుట వలనను, అసత్య ప్రకటనలను చేయకపోవుట వలనను, వ్యాపారములో అన్యాయమున కొడబడక పోవుట వలనను, నికర మగు నొక్క ధరనే యేర్పరుచుటవలనను, మంచి నాణ్యమైన వస్తువులను సరియైన ధరలకు కాతాదారుల కందరికి నందజేయుచుండుట వలన వారి కందరికిని అధిక మగు సంతృప్తిని కలిగింప గలుగుటవలనను యిప్పుడు మిక్కిలి గొప్ప స్థితిలోనికి రాగలిగిరి. మార్పులేని నీవలు ధర నేర్పరుచుటయే వీరి విజయమునకు ముఖ్యకారణము. ఇప్పుడు వీరి వర్తక స్థానములు బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపురి, తిరుచినాపల్లి, రంగూను నగరములం దున్నవి.

మిక్కిలి
గొప్ప
సదుపాయము

35 యేండ్లనుండి వీరు వ్యాపారముచేయుచు గడించి నీ గొప్ప అనుభవమువలన కాతాదారుల కింకను అధికమగు సదుపాయమును కలిగింపదలచి తాను స్వయముగా నాణ్యముచేసిన నవరత్నములను ఐరోపాఖండమునందలి వర్తకస్థానములనుండి ప్రత్యేకముగా భారతదేశమునకు పంపించుచున్నారు. అవి చాల విలువగలవి. ఇప్పుడు స్వయముగా ఒక నగరమునుండి మరి యొక నగరమునకు పోవుచు వ్యాపారమును విస్తరింపజేయుటలో హెచ్చుగా కృషిసలుపుచు

ఐరోపాఖండమునం దున్నారు.

అ సా ధా రణ ము ను అ పూ ర్వ ము న గు త రుణ ము.

సురాజ్ మల్ లల్లూభాయి ఆండ్ కో.,
113, ఎస్టే నేడ్,
మ ద రా సు.

359, కల్పచేరి రోడ్డు,
బొంబాయి.

14, మొగల్ స్ట్రీటు,
రంగూన్.

135, బిగ్ బహదూర్ స్ట్రీటు,
తిరుచునాపల్లి.

12, లాల్ బహదూర్,
కలకత్తా.

బికనీరులో హిందుమహాసభ ప్రచారమునకు
అటంకములు

ఢిల్లీ, జూలై 11:— బికనీరులో ఉద్యోగులకు ఆగ్రహము కలుగునను భయమువల్ల అచ్చటి హిందువులు హిందుమహాసభ ప్రచారమున పాలుగై కొనుటకుగాని మహాసభ ఉపసంఘము నేర్పరుచుటకుగాని నెనుదీయుచున్నారని హిందుసభ ప్రచారకుడగు దయారాం కరారాం మరాఠుదనీగార్లు హిందుమహాసభ కార్యదర్శికి తెలిపిరి. హిందుమహాసభ ఉపసంఘములకు బికనీరు ఏర్పరుచుటకు అనుమతి వీరనివలెనని కోరుచు కార్యదర్శి బికనీరు మహారాష్ట్రకు పంపిరి. (ఫ్రీ. ప్రె.)

భారత ప్రభుత్వంపై స్వేచ్ఛా ఆఫీసరు డి. ఎల్. రాయ్ గారు దక్షిణాఫ్రికాలోని స్వేచ్ఛలయందు స్వేచ్ఛను ఏర్పాటుచేయు నుద్దేశముతో సచేకస్థలములకేగి అనేకలతో సంప్రదించిరి. రె. క. వాధకా, పెర్మిరోఫేరుగార్ల సహాయమున వీరు దక్షిణాఫ్రికాలోని స్వేచ్ఛలవారమును ఏర్పరచిరి. ఇక ముందు ప్రతి సంవత్సరమును యీ స్వేచ్ఛల జరుగును. మదరాసు రైల్వే స్టేషన్ వారము వచ్చే కనివారము నాటినుండి ప్రారంభమగును. మదరాసు పోస్టుస్టాంప్ కలెక్షనందు ఈ కనివారమునాడు కు స్తీపట్టు జరుగును. వివిధ ప్రదేశములనుండి పేరుగాంచిన వస్త్రదులు ఇందు పాల్గొనెదరు. ఎస్. ఐ. ఆర్. పతకమునకును ఎం. ఎస్. ఎం. పతకమునకు మధ్య ఫుట్ బాల్ పంచెను జరుగును. విజయమునకు వారికి చాలెంజర్లు ఉన్నట్లుగాను తెలుసుకొనవచ్చును. (ఫ్రీ. ప్రె.)

గవర్నరుగారు : పశ్చిమాంధ్రదేశము

శాశ్వతము

బెల్లారిలో గవర్నరుగారు చేసిన ప్రసంగములు, దత్తమండలములపేర బరగు పశ్చిమాంధ్రదేశవాసుల కేమాత్రము సంతృప్తి నొనగజాలవు. సంస్కరణములకు బూర్వము గవర్నరు లిచ్చెడి ఆకున కందని పోకను పొందని ప్రసంగములకును, నేటి ప్రసంగములకు వ్యత్యాసము గనుపించుటలేదు. డౌమము, డౌమము, నీరు, నీరు అని పశ్చిమాంధ్రులు చాలకాలమునుండియు గగ్గోలుబెట్టుచున్నారు. ఈలోపుగ అపారవ్యయముతోగూడిన మేటూరు ప్రాజెక్టు ప్రారంభింపబడినది. నీటిసమృద్ధి గల తంజావూరుజిల్లాకు, నీ రిచ్చుటకు కృషి జరుగుచున్నది. వానలులేక, జలాశయములులేక, సంతత డౌమపీడితము లయిన పశ్చిమాంధ్రమండలములకు నీరు గనుపించుచున్నది. కండ్లసీరే, నీరయినది. గవర్నరుగారు పచ్చెదరనిన, ఎంతయో ఆశ వర్షును. అడిగినమాత్రాన, వరములు ప్రసాదింపబడునని జన సామాన్యము ఉవ్విళ్లుగురుచుండును. కాని, గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరము లాశ కడము లేకుండ జేసెను. నాల్గుసంవత్సరములక్రిందట, గవర్నరుగారు బెల్లారికి బోయినపుడు, అక్కడిప్రజలు కలవ్రచే బాధనొందుచుండిరి. నాల్గుసంవత్సరములకు పిమ్మట, గవర్నరుగారు చూడబోగ, వెనుకటి దుస్థితి చెక్కుచెదరక నిలిచియున్నది. రయితులు సిస్టరు జెల్లింపలేక బోవుటచే, ప్రభుత్వమువారు వాని వసూలును మానుకొనవలసివచ్చెను.

ప్రస్తుతస్థితి ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును గూడ నష్టపాటువగు చున్నది. పశ్చిమాంధ్రమున పీతము వెట్టుకొనిన డౌమదేవతను పారద్రోలుతులుని యోచింపవలయును. ఇర్రిగేషనుకు శాశ్వతపు నీటివసతులను సమకూర్చుచో డౌమము దొలగనని గవర్నరుగారు నమ్ముచున్నారు. ప్రజలును ప్రభుత్వమువారును ఈ విషయమై ఏకాభిప్రాయమునే చూపుచున్నారు. కాని యీకోర్కె నెరవేరు తెలులు? ప్రభుత్వము మహాస్ఫూర్తిగ బూనుకొనినగాని ఇక్కర్మము నెరవేరజాలదు. మంత్రములకు చింతకాయలు రాలవనురీతిని ప్రజలెన్ని ఆశీర్వాదముల గావించినను నీరు పుట్టదు. దత్తమండలముల ఇర్రిగేషను కమిటీవారు విచారణ పలికి నీటివసతివిషయమై వెనుక సిఫార్సులగావించిరి. వీరు ముఖ్యముగ తుంగభద్రప్రాజెక్టును నెలకొల్పినగాని ప్రయోజనము లేదనిరి. తక్కుంగల ఏర్పాటులవలన ప్రయోజనము లేదనిరి. ఈకమిటీయందు అనుభవజ్ఞులగు రంగనాథమొదలి ఆరోగ్యస్వామి మొదలగువారు, వీరిసూచనలకు ఫలముగ దత్త

మండలములకొరత దీరు నని వచ్చిరి. కాని ఇవి స్పష్టముగ లేవనియు ఏ నంగతిని వెంటనే నిర్ణయింప వీలులేదనియు ప్రభుత్వమువారు సూచింపగనే ఆశలన్నియు లడుగంటెను. ఈమధ్య, ఎక్కిర్యుటిపు ఇంజనీయరుగారిని తుంగభద్ర ప్రాజెక్టును గూర్చి విచారింపవలయు నని ప్రభుత్వమువారు కోరియుండిరి.

మరల కొంత కడలిక గలిగినందులకు, ప్రజలలో సంతనము పొడమెను. ఎప్పటిని లేనిదాని కంటే, ఆలస్య మయినను మేలను ఆంగ్లసామెత ననువరించి, యీమారయినను తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు స్థిరరూపము దాల్చునని, తలంపబడెను. కాని, గవర్నరుగారు బెల్లారిలో గావించిన ప్రసంగము జూచిన, ప్రాజెక్టు సఫలమగునను నమ్మక మేర్పడకున్నది. విచారణజరుగుచున్నమాత్రాన, ప్రాజెక్టు నుసాధ్యమగునని నిశ్చయముజేసికొనగూడ దని, గవర్నరుగారు ప్రజలను మందలించుచున్నారు. కష్టములు వెక్కులు గలవట. ఇంజనీరింగుకష్టము లేమిగలవో యింకను తెలియలేదట. రివిన్యూనంగతి ఇంకను తేలలేదట. జలాశయమును కట్టవలసిన స్థలము చుట్టును మద్రాసు రాజధాని లేదట. నదిలో వైభాగము మరియొక సంస్థానములో నున్నదట. ఎక్కడ సంతృప్తిముగలదో అక్కడనే మార్గము గనుపించును. గవర్నరుగారు సూచించిన కష్టములు దాటరానివి గావు. మేటూరు ప్రాజెక్టువిషయమున, మైసూరు సంస్థానమునకును బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకును మధ్య ఒకదంబడిక జరిగియుండలేదా? దాని ఖర్చువిషయమున ప్రభుత్వమువారు వెనుకముందాడుచున్నారా? మేటూరు ప్రాజెక్టు కయినను, ఖర్చు సంతను భరించి లాభమును సంపాదింపగల రాబడి చేకూరుననునమ్మకము లేకున్నది. ఈనంగతిని గత శాసనసభలో కొందరు సభ్యులు స్పష్టముగ తెలిపిరి. తుంగభద్రప్రాజెక్టు మేటూరుప్రాజెక్టునంటిది గాదు.

మేటూరు ప్రాజెక్టు రివిన్యూదృష్టితో ప్రారంభింపబడెను. తుంగభద్రప్రాజెక్టును కేవలము రివిన్యూదృష్టితో నెలకొల్పినందుట పొరబాటు. తగినంత రివిన్యూ వచ్చినను రాకున్నను, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టును నెలకొల్పి, పశ్చిమాంధ్రప్రజలదుర్భరస్థితిని బాపుట ప్రభుత్వధర్మము. కొన్ని సంవత్సరములకు బిమ్మటగాని, రివిన్యూవచ్చు నని ఆశపడగూడదు. గవర్నరుగారు సూచించిన ఇతరయిబ్బందులనుగూడ సులభముగ పరిష్కరింపవచ్చును. విచారణ నలుపుటకు నియమింపబడిన ఎక్కిర్యుటిపు ఇంజనీయరుగారు, ప్రాజెక్టు సాధ్యపడదని రిపోర్టు జేయుచో, వ్యవహారభంగంలేదు నున్న జట్టునని విడిత మగుచున్నది. పండ్లనలకుగూడ జిల్లాబోర్డువారు గోరిన మొత్తములకు గవర్నరుగా నీయక, కొంత మొత్తమునుమాత్రమే ఇచ్చుటకు వీలగునని చెప్పిరి. బెల్లారి మ్యునిసిపలు అడ్డెనుకు గవర్నరుగా రిచ్చిన జవాబులుగూడ నిధుల్లాహాకరముగ నున్నవి. ప్లేగు నివారణకు మ్యునిసిపాలిటీవారు డబ్బు చాలదనగ, దానిని వారే భరింపవలయునని, గవర్నరుగారినిరి. ఇండ్లను పరిశుభ్రపరచుట కగుఖర్చును ఇండ్లయజమానులే భరించుట యోగ్యమనిరి. సగరనిర్మాణ విధానములు, మ్యునిసిపాలిటీకి సరిబంధించిననే యనియు, వీనికి ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము

జేయజాలరనియు, పలికిరి. మొత్తముమీద, పశ్చిమాంధ్రమండలముల కిట్టిజవాబులవలన, ఇదివరకున్న యాశలు నయితము అంతరింపగలవు.

పైమనుసంఘ సహకారులు

పైమనుసంఘమునకు తోడ్పడ నెంచిన మహానుభావులలో పలువురు ప్రత్యేకసాంఘికోద్యమప్రేరితు లని స్పష్టమగు చున్నది. మహాత్మాదీయులకు వెఱచి హిందువులును హిందువులకు వెఱచి మహాత్మాదీయులును సాత్య మీయబోవుచున్నారు. జన్మినుపక్షమువారి వైఖరికి వెఱచి, బ్రాహ్మణులు కొందరు వీరి మార్గము ననుసరించెద రని తెలియుచున్నది. కాని నిజ మాలోచించిన పైమను కమిషనువలన ఈ సంఘములలో నెవరికిని ప్రత్యేక లాభము గలుగబోదు. కమిషనువారు సంస్కరణ విధానపు ముఖ్యసూత్రములను వివరించెదరు గాని స్వల్పవివరములతో తేటాలు పడబోరు. వివిధ సంఘములవారును లేని పోని భ్రమలకు లోనై దేశక్షేమమును బోద్దోలుట ఆత్మహత్య యేయగును. రాజా నరేంద్రనాథుగారు పైమనుసంఘమునకు తోడ్పడదలచినపుడు హిందువుల క్షేమమును కాపాడుటకు తామిటుల గావించుచున్నారమని ప్రకటించిరి. వీరిచర్యను కొందరు నిరసించిరి. మరికొందరు సమర్థించిరి. కాని వీరు హిందూ క్షేమము నెటుల కాపాడనెంచిరో వెల్లడియైనది. వీరు పంపిన విజ్ఞప్తియందు పదసంవత్సరముల కాలమువరకు బ్రిటీషు ఉద్యోగుల సంఖ్యను తగ్గించగూడదనియు, అధినివేశరాజ్యలక్ష్యము జేరుటకై ముందుకు బోగూడదనియు, విన్నవించిరట. హిందూదేశమును నిరంకుశాధికారులక్రిందనే చిరకాలముంచి, హిందువుల యభివృద్ధికి వీరు తోడ్పడనెంచిరి గాబోలు. ఇటులనే మహాత్మాదీయులు కొందరు స్వరాజ్యము హానికరమని చాటుచున్నారు. సంయుక్త రాష్ట్ర మహాత్మాదీయులు కొందరు, లా ఆర్డరులను ప్రజలపరము జేయగూడదని తెలుపుచున్నారు. పైమనుసంఘమునకు తోడ్పడు బ్రాహ్మణేతరులును, బ్రాహ్మణులును గూడ ఇటులనే సాత్య మీయవచ్చును. హిందూదేశ మీసాంఘిక విద్యోపవాదులవలన, ఎట్టిదుస్థితికి వచ్చుచున్నదో గ్రహింపవచ్చును. జాతీయవాదు లేకమై యిట్టి దేశద్రోహము నెదుర్కొనవలసినయవసర మేర్పడుచున్నది. ప్రత్యేక సాంఘికవాదులు నత్వరస్వరాజ్యము బనికిరాధనుటలో మాత్ర మేకీభవించి, సాంఘికలాభముల విషయమై పోరాడుకొందు రని యూహింపవచ్చును. ఇట్టివారి నుడువుల నాధారముగ జేసికొని, హిందూదేశమున జాతీయత లేదనియు, ఎంతకాలమున కయినను విదేశపరిపాలనము నిలిచియుండవలయుననియు, లేనియెడల వివిధజాతులును, వివిధమతసంఘములును ఒకరిపైనొక రురుకు చుందురనియు, పైమనుకమిషనువారు నివేదించుటకు వీలుండును. లజపతిరాయిగారిచే ప్రచురింపబడు వందేమాతరం పత్రిక, రాజా నరేంద్రనాథుగారి విజ్ఞప్తిని నిరసించుచు, వీరు పంజాబు హిందువుల సవమానములపాల్గేసి రని వ్రాయుచున్నది. లజపతిరాయి ప్రభృతు లికనయినను ప్రత్యేకసాంఘికోద్యమములనుండి తమదృష్టిని మర

లింది జాతీయోద్యమమును బలపరచి పంజాబు హిందువుల గౌరవమును కాపాడుట యవసరము. బెంగాలు శాసనసభలో ప్రభుత్వమునకు సేకూరిన అధికసంఖ్యల బట్టి, శాసనసభాభిప్రాయమును నిర్ణయింప ఏలులేదు. ప్రజానియక్తసభ్యులు మాత్రమే వోటుజేయ వర్తులని నిర్ణయించినయెడల, సెలెక్టుకమిటీ తీర్మానమోహిపోయెడిదే. నామినేటెడు సభ్యులును, యూరపియనుసభ్యులును ఎప్పుడును ప్రభుత్వమున కనుకూలముగ వోటుజేయుదురు. జాతీయ దృక్పథమును బాత్తుగ విడనాడిన మహమ్మదీయ సభ్యులు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడి, సెలెక్టుకమిటీ నియామకమును సఫలపరచిరి. ప్రజాప్రతినిధులలో సధిక సంఖ్యాకులుమాత్రము సెలెక్టుకమిటీకి వ్యతిరేకులని స్పష్టమయినది. మరియొకమిత ఏమన, సెలెక్టుకమిటీ సభ్యులను అసధికారసభ్యులే ఎన్నికొనునటుల ఏర్పాటు జేయవలయునని, నూరుల్ హాక్ ఛాదరిగారు కోరిరిగాని, వీరికోర్కె నిరాకరింపబడెను. అధికారులును అసధికారులును గలసి నియమించు సెలెక్టుకమిటీల కెట్టివిలువయుండునో యూహింపవచ్చును. ఇట్టి సందిగ్ధ సమయమున, దేశవిదేశాల కుటిల ప్రయత్నములు సత్వరస్వాతంత్ర్య సిద్ధి కడ్డుపడ కుండునటుల జూచుట, భారతవర్ష క్రేయము గోరువార్లెల్లరవిధి యగుచున్నది.

శ్రీనివాసయ్యంగారి యనుభవము

విదేశములకు వెడలివచ్చిన లజపతిరాయి, నెహ్రూ, మున్నగు నాయకులకు గలిగిన యనుభవమే శ్రీనివాసయ్యంగారికిని గలిగినది. స్వతంత్రవలసనే స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు సాధ్యమగునుగాని ఇతరు లెవరును అనుగ్రహ పూర్వముగ ప్రసాదించరని గాంధీ మహాత్ము డింతకాలమునుండియు బోధించుచున్న సత్యమే శ్రీనివాసయ్యంగారికిని పొడగట్టెను. ఇంగ్లండులో కాంగ్రెసునభ ఏర్పడుటవలన అక్కడి భారతీయులు దేశస్వాతంత్ర్య వ్యవస్థలను మరవజాలరు, హిందూదేశముపై కేవల మభిమానము జూపు బ్రిటీషు కమిటీవలన ఎట్టి ప్రయోజన ముండజాలదు. కొలదిమంది విశాల హృదయు లున్నను మొత్తముమీద లేబరుజేతు మంతయు ఇంపీరియల్ దృక్పథమును చూపుచున్నదనియు హిందూదేశముపట్ల బ్రిటీషు రాజకీయ పక్షములు నవతిరల్లిప్రేమనే జూపుచున్న వనియు శ్రీనివాసయ్యంగారు కనుగొనిరి. ఆంగ్లప్రముఖులకు హిందూదేశపరిస్థితులు తెలియ వనియు వారికొరకు ప్రబోధము గావించుట యవసరమనియు చెలుపు నుడువులతో శ్రీనివాసయ్యంగారి కేకీభవించుటలేదు. ఏరు మాటలాడినవా రెల్లరును హిందూదేశస్థుని గుర్తెగియే మాటలాడిరి. హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము లభించుట వీరికిష్టములేదు గనుక ఏరు సామాన్యముగ ఆశానమును నటించుచుండురు. తెలియనివిషయమేమిగలదు? తాము అనుభవించు నటులనే భారతీయులును స్వరాజ్యము ననుభవించుట మేలని బ్రిటీషు వారెరుగరా? ఇతరులకు నీతులు చెప్పవారు, ఈమూత్రము సం గతిని చెలిసికొనజాలరా? హిందూదేశమునకు స్వపాలనము లభించునెడల, ఇంగ్లండు స్వలాభము

నకు భంగము వచ్చునభిప్రాయము, యిట్టివారిని ప్రేరేపించుచుండును. బ్రిటీషుద్ధాంతములు మున్నగునవి, యిట్టిభీతిని కప్పిపుచ్చుటకు మూర్ఖములే గాని, వేరుగావు.

చీనా : జపాను

చీనా కోర్కెలను జపాను మంత్రివర్గమువారు అంగీకరించి, విశాలభావము చూపిరి. జపాను సైనికులను పాటంగునుంచి తీసివైచుటకు, వీరంగీకరించిరి. ఈనెల 20 తేదీనుండియు, ఈపని ప్రారంభమగును. మంచూరియాలో సైనికుల సంఖ్యను తగ్గించుటకు జపాను సమ్మతించెను. సి నా పూ నం ఘట న ల విషయమున చీనా సూచించిన పరిష్కారమును జపాను ప్రభుత్వమువారు రామోదించుట అనుకూలించిహ్మము. ఇకమీద చీనా స్వేచ్ఛను జపాను కాపాడుచో తన ప్రతిష్ఠను నిలుపుకొనగలదు. పాశ్చాత్యజాతులతోపాటు జపానుగూడ చీనాను బాధింప మొదలిడుటచే విషమస్థితి జనించినది. జపాను విశాలభావముతో మెలగుచో ఇతరజాతులుగూడ చీనాపట్ల గౌరవము జూపగలవు. బ్రిటీషు సైనికులుగూడ త్వరలో పాంగాయిని విడిచిపెట్టెదరని పార్లమెంటు సభలో జెప్పిన జవాబు మూలమున చెలియుచున్నది. ఇకమీద చీనాస్వేచ్ఛ స్వచ్ఛందమై వెలుగునని ఎంచెదము.

బెంగాలు ప్రభుత్వము : టౌనుము

బెంగాలునందలి కొన్ని మండలములలో టౌనుము చెలరేగుచున్నది. ప్రజలు కృశించి చనిపోవుచున్నారు. పిల్లలను పోషింపలేక అమ్మవైచుచున్నటుల వార్తలరుదెంచినవి. కాని ప్రభుత్వము వారు టౌనునివారణ కొనగిన ధనము ఏమాత్రము చాలకున్నది. బెంగాలు పరిస్థితులు, కఱపు చట్టమును ప్రయోగించుట కింకను అవకాశ మియలేదని, రివిన్యూ మెంబరుగారు జవాబుచెప్పట చోద్యము. కఱపు చట్టము ప్రాణములు పోవుచున్నవారికిగాని సహాయము చేయదు. అట్టిస్థితి సంభవించిన పిమ్మట, ఎట్టి సహాయముతో బనియేయుండదు. ప్రభుత్వసహాయము శాసనసభ్యుల కేమూత్రము సమ్మకము గలిగింపలేదు. 81 మంది అడ్డరేఖ మెంటు ప్రతిపాదన కనుకూలముగను, 31 మంది ప్రతికూలముగను టటుజేసిరి. తీర్మానము ప్రభుత్వముపట్ల పూర్తిగ అవిశ్వాసము చూపుచున్నది. ఇట్టి తీర్మానమయినను, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారిని టౌనునివారణమునకు ప్రేరేపించునేమో చూడవలయును.

నిజమగునంగతి

డి. బి. ఆరోగ్యస్వామి మొదలిగారు, మత్స్య శాఖా విచారణసంఘమువారి యెదుట, ముఖ్యవిషయమును పెల్లడిజేసిండులకు, ప్రజలకృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులని చెప్పవచ్చును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలలో నేదీయయినను, అభివృద్ధి గాంచవలయు ననిన, ధనమవసరము. కోశాధికారము ఆర్థికసభ్యుని చేతులలో గలదు. మంత్రుల కోర్కెను ఆర్థికసభ్యుడు తృప్తికరింపగలడు. ఆర్థికసభ్యునికిని మంత్రులకును ఉండవలసిన సంబంధమును నిర్ణయించినగాని, మత్స్య శాఖ యభివృద్ధి గాంచదని, ఆరోగ్యస్వామి మొదలి

గారు స్పష్టపరచిరి. దీనియర్థ మేమి? ప్రజాప్రతినిధులకు కోశాధికారము లభించినగాని, ప్రయోజనము లేదనియేగద. స్వపరిపాలనము లభించినపుడే, ప్రజలకు కోశాధికారము హస్తగతమగును. అంతవరకును ఎన్ని విచారణసంఘములను నెలకొల్పినను ప్రయోజన ముండదు.

వ్యవసాయసంఘసూచనలు

మను సుబేదారుగారు వ్యవసాయసంఘ సూచనల గూర్చి అసోసియేటెడు ప్రెస్సుకు చెలిపిన యభిప్రాయము చాల ముఖ్యమయినది. వ్యవసాయసంఘమువారు హితబోధనలజేసిరిగాని, ఆచరణ యాగ్యము సాధనలను నిరూపింపలేదు. క్రామముల యుణాభాదలను తగ్గించు టెటులో చెప్పలేదు. రైతులకు చదువు చెప్పి, సహకారోద్యమమును వ్యాపింపజేయు డని కోరుటకు, వ్యవసాయసంఘ విచారణతో బనియేలేదు. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ఆర్థికసమస్యను వీరు పరిష్కరింప బ్రయత్నింపరయిరి. రయితుల బరువులు తొలగు నుపాయమును సూచింపరయిరి. చేజిక్కిన యవకాశమును, వ్యవసాయసంఘమువారు విడనాడినందులకు, సుబేదారుగారు రెంతయు విచారించుచున్నారు. ఇంతకన్నను వేరుగ జరుగునని పలువురు తలచియుండరు.

హిందూదేశ సందేశము

జర్మనీకి వెడలిన జగదీశ చంద్రబోసుగారిని గౌరవించుచు వృత్తారామముల జై రెడ్డిగారు హిందూదేశమును ప్రస్తుతించిరి. హిందూదేశము మొదటినుండియు ప్రపంచమునకు మరము దర్శనములు కళలు మున్నగువానినిగూర్చి సందేశ ముంచుచున్నది వీరు నుడివిరి. వస్తుజాలము సంతకు ఒక్క ప్రాణశక్తియే సంచలించజేయుచున్నదని బోసుగారు చెప్పటలో ప్రాచీన భారతసందేశమునే మరల చాటుచున్నారు. ప్రకృతిశాస్త్రములకును తత్వశాస్త్రమునకును సంబంధము చెలుపుచున్నారు. “ఏకమే వాద్వితీయం” అను శ్రుతివాక్యపు సత్యమున ప్రత్యక్షప్రమాణములద్వారా నిరూపించుచు మానవకోటికి మహత్తర మగు సేవ నొనర్చుచున్నారు.

బార్దోలీ నిధి

ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన వసూళ్లు బార్దోలీనిధికింద చేయబడినవి.

1. తక్తలై	81	9	6
2. ధూలిపూడి పాతూరి వెంకటేశ్వర్లుగారిద్వారా	14	0	0
3. కేటేరు శావురాయనగారిద్వారా	29	14	0
4. మారేపల్లి	22	1	0
5. అల్లమూడి	15	18	0
6. కల్లెకోన	10	10	8
7. తెనుమాడి	22	2	0
8. రాని అనంతవరం	22	15	8
9. తూర్పు పాలెం	4	0	0
	184	15	0
10. చిల్లకలైలులో	0	10	0

ఖర్చులు 1-8-0 వివరములనువలెను.
నికరం 184-1-0 185 9 0

గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రి

కార్మిక సంభవము

బొంబాయి మిల్లుల నమ్మె

నమ్మెదారుల పిల్లలకు బొంబాయి కార్మికే
పక్షానారు పాలు సప్లయచేయుటకు నిరాకరించిరి.
అరోగ్యశాలలును, శిశునందనశాలలును
ఎందుకు? విలాసార్థమా?

బొంబాయి, జూలై 11:—బొంబాయి బట్టలనేరమిల్లు
అలో సమ్మెచేసియుండిన పనివాండ్ల పిల్లలకు పాలుసప్లయ
చేయుటకడని బొంబాయి కార్మికేవనవారు మొన్నచేసిన
సభలో తీర్మానించిరి.

ఈవిషయమై యన్. యం. జోషిగారు మాట్లాడుచు
నిట్లుచెప్పిరి:— సమ్మెదారులు సమ్మెచేసినంతమాత్రమున వారి
చర్యలకై వారిపిల్లలకు కూడ శిక్షనొందవలసినదేనా? శిశుసంరక్ష
శాలలనియు, శిశువారములనియు పేర్లతో బొంబాయి
కార్మికేవనవారు ద్రవ్యసహాయములనుచేయలే? నగరములో
నున్న క్షేత్రముయొక్క చుట్టినిడ్ల యాధారములేక కృశించుచో
శిశుసంరక్షశాలలలో ఆ నిడ్లకు ఆదరణజరుగుచున్నది. కాని,
యీబట్టలనేర పనివాండ్ల పిల్లలు నిరాధారులై కృశించు
చుండగా ఆమాత్రపు సహాయము నొందుట కనర్హులా? అట్టిచో
యీశిశు సంరక్షశాలలకై కార్మికేవన వారు ఇతరద్రవ్య
ము గేలగ్రాంటుగా నివ్వలయునా?

సమ్మెదారుల పిల్లలను కార్మికేవనవారు కాపాడి
రక్షించినచో సమ్మెను ప్రోత్సహించుటకునేమో యని
భయపడుచున్నారు. ప్రాంతాధికారులకు నిర్భాగ్య శిశువున
కాశ్రయమిచ్చి కాపాడినచో ఆప్రాంతాధికారులకు మద్య
పానమును ప్రోత్సహించినట్లుగదా?

సమ్మెదారులపిల్లల కేసుత్రమసహాయముచేయు పిల్లలే
దని కార్మికేవనసభయందు వోట్లనిచ్చిన సభ్యులలో మిల్లు
ఖానుదులయొక్క ప్రతినిధి బలగమే హెచ్చుగానున్నది. మి
ల్లుయజమానులు కక్షపడించి యీనిర్ణాయమునకు కారణ
భూతులైరి. కార్మికేవనసభ పెద్దమొత్తములుగా పన్నులు
చెల్లించుచుండినందుననే గదా యీ మిల్లు యజమానులకు
కార్మికేవనసభయందు శిశుసంరక్షశాలలకేగినది! మిల్లు యజమాను
లు పెద్దమొత్తపుపన్నులను చెల్లించుటకెల్లు వీలైనది? వారి
ఫ్యాక్టరీలను యీ పనివాండ్లందరి కాయ
కష్టము వల్ల ను నడిపించుట వల్లనేగదా? మిల్లు
దారుల భాగ్యమునకును కార్మికేవనవారి పన్నుల వసూళ్లకు
ను కారకులైనది వనివాండ్లదా? యీపనివాండ్లకు తగినంత
మంది ప్రతినిధులు కార్మికేవనసభలో లేకపోవుటవల్లనే వారికి
కార్మికేవనసభల యీసహాయము కలుగజాలకపోయినది. మిల్లు
పనివాండ్లు తమ ప్రతినిధులను కార్మికేవన సభ్యులుగా
ఎన్నుకొనగల హక్కు యీపనివాండ్లకు లేకపోవుటవల్లనే
వారు నేడు ఆపహాయులైరి.

గొంతుక బొంగురువోవునట్లుగా “అన్నమోరామసంధా”
యని యరచి యరచి విసిగియున్న యీపనివాండ్ల కేసుచేయు
దురొకదా? (ఫీ. (పె))

నింబకరుగారి కేసు బదిలీచేయబడినది

బొంబాయి, జూలై 11:—బొంబాయి (మిల్లు సమ్మె)
దారుల నాయకులకు నింబకరుగారు పోలీసురిపోగడను సమ్మె
దారుల సభలోనికి రానియెడల కారణమున వారిపై ఆరో
పింపబడిన నేర విచారణ బొంబాయి 5 వ ప్రెసిడెన్సీ మేజ
స్ట్రీటు కోర్టులో జరుగ వలెదనియు అది ఆకోర్టునుండి బది
లీచేసిననేగాని శాస్త్రము కలుగజాలదనియు నింబకరుగారి
ప్రీడరు ఫీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రీటుగారి యెదుట పిటీషను
దాఖలుచేసెను.

ఆ పిటీషను ప్రకారము ఫీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రీటు
గారు కేసు విచారణ రెండవ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రీటుగారి యె
దుట విచారించబడునట్లుగా బదిలీచేసిరి.

అట్లు చేయుటకుగల కారణము 5 వ ప్రెసిడెన్సీ మేజ
స్ట్రీటుగారిపల్లె సరియైన శాస్త్ర విచారణ కలుగజాలదని
యెంచికాదు. రెండవ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రీటుగారిపల్లె యీ
కేసు త్వరగా విచారించబడి పరిష్కరింపబడుననియు లేనిచో
అసంపరకావారముననియు పిటీషనుదారులవారికిగా బదిలీచే
యవచ్చునని ఫీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రీటుగారు ఉత్తర
నిచ్చిరి. (ఫీ. (పె))

కార్మికేవన సహాయ నిరాకరణము-కార్మిక ప్రజోద్రేకము

కార్మికుల పిల్లలకు ఆహారసహాయము బొంబాయికార్మి
కేవనవారు చేయవచ్చునా మాడదామని చర్చించుటకుకార్మి
కేవన సభ జరిగి సహాయము చేయ మాడదని తీర్మానించి
యండిన రోజున కార్మికేవన తీర్మానమునకై ఎదురుమాడు
చు సభాభవనమున వెలుపల వేచి యుండిన వేలకొలది కార్మి
క జనము రోజువారే మరలిపోవుచు మార్గమువ్యయన గల
పోలీసు భటులపై రాళ్లు రువ్వి అల్లరిచేయగా పోలీసువారు
లాటిలతో వారిని తిరిగి కొట్టి చెల్లాచెదురు చేసియుండిరి. ఈ
సందర్భములో అనేకమంది సమ్మెదారులకును పోలీసులకును
మంచి గాయములు దెబ్బలు తగిలినవి తెలియుచున్నది.

పోలీసులాటి చెబ్బలపల్ల 12మంది సమ్మెదారులకు బాగుగ
దెబ్బలు తగిలినవి. ఇద్దరు అస్పత్రిలో నున్నారు.
సమ్మెదారులలో 4 గురు అరెస్టుచేయబడిరి. (ఆ. (పె))

లిహోవాసమ్మె—సంపూర్ణ శాంతి
లిహోవా రైల్వే కర్మాగారములలో సమ్మెచేసియుండిన
పనివాండ్లందరును తిరిగి పనిలో చేరిరి. ఇప్పుడు రి.500 మంది
పనివాండ్లు పనిచేయుచున్నారు.
అసక్ సోలు, ఓండాలులో కూడ సమ్మెదారులందరు
తిరిగి పనిలో చేరిరి (ఆ. (పె))

కాంతిరాం మండలుగారిపై కేసు

లిహోవాసమ్మె ప్రారంభమైయుండిన మొదటిదినములలో
సమ్మెదారులందరును కర్మాగారములవద్ద గుమికూడి దొమ్మిచే
యనుద్యుక్తులైయున్నారని యెంచి పోలీసువ్యవస్థాపక జనప
యానామపై బానుగుంజపల్ల తుపాకులను పేల్చిరి. ఈ తు
పాకులను కాల్పుట ఆక్రమణాక్రమణ యని
విచారణ చేయుట కొక విచారణ సంఘము
నియమింపబడియుండెను. అవిచారణసంఘమువారి యెదుట ప్ర
మాణముజేసి సాక్ష్యమిచ్చుచు, యాబ్దుయండియను రైల్వేపని
వాండ్లసంఘముయొక్క సహాయకార్యదర్శిగారగు కాంతిరాము
మండలుగారు, యాబ్దుయండియను రైల్వేవారియొక్క లిహో
వా కర్మాగారములందు డిప్యూటీ చీఫ్ మెకానికలు ఇంజనీరు
గానున్న డబ్లియం. సి. మెల్లెగారినిగూర్చి అబద్ధపు సాక్ష్య
మిచ్చెననియు అందులకు సదరు కాంతి రాముమండలుగారు శ
పక్షులనియు మెల్లెగారు అభియోగమును దాఖలుచేసిరి.

బానుగుంజపల్ల పోలీసువారే ప్రజాకాంతి కొరకై ఆ
ధికారరీత్యా తుపాకులు కాల్పిరనియు
సమ్మెదారులయెడగాని ఏయితర ప్ర
త్యేక వ్యక్తులయెడగాని కక్షపడించి తుపాకులుకాల్పబడలేద
నియు పోలీసువారు వాదించియుండిరి. కాని, కాంతిరాం
డలుగారు యిచ్చిన సాక్ష్యమేమనగా:—మెకానికలు ఇంజనీ
రుగారిగు మెల్లెగారే వ్యయముగా అచటికివచ్చి ఒకఘూర్కా
భటుని చేతిలోని తుపాకీని లాగుకొని తానే ఒక ప్రత్యేక వ్య
క్తిని గురిచేసి కాల్పుచుండగా తాను చూచినననియు ఆసమ్మె
దారుడు మరణించెననియు కాంతి రాము మండ
లుగారు ప్రమాణముచేసి చెప్పిరి.

కాని మెల్లెగారు ఆ సమయమున అచట లేనేలేనని
యు తాను తుపాకీని పేల్చియుండుట ఆసంభవమనియు కాంతి
రాముగారు నియమింపబడిన ప్రదేశమునుండి తుపాకీ కాల్పు
లకు గురైందియుండుట ఆసంభవమనియు వాదించిరి.

కాంతి రాముమండలుగారు తనపై అబద్ధపు సాక్ష్యముని
చ్చిరనియు కాంతి రాము గారు శప
క్షులనియు వాదించుచు మెల్లెగారు సకారా డిప్యూటీ మేజ
స్ట్రీటువద్ద చార్జ్ దాఖలుచేసిరి.

డిప్యూటీ మేజస్ట్రీటుగారు యీనేర విచారణ నెమ
న్న జడ్జిగారిచే చేయబడవలయునని ఉత్తరువు యిచ్చిరి. ఈ
ఉత్తరువును యిచ్చుచు డిప్యూటీ మేజస్ట్రీటుగారు యట్లు
చెప్పిరి.

మెల్లెగారిపై అబద్ధ సాక్ష్యమునిచ్చి మెల్లెగారిపై
నరహత్యా నేరమును ఆరోపించి అయనకు ఉరిశిక్ష కేయించ
వలయునను తలంపుతో యీకాంతిరాముగారు సదరు అబద్ధపు
సాక్ష్యము నిచ్చియుండిరి. అని డిప్యూటీ మేజస్ట్రీటుగారు
తమ యుత్తరువునందు వ్రాసిరి. (ఆ. (పె))

ప్రభావతీదేవి కేసువిచారణ

కలకత్తా పోకివాండ్ల సమ్మె సందర్భములో నాయకు
రాలైన ప్రభావతీ దాస్ గుప్తాయను నామపై పోలీసువారు
తెచ్చియుండిన యభియోగము విచారణకువచ్చినది. పోకివాండ్ల
సమ్మె కాంతించి కార్మికేవన వారితో సమాధానమేర్పడినం
దన యీ కేసు ఎత్తివేయబడునని ఎదంతిగానున్నది. కేసు
తిరిగి వాయిదా వేయబడినది.

జమ్మదుపూరు నమ్మె
పనిలోనికి పోవుచున్న కొందరు పనివాండ్లు నెక్కిం
చుకొని పోవుచున్న మోటారులారీని సమ్మెదారులు అటంక
పరచి దొర్లవ్యముచేసి మోటారు లారీలోని పనివాండ్లను క్రిం
దకు లాగిరి. మోటారులారీ డ్రైవరును మోటారువెంటనున్న
కాపలాదారులను రాళ్లతో కొట్టిరి.
ఈ సమ్మెదారు తీరితిగా దొర్లవ్య వదలిపోనికి దిగుట
మాడదనియు ఇందువిషయములో జాగ్రత్త పాటించవలసినదని
యు సమ్మెదారుల నాయకుడగు హోమగారిని హెచ్చరిం
చుచు పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు హోమగారికి
వ్రాసిరి. (ఆ. (పె))

ఫోర్టు నెంటు జారిగెజిటు

పబ్లిక్ కాళు
బి. రామారావుగారు ఈ నెల 9 తేదీనుండి గృహశిక్ష
జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధికాళు
జి. ఎస్. ప్రంకెట్ ఫస్టుస్ట్రీటు ఇంజనీరుగారు (బి.వి.పం
పింగ్ స్టేషను) యీసంవత్సరం స్టేషను నూపవలెం డెంటు గారి
పనులనుమాడ చూచుటకు నియమింపబడిరి.

నోటిఫికేషను
ఎస్. వారాయణరాజుగారు శ్రీకాకుళం మ్యూనిసిపాలి
టీకి ఉపాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. వీరివదలి 25-1-1931
నో అంతమునను.

బల్లారిజిల్లా దేవాలయసంఘమునకు కె. రామారావుగా
రు, అధ్యక్షులుగను జె. నుబ్బరాయప్పగారు ఉపాధ్యక్షులుగ
నెన్నుకొనబడిరి.

వై. మల్లేశ్వగారు బల్లారిజిల్లా నెకండరీ ఎడ్యుకేషను
బోర్డునకు సభ్యులుగ ఆదోని హృదీసిపత్ సంగమములన నెన్ను
కొనబడిరి.

ఎక్సైజు
ఎస్.దలియా. బోర్డెనుగారు విశాఖపట్నపు ిల్లుల
నకు ఇన్స్పెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్సు
కె. గంగాధరఅయ్యర్ లక్ష్మీకారాయణఅయ్యర్గారు
వాల్తేరు వర్కిలునకు అసిస్టాంటు ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి.
వీరితిరిగి బరంపురంసబ్ డివిజనుకు బదిలీచేయబడిరి.

ఆర్థికాండర్ యంగ్ గారు మదరాసుసర్కిలులో ఒక
సబుడివిజనుకు అసిస్టాంటు ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి.

టి. వి. శేషయ్యగారు చామర్లకోట సబుడివిజనుకు
అసిస్టాంటు ఇంజనీరుగ బదిలీచేయబడిరి.

మెడికల్

మిర్ ఆబ్దుల్ బసీరసాహెబ్ ఎం. బి. ఎస్. గారు
ఆర్. కె. కేరలవర్మ తంజన్ గారు మదరాసు మెడికల్ కాలేజి
లో ఫిజియాలజీకి అసిస్టాంటు ప్రొఫెసర్లుగా నియమింపబడిరి.
ఎం. వి. కమలమ్మగారు విశాఖపట్నము మెడికల్
కాలేజిలో అసిస్టాంటు ఫిజియాలజీ టెక్చరర్ గా నియమింప
బడిరి.

ఇ. ఎ. మైకేల్ కన్యగారు తేడివెల్లింగ్డ్ మెడికలు
నూ గు నందు ఫిజియాలజీ టెక్చరర్
గా నియమింపబడిరి.

సి. కె. ప్రసాదరావుగారు ఫిజియాలజీ ఆఫ్ ది
యర్ డిమాన్ స్ట్రీటు విశాఖపట్నము మెడికల్ కాలేజిలో
నియమింపబడిరి.

ఎ. జి. పెరేరగారు ఫిజియాలజీ అనుపత్రికి బదిలీ
చేయబడిరి.

కె. ఇ. బొధాన్ గారు అనంతపురంకు అసిస్టాంటు మె
డికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

బార్ని డి. వేలియట్ గారు మదరాసు జనరల్ ఆసుప
త్రిలో 5 వ ఫిజియన్ గా నియమింపబడిరి.

కె. ఎస్. కుబ్రూర్ గారు రాయపురం ఆసుపత్రి
లో ఎక్స్ ప్రెస్ డిపార్టుమెంటునందు రేడియాలజీస్టుగా నియమిం
పబడిరి.

పి. రామచంద్ర రావుగారు విశాఖపట్నమున అసిస్టాం
టు మెడికల్ ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

టి. ఎస్. రామస్వామి పిళ్ళేగారు నెలపునుండి కాగా
నే గతజూను 27 నుండి 30 వరకు రాయపురం మెడికల్ కాలేజి
లనందు రిజిస్ట్రులోనున్నట్లు ఆలోచించబడునను.
వె.వి. టి. ఇమ్మగారు జనరల్ ఆసుపత్రిలో రెసిడెం
టు అఫీసరునకు ఫస్టు అసిస్టాంటుగా నియమింపబడిరి.

నెమనగారికి సాక్ష్యపత్రములు

రాజా నరేంద్రనాథగారు

కలకత్తా, జూలై 11:—రాజానరేంద్రనాథగారు నెమనగారి కమిషను కంపెనీ సాక్ష్యపత్రము పంపింపగా వందేమా తరం ప్రతీక ప్రకటించింది. అందలి ఖాతాంశములు.

1. పంజాబువారు హిందువులను శిక్షలను అల్పపంఖ్యా సంఘములు చెంచున కొరకులేదు గాన యిచ్చుట ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను తీసివేయవలెను. అధిక పంఖ్యాకులు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను పంఖ్యలు బొంద హక్కులేదు. ఇప్పుడున్న రీతి కాపనపథలను స్థానములు సంఘములకు వేరుగా ప్రత్యేకించుటకు మంచిది. అల్పపంఖ్యాకులు వలదన్న చోట్ల సమిష్టి నియోజకవర్గము లుంచరాదు.

(2) లాండు అలియేషను చట్టము మర్యాదాపాతముల గమనించునదగుటకే తీసివేయవలెను.

(3) ఉద్యోగములలో కేర్నల్ కానునపుడు మతములు జాతులను పరక్షణలేదు.

(4) పర్యవేక్షకులకి ఉద్యోగులను చేర్చుకొను అధికారము మంత్రులకుండరాదు. పర్యవేక్షకు కమిషను కొసంగవలెను.

(5) సరిహద్దు రాష్ట్రములకు సంస్కరణము లాసంగుటకు పూర్వము పంజాబులో అల్పపంఖ్యాకులకు యిందు నూచించబడిన పరక్షణ యుపసంగవలెను.

(6) షాంక పదేంద్రనకు ఉద్యోగములందు బ్రటిషువారి సంఖ్య కష్టపరచు.

(7) ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అధికారవ్యవస్థను స్థాపించుట కేమియు నీచలేదు. ఈ సాక్ష్యపత్రము పంజాబు హిందువులకు అవమానకరముగ నున్నదని వందేమాతరం ప్రతీక విమర్శించుచున్నది.

మహమ్మదీయులు ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల గోరుట

కాన్పూరు, జూలై 11:—స్థానిక కాపనపథలోని మహమ్మదీయ సభ్యులు నెమనగారికి సాక్ష్యపత్రమును దాఖలుచేసిరి. కొన్ని వరకులపై ఇండియాకు రాష్ట్రీయస్వతంత్ర్య మొసంగవచ్చుననిరి. శాస్త్రాధికారుల తప్ప యితర విషయములన్నియు ప్రజాతంత్రము కేయవచ్చుననిరి. ఓటింగు అధికారము యెక్కువవంది కొసంగగోరిరి. ప్రత్యేక నియోజకవర్గములందీ తీరవలెననిరి. ప్రభుత్వోద్యోగములందు మహమ్మదీయులకు కొంతసంఖ్య యేర్పాటు చేయవలెను. కేంద్ర కాపనపథియందు 1/8 వంతు మహమ్మదీయ సభ్యులుండవలెను. సమిష్టి నియోజకవర్గములను స్థానములు ప్రత్యేకించుటకు ఉండరాదు. శాస్త్రాధికారుల పరిపాలనకాని విషయములకు మాంట్లెగుగారొసంగిన ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము పిత విమర్శించిరి. (ఆ. ప్రె.)

సింధు మహమ్మదీయులు

సింధు మహమ్మదీయ సంఘమువారు తామొసంగదలచిన సాక్ష్యపత్రమును ప్రకటించిరి. ప్రత్యేక నియోజకవర్గములందీ వలెననియు పంజాబు వంగరాష్ట్రములందు జనసంఖ్యను బట్టి స్థానముల వేరువేరు సంఘములకు ప్రత్యేకించవలెననియు కోరిరి. మహమ్మదీయులు తక్కువగనన్న రాష్ట్ర కాపనపథలలో నూటికి 88 కు చొప్పునను, కేంద్ర కాపనపథలో 88 కు చొప్పున మహమ్మదీయుల నుంచవలెను. ఇండియాను సివిల్ సర్వీసునందు నూటికి 40 వంతు రాష్ట్రీయ సర్వీసుల కొరకు 10 వంతు రాష్ట్రీయ జనసంఖ్యను బట్టి హిందువులకు మహమ్మదీయులకు విభజింపవలెను. మిగతా 90 వంతు యూరోపియనుల కొసంగవలెను. ఉభయవర్గములవారి మధ్య తగవులు రాకుండ యూరోపియనులుండవలెను. హిందువులలో జాతిహిందువులు నియ్యజాతులవారుగ చెందు నియోజకవర్గముల చేర్చునవలెను. సింధుకు ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ కేయవలెను. సరిహద్దు రాష్ట్రములకు సంస్కరణముల నొసంగవలెను. సాంఘిక సభ్యుల గాపాడుటకై శాస్త్రాధికారుల పాలన కానియు తప్ప కేర్నల్ వర్గము ప్రజాతంత్ర మొనర్చవలెను అని అందు గలుగుట.

(ప్రె. ప్రె.)

కీ॥ శే॥ అంకిసింధుప్రసాద్ బహదూర్:—శ్రీ రాజీప్రె అంకిసింధుప్రసాద్ బహదూర్ వారు కీర్తిశ్రుతి నందులకు విచారించుచు తమసానుభూతిని వారికుటుంబమునకు చెల్లువును ముద్రీకట్టుచునందు కృష్ణాక్షరములతో లోకతీర్థానముగా విందిరి.

వంగరాష్ట్రమున మౌము

కానననభలో చర్చ

ప్రభుత్వచర్య విరసనతీర్థానము నెగ్గుట

కలకత్తా, జూలై 11:—నేడు 8 గంటలకు బెంగాలు కాపనపథియందు బిజోయియమారు ఛాట్టిగారు వంగరాష్ట్రమున కొన్ని జిల్లాలయందలి మౌముబాధయు, ప్రభుత్వమువారు తగిన పనహాయము చేయకుండుటను గూర్చియు చర్చింప అడ్డర్న మొంటు తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. బాంకర; దిశాజత్రాహ; మూర్షిదాబాదు; బిర్హూష్; కుల్నా; మల్దా మున్నగు జిల్లాలయందు పంటలు చెడి మౌము అతిదాహముగ ప్రబలియున్నది. ప్రభుత్వమువారు ఉపశమనకార్యమువల్ల ఆశ్రయపొందుట చాల అకాభంగముగ నున్నది. బాంకరాలో 50,000 ప్రజ లాధనోందుచుండ యిప్పటికి ప్రభుత్వమువారు రూ 12:00 మాత్రమే ఖర్చుచెట్టిరి అని చెల్లిరి.

బాబు నాగేంద్రనాథు నేనుగారు కుల్నా జిల్లాలోని స్థిరిని గూర్చి చెల్లిరి. ప్రభుత్వమువారు కొసంగుచున్న సహాయ మేమియు చాలకన్నది. 90000 ప్రజలబాధ నొందుచున్నట్లును 1000 మంది అన్నలేమిచే ఓడించి పోవుచున్నారనియు జిల్లామేజిస్ట్రేటు గారే అంగీకరించినందుకే. ప్రభుత్వమువారు రూ 4000 మాత్రమే ఒసంగియుండెదనిరి.

జి. సి. చక్రవర్తిగారు దిశాజత్రాహ జిల్లానుగూర్చి చెల్లిరి. 15000 మంది బాధనొందుచుండ వ్యవసాయ యుగము లకుగాన ప్రభుత్వమువారు రూ 287000 ఒసంగియుండెదరి. 18 గ్రామములలో 28 గురు ఆహారములేక చనిపోయిరిని కాంగ్రెసు విచారణసంఘము చెల్లిరి. అట్టిచో బాలాకుగాలు సబుడిజనునందు 2155 గ్రామము లిట్టి యవస్థయందున్నవని వినుటకు భయముగ నున్నది. మౌముపుష్కరములను మరగుపరచుట బ్రటిషు పరిపాలనాసమర్థతకు లోటురాకుండ కేయము నుద్దేశమై యుండుననిరి.

ఎస్. ఎస్. సాచిగారు మాట్లాడుచు నడులకు గట్టు పొయించి నీరు నిలబెట్టుకొను బాధ్యత జమిందారులపై నున్నది గాని ప్రభుత్వమువారిపై లేదని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారిని నిందింపరాదనిరి.

జి. తేంద్రలాలు బెనర్జిగారు (వ్యవస్థా) జమిందారులకి పరిష్కాసముయమనియు, తగినట్లే ప్రవర్తించవచ్చునో తగిన కాస్తీ పొందెదరనియు చెప్పిరి.

సర్ నలినరంజన చాట్టిగారు ప్రభుత్వమువారి తరపున జవాబు చెప్పుచుండగా చర్చ ముగింపవలెనను ప్రతిపాదన అంగీకరింపబడెను. అడ్డర్న మొంటు ప్రతిపాదన అధిక సంఖ్య ఓట్లతో అంగీకరింపబడెను.

ఈ తీర్మానము ప్రభుత్వచర్యను విరసించునట్టిదిగ పరిగించుటచే ప్రభుత్వసభ్యులు రాజీనామా నీయవలెనని వ్యవస్థాపకమువారు కేకలు చేసిరి.

నెమనగారి ఉపసంఘము

నెమనగారి కమిషను సహాయ సంఘమునందు 7గురు సభ్యులుండవలెననియు సింగిలు బ్రాహ్మసభ్యులు ఓటుపై ఎన్నుకొనవలెననియు నవాబాలి చౌదరిగారు ప్రతిపాదించిరి.

అధికారతర సభ్యులు మాత్రమే ఉపసంఘమును ఎన్నుకొనవలెనను పనరణ ఒకీపోయెను. మొదటి తీర్మానము నెగ్గును. ఉపసంఘము ఎన్నిక ఆగస్టు 3 వ తేదీన జరుగును.

సభా సమావేశము శాటితో ముగిసెను.

మో హి నీ తై ల ము

5 తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది.

ఇది మనకపరిశ్రమము కేయ విద్యార్థులు, ప్రిడర్లు, ఉద్యోగములు మొదలగువారికి ముఖ్యద్రవ, విశ్రాంతి నిచ్చును. ముందుల మోహలావధ్యములకు ప్రావగుతులను మనోహరముగ పెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందుగల రమణీయముగ నువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు నియ్యము. దీనియందు మనోహరముగ నువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేయే, ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు. అమ్మలంజనం దిపోబాధబాటు, లేక మదరాసు.

కళావంతుల సేవాసంఘము-అమలాపురం

ఈసంఘము తరపున తణుకు, భీమవరం తాలూకాలలో సంస్కరణ ప్రచార మొనర్చుటకు 2,16-6-28 తే॥ సంఘాధ్యక్షులు మ॥ రా॥ శ్రీ కాశీ వీరస్వామిగారు, కోకాధికరి మ॥ రా॥ శ్రీ యండమా3 స త్రిరాజాగారు, బయలుదేరి28-6-28 ఉదయమునకు 1. అంబాజీపేట, 2 అనంబ 3 పెనుగొండ 4 తామరాడ, 5 సిద్ధాంతము 6 ఇరగవరము 7 తలంగి 8 అత్తిలి. 9 పెంట్లపాడు 10 తాడేపల్లిగూడెం 11 దువ్వ 12 తణుకు 13 గంపవరం 14 ఉండి 15. అకుపిడు 16. దుంపగడప అగ్రహారము, 17. మోగల్లు, 18. శామర కొండూపాడు, 19 భీమవరం 20 పెన్నాడ 21 శృంగవృక్షము 22 వీరవాసరం 23 చిక్కాపేట 24 పాలకొల్లు 25 పెనుమదం గ్రామములలోగతకళావంతుల ప్రతిగృహమునకువెడలియు, వికమత్యముగల గ్రామములలో సాంఘికతలనందర నొక్కచో కేర్చియు, ఆంధ్రదేశ కళావంతుల మహాజనసభాతీర్థానముల సారాంశమును మచ్చటెప్పుడు వారివారి సంతకములను బాపుచు మేము పనిని గడుగులభయగ నెరవేర్చ గలిగితిమి.

తలంగి, అనంబ, పెంట్లపాడువంటి గ్రామములలో ఏ ఒకరిద్దరోతప్ప తక్కిన యితరగ్రామములలో సానివృత్తియే ముఖ్యాధారముగ చేసికొని లజ్జనడిచి గజ్జెలగట్టుకొని గంతులు వేయుట ఎంతపానమా, ఎంతోకోపనీయమా తెలియని స్త్రీలు ఒకరును లేరనియే చెప్పవచ్చును. కాని తేమతలల శాధారములుగా చేసికొని పుట్టి మలేరియాజ్వరమును వ్యాపింపజేయుచో ములభంగి మాన్యములనడి యాశాములకై ఇట్టిసాను లైతిమని అనేకమంది స్త్రీలు చెప్పిరి. మాన్యములకు జిరాయితిలుగామార్చి మాసంఘసంస్కరణకు నమ్మనీయడ్డంకిని మదరాసుకాపనసభ్యులు తొలగింతురగాక!

మేము దుంపగడప అగ్రహారము వల్లి సద్గుణముణియగు శ్రీమతి మద్దెల కారదాంబికాదేవి దర్శించి సేవాసంఘమునకు సహాయముజేయుటకు కోరగా, ఆమె యాచారబద్ధితో 25 రూపాయలు కానుక నొసగెను. ఇట్లే, శ్రీమతి మద్దెల మహాలక్ష్మి అమ్మగారు మోగల్లు, శ్రీమతి సరిదే వెంకటచలం అమ్మగారు-తణుకు-చెరియొక 10 రూపాయలు విరాళమిచ్చి తమయువర స్యాంతముల వల్లడిపబడిరి:—

కాని పెంట్లపాడులో శ్రీమతి వైదియమ్మల శ్రీహరి అమ్మగారు మాత్రము సంస్కరణ విముఖులై ఉద్దము చేవి త్రోవోదేము నైసను గ్రహింపక ప్రతికూల నిజప్రభావప్రేరితులై యున్నందున వారొసగు విందును మేము నిరాకరించవలసి వచ్చినది. కాని ఎప్పటికైనను యిట్టియుద్దయములవలననే సంఘమునకు ముక్తిగలదని వారుమాత్రము గ్రహింపకపోయె—

ఏసంఘమైనను సంస్కరింపబడుటకు మొదటి సోపానము విద్య అనియు—అట్టి దేమాత్రము గలిగినను, ఆత్మగౌరవముతెలిసి భయమును విడిచి, కార్యదీక్షబూని సంఘగౌరవము నిల్పుటకు ప్రతిమానపుడును ప్రయత్నించును. విద్యవలనగాని వివేక మనెడు ఆత్మవిశ్వాసము గలగడు. పుణ్యదర్శనము తొలగడు. మనసంఘమున కేదకుటుంబము లనేములు గలవు. కేస—బాలబాలికలకు సద్విద్యగరపుటకు అమలాపురమున సేవాసంఘము పెద్దలచే నెలకొల్పబడినది. దానిని పోషించుటకై మన సాంఘిక లెల్లరు తోడ్పడి ధనసహాయము కేయవలెనని మేము ప్రార్థించు నత్తుడు రూరమి 200 రూపాయలు విరాళముల నొసగిరి. దీనిని జూచినచో యాసంఘ సంస్కరణమునకు వ్యవస్థియులెంత ఉత్సాహమును జూపుచున్నారో—అద్రానిని ఒట్టి అచిరకాలములో నీసంఘములయొక్క పరిశ్రమలకు ముగింపు పంది యుమలేదని చెప్ప సాహసించుచున్నాము.

వై. నూకరాజు.

అమలాపురం:—

కార్యదర్శి.

శ్రీ రామకృష్ణ:—ఇది ఆంగ్ల భాషలో ప్రకటించబడుచున్న యొక మరణయతక మాసపత్రిక. మే నెలలో వెలువడిన మూడవ సంచికను స్వీకరించితిమి. ఇందు 81 పుటలును 9 వ్యాసములు కలవు. సాణచందా ఒకరూపాయ మాత్రమే. సంపాదకులు జి. ఎల్. ఎస్. కర్మగారు. ఆస్తియు కిది చాల యుపయుక్త మైనది. వివిధ చంద్రపాలుగారు వివేకానంద స్వామిని గూర్చి యిట్టివి నొసగిన ఉపవ్యాసము; ముస్లింపాత, జి. ఎల్. వాస్వానీగారు ఆనందమునుగూర్చి వ్రాసిన వ్యాసము; మేఘేశ్వరానంద స్వామి వ్రాసిన సత్యవాదము; హోమోపతి వేదాంతము; మున్నగు వ్యాసము లిందు గలవు. వలయుచు రిటుల వ్రాయవలెను.

జి. ఎల్. ఎస్. కర్మగారు,

సంపాదకుడు, శ్రీ రామకృష్ణ.

అద్రా, (జి. ఎల్. కర్మ)

బల్లారిలో గవర్నరుగారి

పర్యటనము

హగారివంటెన తేరువబడుట

దత్తమండలములలో నీటిపారుదల

ఈ నెల 11 వ తేది ఉదయమున గవర్నరుగారు సతీన మేతముగా తమ పరివారముతో గూడి హగారి (బల్లారిజిల్లా) జిల్లా చేరిరి. ఆచట బల్లారిజిల్లాబోర్డుచే తమ కొనగబడిన స్వాగత ప్రము నందుకొనిరి. పిమ్మట హగారి నడిచి గట్టుబడిన జిల్లా బోర్డు వంటెన తేరుచిరి. మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు మునిసి పలు సంఘస్వాగత ప్రము నందుకొనిరి. జిల్లా ప్రములులతో కొందరికి సందర్శనముల నొసగిరి.

జిల్లాబోర్డునకు ప్రత్యుత్తరము

గవర్నరుగారు జిల్లా జిల్లాబోర్డున కి క్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. కాలుగెండ్ల క్రిందట నేను మొదటి తర్యా యము మీ జిల్లాను దర్శించియుంటిని. ఆ సమయమున మీ జిల్లా ను దర్శించియుంటిని. ఆ సమయమున మీ జిల్లా పరిస్థితుల విష యమున మీ రెట్టి విస్తృతముల గావించియుండిరో ఆ విస్తృత ములనే నేనుగూడ మీరు గావించుట జూడ నాకు విచారము గుచున్నది.

రయితలకు సహాయము

ఇటీవలి వర్ష ములవలన పరిస్థితులు కొంతవరకు మారినవ నియు మీ కిచ్చిటికంటెను మంచి రోజులు ముం దు రా నున్న వనియు నేడలంచెద. 1889 వ ఘనీలో నెక్కువ భాగమందిన ప్రాంతములలో ప్రభుత్వము వారు నిర్మలనకా కాలమును పొడిగించి రయితలకు తగులిరిని సాయ మొనర్చియున్నారు. వారికి ఋణములనుగూడ నిర్పించిరి. ఇందువలన రయితలు తమకు గలిగిన నష్టములను పరిహరింపజేసికొనగలవని నేను దలచెదను. రయితల కవసరమునపు డెల్ల ప్రభుత్వము వారు తమకు సాధ్యమగునంతవరకు సాయపడుచునే యుండురని మీకు నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును.

కాటకములు

మీ జిల్లాలోందును యితర. దత్తమండలములందును వర్ష తేమి వలన గలుగుచుండు కాటకముల సమస్య నేర్పిధమున నయిన పరిష్కరింప వీలగునా లేదా యని మీరు ప్రశ్నించుచున్నారు.

తగిన నీటిపారుదల యేర్పాటుచేయవలెనో, నీ సమస్య చాలవరకు పరిష్కరింపబడగలవని ప్రభుత్వమువారు బాగుగా నెరిగియున్నారు. కాని యిది కులభికార్య మెంతమాత్రము గాదనియు, యందువిషయమున మేము గావించుచున్న యత్నములనేకకష్టముల గూడియున్నవనియు, మీరు గ్రహింపవలెను. దత్తమండలము నీటిపారుదల కవిటి 1926 సం॥లో గావించిన రిపోర్టుపై ప్రభుత్వమువారి యత్నపు జారీచేయబడియున్నది.

తుంగభద్రప్రాజెక్టు

కవిటి రిపోర్టులో తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు మరల విచారింపబడుట ముఖ్య వ స ర మని నూచింపబడినది.

ఈ విషయమున కవిటిగావించిన సలహా ప్రభుత్వము వారి వెంటనే యొక నిశ్చయమునకు వచ్చుటకు వీలగునంత స్పష్టముగా లేదని ప్రభుత్వమువారు తమ యత్నపులో నూచించిరి. కాని, కవిటిసలహాలకు సంబంధించిన ఆర్థికవిషయములను యింజనీరింగువిషయములను పూర్తిగా విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారు రెవిన్యూబోర్డు యొక్కయు, నీటిపారుదల ప్రిపుయంజనీరుయొక్కయు, సలహాలను దీసికొన వాగ్దాన మొసగిరి. అప్పటినుండియు పదరు ప్రాజెక్టు ప్రభుత్వమువారి విచారణలో నుండుటయేగాక, సాధ్యమగునంత త్వరలో సంతృప్తి గావించవలెనని గూడ ప్రభుత్వము వారు తమ వొసగియున్నారు. దీనిని కొనసాగించుటకు గాను ఒక సీనియరు ఎగ్జిక్యూటివు యింజనీరు తగిన సిబ్బందితో, ప్రత్యేకముగా నియమింపబడియున్నాడు. దీనినిబట్టి, ప్రభుత్వము నిర్దించుటలేదనియు, చేయవలసిన కార్యములయొక్క చేయబడుచునే యున్నదనియు, మీకు రూఢిపడగలదు. అయినప్పటికిని, నేను భారతదేశమున విడిచిపెట్టక పూర్వమే ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తి గావించబడగలనో లేదో నేను నిశ్చయముగా

చెప్పవలయు. ఈ ప్రాజెక్టుయొక్క గవర్నరుగారిదనినది నేను విరహించునదికి యీ ప్రాజెక్టు మార్గములో బెట్టుబడునో నది యే నాకు సంబోధకము. కాని, ప్రారంభించారని యింకను పూర్తి గా లేదని మీ రెరిగియున్నార. నేను జ్యోతి క మ ము జెప్పటకు సామాన్యంప బాలను. కాని, యీ ప్రాజెక్టు మీరెంత ముఖ్యమగువిషయమో నేను పూర్తిగా గ్రహించి యున్నాననియు, యీవిషయమున నేను స్వయంగా శ్రద్ధవహించియున్నాననియు, నేను మీతో జెప్పవచ్చును. ఈ ప్రాజెక్టు కుట్టుకుండు జయము గాంచు విషయమున మీరు దురభిప్రాయపడకుండుటకుగాను, చాటవలసిన కొన్ని కష్టము లింకగలవని నేను మీతో జెప్పవలసియున్నది. మీయుత్సాహమున చల్లార్చుట నాయొద్దేమగదా. కాని, యీ విచారణములమున నీ ప్రాజెక్టు తప్పక కార్యరూపము చాల్చగలవనియు, యందు ప్రభుత్వము యొక్క సాంక్షిక మాత్రమే గావలసయున్నదనియు, మీ రభిప్రాయ వదునట్లుగా జేయుట నాకు ధర్మవిరుద్ధము. నేను జెప్పిన కష్టములలో ముఖ్యమగున వేవనగా,

ఇంజనీరింగు సమాధానమునట్టియు, ఆర్థిక సమాధానమునట్టియు, నెట్టిసమస్యలు పరిష్కరింపబడవలసి యున్నవో మా కింకను తెలియుటలేదు. ఇంతేగాక, రిజర్వాయరునకు నూచింపబడిన ఫలము మద్రాసురాష్ట్ర సరిహద్దులో పూర్తిగాలేదు. ఇందువలన ప్రాజెక్టుయొక్క అంత్యవరదాము మెట్లుండునో మాకు తెలియదు. నడియొక్క ఉన్నత కాలుగుగూడ మరియొక సంస్థానములో చేరి యుండుటచేతన, పదరు సంస్థాన మొక పెద్దరిజర్వాయరు నిర్మింప నుద్దేశించి యుండుటచేతన, యీ ప్రాజెక్టు చూపుజేందవచ్చును.

వంటెన కాపాడబడుటకు గ్రాంటు

నేటికి వంటెన పూర్తియగుట మీతోబాటు నాకును కష్టపీకరముగా నున్నది. ఈ వంటెన వాపేర విలువ బడవలెనని మీరు నోరుట నాకు సంబోధకముగా నున్నది. కాని, వంటెన కాపాడబడుటకు గాను మొల పక్కటికి 1000 రూప్యములను గ్రాంటుచేయుటకు సాధ్యపడదు. జిల్లాలో బ్రంకుకోర్డు కాపాడబడుటకు మొల ఒక్కటికి 500 రూప్యములకంటె నెక్కువ మొత్త మెచ్చటను గ్రాంటు చేయబడియుండలేదు. కావున యీవంటెన విషయమున ప్రత్యేకముగా నెక్కువ మొత్తము గ్రాంటుచేయవలెనో, రాజధానియందలి యితర ప్రాంతములనుండి యీ విధమున కోర్కె లికముందు వచ్చునెడల కానిని నిరాకరించుట కష్టమగును.

ఇతర వంటెనలు

బల్లారి కయ్యలు కోర్డుమీద రెండు చిన్న నదుల వంటెన వంటెన భాగట్టు విషయమున యీ రెంటిలో నొకదానికి వంటెన గట్టుటకు పగముగ్రాంటు యీ సంవత్సర బడ్జెట్లో నేర్పాటు చేయబడినది. రెండవవంటెన విషయమున, ప్లానులు, యెప్పి మేట్లు, యొకను సిద్ధముగా లేదని తెలియుచున్నది. అది పూర్తిగాగానే గ్రాంటుకోరకు దరఖాస్తు జేయబడునో నది తప్పక విచారించబడును.

మునిసిపలు సంఘమునకు ప్రత్యుత్తరము

గవర్నరుగారు బల్లారి మునిసిపలు సంఘమున కిక్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—నేను కాలుగెండ్ల క్రిందట మీ పురమును దర్శించిన తరువాత నది చాలయభివృద్ధి గాంచినందుకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాను. ఒక విషయములో మీకు ప్రత్యేకాభినందన ము లొంగవలసియున్నది. జాతీయ ఆరోగ్యశిశువారమున మీరు జయప్రదముగా జరిపిన విషయము గూర్చి మీరు 1927 లో గలపొందిన పీల్లు బహుమాన మొసగబడునపుడు నేను ప్రత్యేకముగా ముచ్చటించెదను. మీ ప్రధమ కోర్కెయగు పట్టా మురుగునీటి పారుదల విషయమున గత మే నెలలో స్వానిటరీ యింజనీరు ఒక విధానమున తయారుచేయ ప్రభుత్వముచే గోరబడెను.

ప్రతి గృహమునకు నీటి సప్లయ చేయవిషయము పొద్దు వరుగు నిర్మాణము పూర్తి యగు వరకు ను విచారించబడవలదు. ఇందుకోరకు అంచనావేయబడిన 11 లక్షల రూప్యముల మొత్తములో నొక లక్ష రూప్యములు కూడినవనియు, యీ మొత్తము కొలుబకారు, బ్రూకువేట, ప్రాంతములకు నీటిసప్లయ చేయుటకు వెచ్చింపబడవలెననియు మీరు గోరుచున్నారు. కాని, యీ పక్షము, స్వానిటరీ యింజనీరు యొక్క రిపోర్టు చేరువరకును, పదరు రిపోర్టు ప్రభుత్వముచే పరిశీలంపబడువరకును విచారించబడవలదు.

హైదరాబాదున కొనగబడిన భవనము నభివృద్ధి చేయుటకు ద్రవ్యసహాయము చేయ విషయము, పట్టికు యనస్పృక్తును ద్రెక్కడనుండి రిపోర్టు చేసినతోడనే, విచారించబడును.

క్యాంటను మెంటుకున, కొలు బహుమాన, విద్యుద్దీపములను బెట్టించుటకు ప్రభుత్వమునుండి మీరు ఋణము గోరునో, ఆ విషయమునుగూర్చి నేను తగిన తీని విచారించెదను.

ఈసంవత్సరము యొక్క ప్రారంభనాసములలో మీపట్టణమున ప్లెగుబాడ్యము వ్యాపించియుండెననియు, అట్టిబాడ్యములు వ్యాపించకుండుటకుగాను యోజనలను నిర్మించి పట్టణమును కుభ్రపరచుటకు మీకు ద్రవ్యము చాలనందున ప్రభుత్వము నుండి 10,000 రూప్యముల సహాయము గోరియున్నారనియు, నేను తెలిసికొంటిని. నగర పారిశుధ్యసంబంధమగు కార్యములకు ద్రవ్యము మునిసిపలునిధినుండియే వెచ్చింపబడవలెనని నాయభిప్రాయము.

పీల్లు బహుమానము

మునిసిపలు సంఘమునకు పీల్లు బహుమాన మొసగుచు గవర్నరుగారిట్లుగిరి:—1927 సం॥ పీల్లువంటెనలో మీ ఆరోగ్యసంఘమునకు విజయము చేపరినందుకు యీ రాజధాని యంతయు గర్వపడవలసియున్నది. ఈ ఆరోగ్యశిశువార ఉద్యమము ఇంగ్లాండులో కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట ప్రారంభింపబడినది. మహాసంగ్రామము అప్పుడనందున ఆకాలములో నది బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కంతకును వ్యాపింపకుండెను. సంగ్రామము అంత ముందిన తరువాత నది బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములెల్లను వ్యాపించి అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. 1926 సం॥ ప్రారంభమున “ప్రపంచవార్తలు” అను వార్తాపత్రిక, బ్రిటిషు దీవులకు వెలుపలను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంతరస్థానములలో నెచ్చటనయినను అన్నిటికంటె బాగుగా జరువబడు శిశువారప్రదర్శనమునకు నొక పీల్లు బహుమాన మొసగుటకు లూనుకొనినది. ఈ పోటీయొక్క మొట్టమొదట సంవత్సరములో నేమి మునిసిపలు సంఘమువారి యీ బహుమానము మనకు లభించినందుకు మద్రాసు రాజధానియంతయు గర్వపడవలెను.

జాతీయ ఆరోగ్య శిశువారప్రదర్శనముయొక్క నెక్కులాభములను మీరు గ్రహించియు యుండురు. ప్రజలయొక్క ఆరోగ్యాభివృద్ధికే నది ముఖ్యముగా నుద్దేశింపబడియున్నది. మీ పీల్లు ఆఫీసుల అను దక్షిణామూర్తిగారికి యీ పీల్లుకుడు సంబోధనముతో బహుమాన మొసగుచున్నాను.

కలకత్తా కాంగ్రెస్

స్వదేశవస్తు ప్రదర్శనశాల తేరువబడును

ఆహ్వానసంఘమువారి హెచ్చరిక

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

కలకత్తా, జూలై 10:—ఈ చరిత్రములలో జాతీయ కాంగ్రెస్ పభోచారు భారత వస్తుప్రదర్శనశాలనుగూడ పెట్టుటకు 48 వ జాతీయ మహాసభావ్యవసంఘమువారు తీర్మానించినారు. ఈ ప్రదర్శనము డిసెంబరునెల 15 తారీఖు నుండిదాదాపు నెల రోజులుండును. ప్రదర్శనశాల కార్యదర్శి భారతీయుల నందరనుసాయము చేయవలసినదని కోరుచు ఆహ్వానముల సంపినారు. వారియుత్తరములో యీక్రింది భాగము ముద్రితము.

క్రిస్తున వారములో కలకత్తాకు అనేక ప్రదేశముల నుండి ప్రజలు ముగుగురు. సాధారణ సమయములలో గూడ చరిత్రములలో కలకత్తాకు గొప్ప ఉద్యోగములు, సంస్థానాధీశులు, జమీందారులు, వచ్చుచుండురు. ఈసంవత్సరము భారత జాతీయపథ కాక పారిశ్రామిక సభయు జరుగునగాన వివిధ ప్రాంతములనుండి విజ్ఞానులు, పారిశ్రామికులు, రహితులు ప్రతి సంవత్సరముకన్న హెచ్చుగా వచ్చుట నైజము. ఇట్టిసమయమున ప్రజల ఆర్థికాభివృద్ధికై ప్రచారము జరుగుట మిక్కిలి యవసరము.

ఈ ప్రదర్శనమును భారతదేశములో తయారుగు చిత్ర వస్తువులన్నియు ప్రదర్శింపబడును. మన పరిశ్రమలకును వ్యవసాయమునకును సహాయభూతముల యంత్రములుగూడ ప్రదర్శింపబడును. విదేశీయ నూలు, విదేశీయ నుడ్డులు ప్రదర్శింపబడవు. కావున యీ చిత్రవస్తు ప్రదర్శనశాలను జయప్రదముగావించుటకు ప్రతివారును సాయపడవలసి కోరుచున్నాను.

కలకత్తా, జూలై 11:—ఇండియన్ నైస్సు కాంగ్రెసు 16-వ సమావేశము మదరాసులో 1929 సంవత్సరము జనవరినెలలో జరుగును. ప్రాథమిక సి.సి. రామసుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. (ప్రెస్.)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర విశ్వ బ్రాహ్మణ మహాజనసభ

పదునాల్గవ సమావేశము

పాలకొల్లు:—ఆఖరి భారతీయ విశ్వకర్మాధారక సంఘము (డి ఆల్ ఇండియా విశ్వకర్మా లిబరల్ ఫెడరేషన్) వారి యాజమాన్యముక్రింద ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ విశ్వ బ్రాహ్మణ మహాజనసభయొక్క పదునాల్గవ సమావేశము పడమటి గోదా వరదెల్లా నగరానికి పది మైళ్ల దూరమున ఉన్న పాలకొల్లు గ్రామములో ఆన 1928 సంవత్సరము జూలై నెల 1, 2 తేదీలందు ను ప్రవేశింపగా వచ్చి టి. కొమ్మూరి సంగమేశ్వర కవిగారి ప్రోత్సాహము చే మిక్కిలి వైభవముగను జరిగినది. గ్రామ మంతయు కాగితముల జండాలుతోడను ప్రశంసాపాత్రములుగల ముఖద్వారములతోడను బహురమ్యముగ నలంకరింపబడినది.

మొదటి దినచర్య

ది 1-7-1928 సంవత్సరము ఉదయము 8 గంటలప్పు డధ్యక్షుల నూరేగించుటకు ముందు కురిసినవర్ష మువలన కార్యక్రమమున కవిరోధము కలుగ నని భయముకలిగినను శీఘ్రముగ నీ నాన. పాలకొల్లు పుట్టచే సంఘ నాయకులు బసకు దిగిన బంగారు రంగరాజుగారి మేడనుండి బ్రహ్మాండముగ యూరేగింపు టుత్తువను సాగినది. బ్రాహ్మణుల మేళమును ఆదిపంసల జంజనాద్యములు, సామనీద పారా యాచనతో స్వసంఘపురోహితులను ముందునడున శ్రీకృష్ణా బ్రాహ్మణగారిచే బ్రత్యేకముగా నయాచనముచేయబడిన శ్రీవిశ్వ కర్మ భగవానుని యొక్క యాహనుతులయొక్కయు చిత్రపటములను ఆటవెరువార నశ్వశక్తిలమునం దధ్యక్షుడవడికి నియమింపబడిన గుంటూరుజిల్లా తెనాలి నివాసులను “విజ్ఞాన పల్లవి” పత్రికా సంపాదకులైన బ్రహ్మశ్రీ పండిత దంతనాల నాగేశ్వరకాశ్రమిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులను బ్రతి పండిత బొండాడ లక్ష్మణాచార్యులుగారు బ్రతికథావధాని కొమ్మూరి సంగమేశ్వరకవిగారు ప్రవృత్తమాలికతో నలంకరింపబడి పురమై నూరేగింపబడిరి.

సభా ప్రారంభము

ఆటవెరువార ఉదయము 10 లకు శ్రీ శ్రీరామ రామలింగేశ్వరశాస్త్రిగారు స్వసంఘ పురోహితుల స్వప్రీతాచరణముతో సభాకార్యక్రమ మారంభమయ్యెను. వివిధసంఘాల ములనుండియు నుమారు మూడువేలమంది ప్రత్యేక ప్రతినిధులు సభకు దయచేసివారు. నాయకులకు వేదికమీద ప్రత్యేక ముగా నావనము లేర్పాటుచేయబడినది. శ్రీయుతులు ముచ్చర్ల నాగభూషణముగారు బొమ్మకంటి కృష్ణమూర్తిపంతులుగారు అల్లిసాహెబుగారు ప్రేక్షకులతో ముఖ్యులు. బ్రహ్మశ్రీపండిత బొండాడ లక్ష్మణాచార్యులుగారు ముఖ్యమైన తమస్వాగ తోపన్యాసమును జరిపినతరువాత వారిమూడుగు రామలింగ కాశ్రమి యను 9 వ్యక్తుల ప్రాయశుగల బాలుకు మిక్కిలి శ్రాన్యమైన కళనర్తకులతో నర్తకత్వముగూర్చియు, సంఘ ప్రముఖుగూర్చియు పండిత లక్ష్మణాచార్యులుగారు రచించినపద్య ముల చదివెరి. పిమ్మట బ్రతి శ్రీ పెద్దప్రోలు నూర్యనారాయణరావుగారి సభాప్రారంభ మునర్పించు కోరబడిన మదరాసు రాష్ట్రముయొక్క స్థానిక స్వపరిపాలనకాళా ముఖ్యమంత్రి గారి డాక్టరు నుబ్బరాజుగారు సభకురాజులమికి విచారిం చుచు నీది బయ్యెడముగా జరుగవలయునని వ్రాసిన యింగ్లీ షువు తరయనజవిది రత్నముచేసి సభ్యులకు వినిపించివారు. మ త్తగోపాధ్యాయ, మత్తదారక కవిశేఖర వడ్డేపాటి నిరంజన కాశ్రమిగారు, గొన్నాభిరమ వరాహ నరసింహాచార్యులు గారు, చేపూరు వేంకటసోమసుందరస్వామిగారు, కండి కు ప్పులింగరాజు మస్వాచార్యులుగారు, మొగల నుబ్బారెడ్డిగారు సభావిజయమును కాంక్షించుచు వ్రాసినతఖల కథావధాని సంగమేశ్వర కవిగారు చదివినయ నంతరమున, నర్తకులగూర్చిన తీర్మానమును కానూరు గురు మూర్తి ఆచార్యులుగారు పాఠించివారు. కాళి రామమూర్తి గారు, భవశేఖరపు సోమలింగాచార్యులుగారును మరలగా బలవరచి యాహ్వానించిన యనంతరమున సభ్యులంద రేకగ్రీవ ముగా తమ కరతాళధ్వనులములమున నీ ప్రతిపాదనను సంగీ కరించెరి. అప్పుడు కర్నూరమాలికా లంకృతులై బ్రహ్మశ్రీ పండిత దంతనాల నాగేశ్వర కాశ్రమిగారు సభాధ్యక్షుల సీకము నలంకరించువారు.

ఆటవెరువార మందరపు చిట్టిపాపయ్య, తేడియము తమ్మన్నకవి, లక్ష్మణాచార్యులు, నల్లరి వేంకటప్ప య్యకాశ్రమి, పెద్దగాడి వేల్పాచార్యులు, తాళాబత్తుల అప్పలా చార్యులుగారును, పూడి భోగిలింగకవిగారి శిష్యులను చే వాంగ సోదకుడైన జిలగము గంధర్వాగారును అధ్యక్షుల వారిని సమస్త ప్రముఖులను బ్రకటింపించి వ్రాసిన పద్యములను, వండిత. లక్ష్మణాచార్యులుగారు సభాపాపకులతో నొకరయిన బ్రతి ఇంజరపు నూరాచార్యులవారిని బహుకరించుచు వ్రాసిన పద్యములును జదువబడిన తరువాత మధ్యాహ్న భోజనములకు సభ తాత్కాలికముగ నిలువ బడినది.

మధ్యాహ్న చర్య

భోజనముల యనంతరమున యాధాస్తానమున మరల సభ యారంభమయ్యెను. అధ్యక్షులవారు వాటిడిర్లు మైన తమప్రారం భోపన్యాసమును సభ్యులకు జదిపి వినిపించినతరువాత విశ్వకర్మ సంఘమువారు నైమను కమిషనువారికి స్వాగత మొసంగవలసిన యావశ్యకమును గూర్చి మందరపు మృత్యుంజయకవిగారి రొక వ్యాసమును జదివెరి. కమిషను కనుకూలముగ నుమారు 400 లును, వ్యతిరేకముగ 80 కకును నొసర్చి తమకు బంపినట్లు పంచానన పత్రికయందు ప్రకటించబడుచేతనే యాచాతీ యులు కమిషనుకు నుముఖులగ దలంపవచ్చునని యధ్యక్షులు ప్రకటించిన యనంతరమున నైమను సంఘమువారికి జాతిపక్ష మున విజ్ఞాపన పత్రికను పంపించుట కంగీకరించుచు నుమారు జేయుమంది సభాముఖమున సంతకముల నొసర్చెరి. విద్యుదు గూర్చి అరిపిరాల రామలింగాచార్యులుగారు వేరొక వ్యాస మును జదివెరి. తెనాలి నివాసులైన శిల్పపంచానన బ్రహ్మశ్రీ అరకపల్లి భీమలింగాచార్యులుగారు శిల్పమున గూర్చి రచించి తెచ్చిన వ్యాసమును వారికోరికపై కథావధాని కొమ్మూరి సంగ మేశ్వరకవిగారు, భవ్యంత్రినిగూర్చి తాము వ్రాసి ముడిచి తెచ్చిన వ్యాసమును డాక్టరు శ్రీరామ నుబ్బారా యుగారును జదివిన తరువాత ఛాయాపటముల తీయబడినది. తరువాత మహాసభా ముఖమున విషయవర్ణయసభోపసంఘ ప్రతినిధుల యెన్నికల జరిగి చీకటిపడుటచే మరునటిదినము నకు సభ వాయిదాజేయబడినది.

రెండవ దినచర్య

అధ్యక్షుల బసయందు ది 2-7-1928 సంవత్సరము ఉదయ ము 8 గంటలకు విషయ వర్ణయోపసంఘమువారు వండిత నా గేశ్వరకాశ్రమిగారి యగ్రావిసాధితత్వముక్రింద సమావేశమై చిత్తు తీర్మానములనొకతో పరచుకొనిరి. పెద్దరేవును పక్ష మున కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి యాహ్వానముమీద పండిత రామమూర్తిగారు గత ఫిబ్రవరినెలయందు సంఘము సంఘము వారి కందించిన మొమారాండమును దానిమేరకు తయారుచేయ బడిన పర్యాకము రిటికా స్టేటుమెంటుయొక్క చిత్తు ముసాయి దాయు ప్రతిలింపబడిన తరువాత

మరలొక కారదాగారి

యొక్కయు, డా|| మత్తులక్ష్మి రెడ్డిగారియొక్కయు ఋతుమతీ వివాహపు విజ్ఞాపనమును కానూరు గురుమూర్తి ఆచార్యులుగారు చర్చకు దెచ్చెరి. పట్నాల గోపాలస్వామి గారును, సంగమేశ్వర కవిగారును, పెద్దప్రోలు నూర్యనారాయణరావుగారును, బిల్లును బలపరచుచు దిల్లీ పన్యాసముల నొసగెరి. పడపడి పండిత గానాల రామమూర్తిగారు యాచిల్లును ఖండించుచు, తాము రజస్వలా వివాహములను, విశేషాద్యుపాములను, స్వసంఘముందు ప్రవేశింపజేయు సంస్కారమునకు నుముఖముకామయ్యెన వ్యాసు దీపిక పమదర్శిపత్రికల తమ పరిశీలనక్రింద నడుపబడుచుండి నప్పుడు నందలి సంపాదకీయములలో డిట్టి సంస్కారమును బ్రో ద్ధులముచేయుచు వ్రాయబడినవటల నాస్తవమేయయ్య నితర సంఘములవారి యాజమాన్యమున నడుపబడు పత్రికలయందలి వ్రాతలకు సంపాదకుల వ్యక్తిబాధ్యతయొండదనియు కారదా మత్తులక్ష్మిరెడ్డిగార్లు చిత్తుచెట్టులు విటుంబవయములలో నూడ ప్రభుత్వమువారికి జోక్యమును కల్పించుచు గృహస్థులకు జరిమానాలశిక్షల విధింపజేసి తలదండ్రుల స్వాతంత్ర్యముల నవహరించుచుండెననియు, కన్యావివాహములంతరించుచో సంబంధ విషయములతో తలదండ్రులు లుపేక్షవహించుటయొక్క గన్యకులకు కులభేదముగ వివాహములుకూడ జరగవనియు గురు విశ్వబ్రాహ్మణులు సజాతన ధర్మవిధిగముగా విశేషాద్యుపాములు, ఋతుమతీపరిణయముల సంగీకరింపజారనియు నడిపెరి. కార దాగారిడిల్లును ఖండించుచు కాళి రామమూర్తిగారుభవశేఖరపు

సోమలింగాచార్యులుగారు నువన్యసించిన తరువాత సభయపక్ష ములవాడును నీత్రక్షును సమూలముగ చర్చించెరి. ఋతుమతీపరి ణయముల బ్రోద్ధులముచేయుచు పలువురు చట్టాధిప యనంత రమున నీచర్చను ముగించుచు ఋతుమతీ పరిణయ మే కాశ్రమి యే మైన దని యు, కృష్ణా, గుంటూరు మండల విశ్వబ్రాహ్మణసభలనుండి తీర్మాన ముమోదింపబడి నదనయు, విశ్వబ్రాహ్మణులు వేదమార్గానువర్తకులు వేదాను సారములశ్వము ప్రాధానివాదుల గావించవలసియున్నదనియు ప్రభుత్వమువారి దండనకు తోబడియైన కారదా మత్తులక్ష్మి రెడ్డిగార్లు బిల్లుల వామోక్షించి సదాచారమును స్థాపించవలసియు న్నును పెద్దరేవును వారి సభలయందు మత సాంఘికాది యాం తర్యసంస్కారవిషయములందు పరస్పరవివాదములకు కారణ ముగు సంశయాల చర్చించరాదని విశాఖపట్టణపుసభలో నిర్ణయింపబడుచే నీమహాసభయం దీవమన్య త్రోసివేయబడవల యునేకాని ఇమర్చింపబడవచ్చుర తేదనియు సభాపతిగారు ప్రకటించెరి. అంతట విషయనిర్ధారణసభ ముగిసింది. మధ్యా హ్న భోజనానంతరమున యాధాస్తానము మరల 2 గంటలకు శ్రీశ్రీరామ రామలింగేశ్వరశాస్త్రిగారు మహాసభ యారంభమై యాక్రింది తీర్మానము తేకగ్రీవముగ నామోదింపబడినది.

తీర్మానములు

- (1) శ్రీశ్రీ సార్యభామునియెడలను బ్రతిష్ఠా సామ్రాజ్యముపట్లను ఆనూన రాజభక్తికీర్తనలయెన్న యా జాతీ యులు సార్యభామునికి దీర్ఘాయురారోగ్యముల ప్రసాదించ భగవంతుని వేడుచున్నార:—అను సీతీర్మానము నర్హము బుపసా దించ నిజవబడి సభ్యు లామోదింపివారు.
- (2) సంయుక్త పరగణాల గవర్నరు ఘనత నహించిన 50 అలగాండరు మడ్డిమెకాగారి యకాలమరణమున కీ సభ సా రంతయు చింతించుచున్నార:— యాతీర్మానము కూడ సభాపక్షులచేతనే ప్రతిపాదించబడి నిలవబడి సభ్యులచే నామో దితుయ్యెను.
- (3) ఆఖరి భారతీయ విశ్వకర్మాధారక సంఘమువారి యాశీసులపట్ల సానధూరిన తెలిసిన సర్ మహమ్మదు సాఫీసాహెబుగారికి, గా|| సర్ కల్లులు ఉమరు నాయకు ఖాదగారికి, సర్ ఏ. కే. ఘాబ్జీ గారికి సర్ నూత్తుగో గారి నాయకత్వమున నడుపబడుచున్న యారపీయను సంఘ ముయొక్క మదరాసు కాళువారికిని, మైసూరప్రభువుగారికి నీసభ వారేక వందనముల తెలుపు చున్నార. (అధ్యక్షులు)
- (4) నైమను కమిషనువారి కీ జాతిపక్షమున విజ్ఞా పనపత్రికను సర్పించి కేంద్ర, రాష్ట్రీయ కాపనసభలయందును, ఇతర ప్రజాప్రతినిధి సభలయందును, సముచిత ప్రాతినిధ్య ముండవలయునని ఆంధ్రదానారించవలెనని భావించు పరి పాలక వర్గమువారిని కోరుచు కమిషను బహిరంగమున కై ఆదినాద జాతీయనాయకులు చేయుచున్న ప్రయత్నముల నీసభవారు తీవ్రముగ నిరసించుచున్నారు. మరియు హిందూ సంఘమునందలి వ్యవసాయ, వాణిజ్య, కార్మిక, పరిశ్రామి కేత్యాది వ్యక్తులతో జీవించుచున్న సమస్త జాతులవారికిని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముల భిం చు నట్లు బల మైన సాక్ష్యమును సమకూర్చి యా సభవారిన్ని మైసూర్ సభ్యులవారిని హెచ్చరించుచున్నార. (అధ్యక్షులు)
- (5) గత ఫిబ్రవరి మాషములో పెద్దరేవును కార్యనిర్వాహక సభవారి యాహ్వానముపై పండిత రామమూర్తిగారునైమ ను కమిషనువారికి సమర్పించిన మొమారాండము నామోదిం చిన ననుసరించి తయారుచేయబడిన శ్రాత్ర కాన్వెన్షియూష నును, రిటెన్షన్మెంటును ఆంగీకరించుచు వీనిని సాన్యమై సంతత్యురలో అమృతేయించి లభికారులకు రవాణా చేయుటకు వండిత రామమూర్తిగారి కళికారము నొసగుచున్నారు. (అధ్యక్షులు)
- (6) నైమను కమిషనువారు కోరవనొట్టి పెద్దరేవును తీరపున సాక్ష్యము చెప్పటకు బజ్జననగరము సభా నిర్ణయము నకు తోబడి ఆఖరి భారతీయ విశ్వకర్మాధారక సంఘము యొక్క తాత్కాలిక కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులను యా క్రిందివారిని డిప్యూటీవను కిమిటి (ప్రతినిధులగ యా సభ వారామోదింపు చున్నారు. వండిత గానాల రామమూర్తి (పసి డెంటు యెకోచిత్తు) పెద్దప్రోలు నూర్యనారాయణరావు (వై ను (పసి డెంటు—నీనియరు) కాళిరామమూర్తి (వై ను (పసి డెంటు వాని యరు) కథావధాని కొమ్మూరి సంగమేశ్వరకవి (చేరుమాట్) పట్నాల గోపాలస్వామి (జనరల్ సెక్రటరీ) చింతాడ వగేశ్వరస్వామి వేరు రుపర్తి వేంకటరత్నము, తాళాబత్తుల చిన్నయ్య, భవశేఖరపు సోమలింగాచార్యులు, కానూరు గురుమూర్తి ఆచార్యులు వండిత దంతనాల నాగేశ్వరకాశ్రమిగారు పండిత బొండాడ లక్ష్మణాచార్యులు, డాక్టరు శ్రీరామ నుబ్బారాడు (డైరెక్టరు) గంటలకు క్కల రామమూర్తి, శిల్ప పంచానన, అరకపల్లి భీమలింగాచా

భారతభూమియందు నేపాతికిం దీసిపోవని సంఖ్యయగు
మనజాతి ధనాదులందుం సంపూర్ణముగా నెనుకబడి యున్న
దను టెల్ల చెరిగిన విషయమే. ధనమునందు నే గాక దేతా
ధినివేత నాస్వాతంత్ర్యమునందును పాపకలము తల నెత్తలేదనట
నిస్సంశయము. ఒకప్పుడు నృపులయొక్కయు, వేలొకరి
కుతంత్రులగు మంత్రులయొక్కయు, నురియొక సారి మతకర్తలయొ
క్కయు, మరియొకప్పుడు ప్రజలయొక్కయు యసహనము
వలన విశ్వకర్మ జాతీయమృత్యుము మలమల చూడిపోయినను బా
దకాలమునందు సంపూర్ణముగా చిగిరించున త్తరి కుమానాచంద్రుని
శ్చిత్రిమూలమున వెనుకబడ జొచ్చినను త చ్చి మృత్యు నృ
పుల సమాదరంబునను మమామృదీయుల ప్రభుత్వ కాలముల
యందును పునఃప్రతిష్ఠ కాబడజొచ్చెను. మరివిషయముల
యందు శుమారు నూరునత్సరములనుండి విశ్వకర్మజాలం భా
గతదేశమున ప్రతిపక్షకలముతో బాహుబాహిగా పోరాన
రించి తను నిజయధ్వజముల విసిగ్పించి స్థాపించియే యున్నాడు.

ఆంధ్రదేశమునగూడ జగద్గురు పోతులూరు పితృబ్రహ్మేంద్ర స్వామి, విశ్వసాధానభూతాది అద్వైత సిద్ధాంతములు, సోమ నాధాచార్య రాజలింగాది కవిపుంగవులు, పిచ్చయ్యచార్య, లింగరాజు, మహాచార్యుల వేదవిద్యావిశారదులు, మార్గ సహాయచార్య బసవచార్య, శరణాచార్య, సర్వాచార్య, వీరపాపమంజు, ఆంజనేయ, నిరంజని, వీరభద్రాచార్య వరహ స్వసహాయచార్యుల మతచార్యులు, కొంతకాలము వ్యయ శ్రయసముల నొందిరి. మనకులము పాలిట యాదియొక యోగ మని వనవచ్చును. ఈవిధి విధానమున కలమూలము లాభము లేకపోవుట యట్లుండ మైగా కలమూలుకు హేతుదాయకమని మనకులమున గల్గినవారు విశ్వసించినను సరస్వతీ వాచక పుస్తకము మూలమున పూర్వములేనే నాసోదరులగు బ్రహ్మ శ్రీ ధర్మేశ్వరపు సోమలింగాచార్యులుగారికి యాయాపము తలపించినను దిగ్విజయము చేసారులు కుభావము. ఈకే నుతో ప్రతిపక్షములనుండి మనకులమువారు గెల్చిపోనిన కేసులు ముత్తుది యొకటియని గ్రహించినను, ప్రకృత మనసరింతము. 111 మధురాచార్య మనకుల సార్యభామము సాంఘిక బీజమును రాజకీయ రంగనీమను నాటి యందు మేలుబడయ నెంచెను. దానికి యంత జలమంది యాబీజము వృద్ధినింపించి కాలూరి సాంజీవరాయాచార్యులు తలంచిన గాని సావకుని యట్లు యాతడు మనదుర్భాగమున పరమేశ్వరు సన్నిధానమునకు పోవుట తలపించినది. నాటబడిన బీజము పాడువారుటయు కర్తలు కాలభర్త మొందుటయు, మరకలహమహావృక్షము మగుడ నభివృద్ధినింపి కాఖాపలవ పుష్పఫల శోభితమై దిన దినాభివృద్ధి జొచ్చుచుండెను.

ఇట్టి ఈసందిగకాలమున పూర్వము గంజాంజిల్లా వా రైనను (తూర్పు) నేడువచ్చిన గోదావరి జిల్లా రాజమహేంద్ర వాస్తవ్యులగు కీర్తి శేషలయిన గానాల వీరభద్రయ్య గారి కుమారులలో ప్రథమడగు పండిత గానాల రామమూర్తి గారు రాజరాజ నరేంద్ర స్వరపాలితంజు రాజమహేంద్రవరమున 1917 సం॥రమున ఆఖిలభారత విశ్వకర్మోద్ధారక సంఘమున నెలకొల్పియుండిరి. ప్రథమ ప్రయత్నమున కళమున నద్దాని కంతజలము లేకపోయినది. కాని సంస్కృతాంధ్రాంగ విద్యుల యందు నిరాఘాట ప్రవేశముగల యారామపండితుడు అప్ర తిపాత గంభీర పదగుంధనోదాత్త విధాన వాగ్గరి మృదుమధుర గుధారసధారలచే మాతృభూమియను దమప ఘనాఘనత్వ ములబించెను. కారణ మనుసరించి కొన్నిమాసము లానాటికి నుత్కలదేశ వివ్యారామ వాస్తవ్య మయ్యార వడ్డమసర్వనిశా ద మాంధ్రభూమి నాక్రమించెను. ఆకాలమున కాత్రవలోకా హితులంతయు జ్యోతిరంధ్రంబుల నెడక సాహసించెను. నయూనోపమ కొమ్మార్కి కవి సంకమేశ్వరమునకును ఘనా ఘనోపమ రామపండితునకును జ్యోతిరంధ్రంబులను బ్రాజ్ఞ లోకమున చీకాకు కల్పించినది. సంద్యహాస్యమున నీవాచి యును పడలింప జేసికొనవలయునని నేనాకాలమున సస్యశాస్త్రు లుల పాత్రుని మందలించుటయు నందులకాత దొకానొక నూర్చుని యసంబధనమని సమర్థించుట తప్పక వచ్చుటచే నేని వాదమున కీయకొంటినని నాకుద్రాసిన దీర్ఘలేఖ నతిబాగ్రతగా దాచి యుంటిని. శంకరాచార్య దృఢవాద ప్రతిఘటనా విధా నతనవలించింది సత్యదేవీ నుబోధగా పరవశతచే శంకరు నద్వై తవాదాదల కిరణాశ్రయ ప్రభాసాబద్ధ విభాసియును మిశ్రా భట్టునట్లు సంకమేశ్వర మయ్యారము తివ్రుననెగిరి ఘనాఘనత్వ ప్రభాసాపమానము! నూర్చు నారాయణ కరకిరణ ప్రసార దృఢాబంధముచే నొప్పున ద్వితీయ తరుణ మాక్రమించినది. వాగజకాసన కుండలీంద్ర శ్రగ్ధాత్రయము భారత సమర్థా రజార్థ మవిర్భవించుట ప్రత్యేక ప్రత్యేక కాలమున. ఆ త్రయమేక మహారజయన శిఖిలభారత శిల్పప్రబంధ మనునా తన వా జ్ఞ యా భి వృద్ధి ని వెల యించి ప్రస్తుత సార వ్యభా మ స మ త్తం బు న వి ల పిం పంబూను తరుణమునకు వేచియున్న బలవత్తరమ నివారణము నైమనకమివ వాగమనమున కొంత యెనది. ఫలితమునకువేచి యున్న యాతరుణమున అమాత్యునిచేయూత ప్రబలాసరము. మదరాసు రాష్ట్రపునానికస్యపరిపాలనా కాఖామాత్య గౌరవ నీయ డాక్టర్ నుబ్బరాయన్ మహాశయ పవిత్రాభిధానము నేడిట పేర్కొనుట మనకు కుభావముగదా! జీర్ణవిశ్వకర్మో ద్ధారణ దీక్షాబద్ధ కంకణ ప్రధానసాయకావతంసునకు అయా చితముగ సంపూర్ణకరుణాకటాక్షమున లేఖనములను మీ నాటియొన్నుతినిగూర్చి యంగండునందున ప్రచారము జేసెద మని లేఖాదానముజేసిన మహారాజశ్రీ సర్ మహమ్మద్ షాహీసాహెబుగారికి కృతజ్ఞత చూపించుటకే యీ మహాజన సభ నెలకొల్పబడినది. వేలాదిగా నరుదించిన స్వకుల మహాజన లందరితో గూడ నైకకంఠ్యముగా మేమాజివ్యపురుషుని నామా త్మరత్నముల తెక్కించుట మహాభాగ్యము.

మహాజనలారా! మన శైశ్వర్య సంఘమునకు కావలయు మహాపకారముల నాజ్ఞింప బ్రయత్నించి ప్రత్యాల్లింపారులై పతి నేయుచున్న పూర్వోదాహృతమున శ్రీయత రామమూర్తి పండితులు నూర్చునారాయణరావు సం గ మేశ్వర కవి మున్నగు ప్రముఖులకును మనము కృతజ్ఞులము. అనర్గళధారా

ప్రవాహములతో నుపవ్యసించి, మెప్పులు పడయుట కిది తరుణ ముకాదు. భవాదిస్వార్యత్యములయందు సంపూర్ణముగా వెనుక బడియున్న, మన సంఘముపై స్వప్రదీప్తవహుద్రుమిదితరరా చక్రమున నత్రతీహత్యే రి నాగింపుకొనిన విశానాయకు లయి నను కోటనగోటతో భనమున విరాజిల్లి పూర్ణలోకముచే గౌరవాదుల ననుభవించుచున్న మండలాధిప సమృద్ధవదులుల లోకస్యవహారమున కరతలామలకముగ నరయు వైమర్శికవిజ్ఞాన మహత్తర పండిత ప్రకాంఠలోకమును భారతదేశ నాగరికతకు నన్నె హాకవంటి యాఖ్యముపట్ల కరుణారసప్రావీతకటాక్షము లు బ్రసరింపకుండుట కేవలము వారి యుదాసీనత వెల్లడియగు టయే గాక మన దుస్థితిని గూర్చి పరమేశ్వరుని మూగవలసి యున్నది.

ప్రకృతమున మనభూమినిగల వివిధజాతులు రాజకీయ రంగమున బ్రవేశించుటయు, దానితోపాటుజాతీయతననుసరించి 1 పునర్వివాహసమస్య 2 అతిభాల్పవివాహనిరసనము 3 సంస్కృతాంధ్రాంగ విద్యాసంపాదనము 4 మండల గ్రామాది సభాసాపనము 5 మూలభారానము 6 ఆచార వ్యవహారకాండా సముద్ధరణము మున్నగు విషయములు మహాసభల ముఖములను చర్చించుకొని ఆచరణలయందు పెట్టుకొనుచున్నారనట మన మనమెరింగియు నిం దొక్కదానియందైనను పనికిరాగజేసికొని యుండలేదు. నాయకాగ్రగణ్యులగు రమమూర్తిపాలు ననుస రించి సాధ్యమగునంతవరకు మనలో కొందరు ప్రముఖులు జిల్లా, తాలూకాగ్రామస్వరపాలనా స్థానములయందు బ్రవేశింప బడియుండిరి. ఎన్ని మహాజనసభలలోను మాసంఘముపట్ల బొంబాయి ఆనెంబియందును, మదరాసు కాన్పిలనందును నూలో ప్రముఖులను చూచి ప్రవేశపెట్టవలయునని సంఘము వేలాదిప్రతిభుడే దొరతనమువారిని బ్రార్థించుచుండినను అందు విషయమై సాభిప్రాయమున ప్రసాదించక మూకీభావము వహి యించిన ప్రభుత్వవారి తాటస్థ్యము వారి గౌరవమునకు కళిం కము చేయవచ్చునని తలంపడియున్నది.

మహాజనలారా! ఈ మహాజనసభకు శిల్పవస్తుప్రదర్శనం బొకటి నెలకొల్పకపోయినతోట మాయందు లేకపోలేదు. పూర్వలయొక్క యప్రతిపాత యనంత శిల్పకళానానాభూతురీ విభవమున కునికిపట్టు నగు ముమ్మిశివరపు కామయ్యచార్య, వీరాచార్యద్యయ, నిబంధితముగు నీగ్రామ గోపురద్వయమే యాకారంత దీర్ఘలదని మా యాహ్వనసంఘమువారి యాహా మయప్రపంచము నే డీ మహాజనసభకు దయచేయించిన రాజ కీయ వేత్తలు, పండిత కులవరంతులు, కవిపుంగవులు, విమర్శ నానిధులు, శిల్పశాస్త్ర ప్రకాండులు నేకీభావము నొంది లోగడ 18 మహాజనసభలయందు తీర్మానించిన తీర్మానములెన్ని త్రోసి వేయవలయునో యెన్ని యుంచవలయునో, ఎన్ని చేర్చవలయునో అట్లు గావించి యావిషయమును ప్రమాణములతో జర్పించి లేలిన సారాంశములు కులముచే నాచరింపజేయు తలంపు తో నాబుద్ధిమునను పత్రికాముఖమున బోధింపవలయు నని నాప్రార్థనము, ప్రతియన జ్ఞాపకము వచ్చినది. మన కులమున కు వారాపత్రికలత్యావశ్యకమ. అట్టి పత్రికలు కలిగిరాది దేశ ములయందు కన్పించుచున్నవి. మనయంధ్రదేశమున సహా విశ్వ స్ఫుట్రబోధిని పత్రికలు కొంతకాలము సక్రమముగా మన సంఘాభ్యుదయమునకు మార్గసహాయ మయినవి. ఆపత్రికా ద్వయసంతకము జనియించిన పంచానవత్సరద్వయము మా త్రము సంతోషభ్యుదయమునకు పాటుపడిన మాట నిజమే యెన ను నే దాపత్రిక ఉపకారమునకు బతు అపకారము జేయుట యోచుండ యత్యంత వాఙ్మయముతోడను ఆసంభావ్య ప్రధాన వ్యాసములతోడను, అననసర వార్తలతోడను, ప్రచార ము లయే గాక పరిమలుల మన కుల మహాపురుషులను న్యూనముగ పోల్చకలతో జూచుచుచున్నది. మన కులవత్సలయొక్క ఋణ నర్తించుచున్నది. మన వృత్తి గోస్వముల బయట పెట్టుచు న్నది ఆను విషయము నేను జర్పింపునా, ఇచ్చాపురాది ప్రా తములకు చునవృత్తు మన వారిల గోల యెత్తుటయేగాక ఈపత్రిక గోదావరీకృష్ణ, గుంటూరాదిమండలముల పోషించి అపకారము చేయుచున్నవని వారు నడివియున్నారు. అంతతో గాక మన కులమునకు ప్రధానసాయకులయొక్క యప్రతిభా మగు పాటునకు ఆకట్టుచున్నది. అట్టి యాసోపేట గ్రామ పంచానాబహిష్కరమునకు మన నాయకు లేల పూనుకొన లేదో తోచ కున్నయది. ఇదేకారణము ననుసరించి విశాఖపట్టణముజిల్లా రాజామన "శ్రీవిశ్వకర్మ" యను పత్రిక కి సంచి కలు వెలవడి యెన్నను సంపాదకుని ముఖ్యు లానత్సరముననే ఏడుగు కాలభర్త మొందుట యట్లుండ తమ ఏకపుత్రి యగు మాటలమూటయో యను సరస్వతమ్మ వసుంధరామ తల్లికి బలి కాబడుటచే సంపాదకు డాకృషియందు విముఖత్వము నొందెను. ఇప్పు డాపత్రిక పునరుద్ధరింపబడు నని సంపాదకునివలననే తెలియ వచ్చుచున్నది. 18 వ పెనగొండ మహాజన సభలో రామమూర్తి పండితుడు రు 500 లు కట్టుము చదివించియుం డెను. అట్టిభాగ్యోదయమునకు తోడుగా నేనెవరికి తీసిపోవని సహాయమున చేయగలనని యీ సభా ముఖమున నునుపుచు

నేను చర్చించబడిన తీర్మానములలో నిది యొకటిగా నుంపవల యునని ప్రార్థించుచున్నాను.

మన జాతీయందు విమర్శకులు, కవులు, పండితులు, ఉపన్యాసకులు, కవిగాయకులు నావిర్భవించి యుండిరి. నేను జాతి కెట్టి గ్రంథము లవసరమో అట్టిగ్రంథము లన్వేషించుట కర్తవ్యము. అయ్యగ్రంథముల నిబంధించుట మరీంత్రేయోదా యకము. అజ్ఞాని పాడిమాడ నిచ్చి దున్న పోతును గ్రహించి నట్లు మన పూర్వజు ఏగ్రంథములు కల్పితగ్రంథము లని నిర్వ చించియుండితో అట్టి కల్పితగాధల ననుసరించుట పిల్లగాధల గ్రాయును జాతీయకల్యాణము నశింపజేయుననియు, బ్రాహ్మణోత్తర మహాజనసభను, అపకారగ్రంథ మని మనస్ఫుటని దగుల జేసినట్లు విశ్వకర్మానయపు దీపిక యను గ్రంథమును విశాఖ పట్టణ విశ్వ బ్రాహ్మణ మహాజన సభలో బహిష్కరించి యున్నార. భారత భాగవత రామాయణ గ్రంథములలో కథలు తీసి వ్రాయు కొందరు గ్రంథకర్తలు అందుగల నుత్పన్నత విమలవైన ననుసరింపక ఆయా రహస్యముల చెలిమిమనో, వారి యారోగ్య, గౌరవ ములకు భంగము కలుగునను తలంపుననే శిశ్వప్రాహ్మణులకున్న గౌరవము నూడదెననుచున్నారు. పంచానవకార్యాలయమున నుదయించి కవిపేరు ప్రత్యేకముగాని సాగ్రంతారాతికోట యట్టిది యెనట్లు సమదర్శిని పత్రికాముఖమున మొన్ననే చూచితిని. నుమా లేబడి తత్సరములనుండి యాభ్యుదయ గ్రంథములలో మన జాతి పక్షమున యుదయించిన యుద్ధగ్రంథ ము పూర్వోదాహృత బ్రహ్మశ్రీ ధర్మేశ్వరపు సోమలింగా చార్యులవారిచే సంపాదించబడి మెప్పున్న ఆర్.ఫెడ్, ఎడ్వర్డు రాబర్ట్సు కృతముగు విశ్వకర్మ యను గ్రంథముకట్టి మాత్రమే యని ప్రాజ్ఞలోకము విశ్వసించక తప్పుదు. విశ్వకర్మాది శిల్పశాస్త్రములును వాస్తుశాస్త్రమును వైద్యశాస్త్రములును ఎన్నియో గ్రంథము లన్వేషింపదగినవి యుండ ఉత్సవకుం జిత్తికిని మారని ప్రకృత కల్పిత గ్రంథావళికనమును ఏతత్త్వింధ ర చ న ము ను ఎం దు కో నామ బోధపడి యుండలేదు.

మనవారు వ్రాసిన కొన్ని గ్రంథములు ప్రతిపక్షుల కాధారముగ నప్పడి గ్రంథకర్తలను వేరుగా చేప్పవలసినవచ్చుచున్నది. ఇందు కొక పరిష్కారము ముసిన చాల బాగుండును. మహాజన లారా! ఇప్పుడు తాము చర్చించు విషయములలో నిది యొకటి జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. సంఘోపయోగమున అమూల్యకాల మును నే నివృత్తు చాలా ఆక్రమించినందులకు నన్నుమన్నించి నాలోపము క్షమింపవలయు నని చెప్పుచు మంచి గుణమున్న గ్రహింతుగుగాతమని విముక్త ప్రార్థించుచు భాషావిషయ విధులలోగల లేకములకు నుచ్చింపగల పండితుల కంతరీపముల కును నూ ఈ ఆశ్చర్యమునకు దయచేసిన మీ ఎల్లరకను నా యాహ్వనసంఘమునకు సహాయపడిన సకల విశ్వబ్రాహ్మణు లకేగాక నుప్రసిద్ధ స్వకుల పురుషపుంగవులను నానమస్కార సహప్రయత్నించుచు నింతతో విరమించు చున్నాను.

* * * * *

అధ్యక్షులు బ్ర॥ పండిత దంతసాల

నాగేశ్వరశాస్త్రిగారి

ప్రారంభోపన్యాసము

ఆహ్వనసంఘాధ్యక్షా! విశ్వబ్రాహ్మణసంఘ ప్రతినిధులారా! మహాజనలారా!

మనసంఘము భాజికాలమున తొల్లింటివలె గౌరవప్రద ముగ జీవించియుండుటయో! లేక నశించుటయో! యను కళో రసపుష్ప నోకవిధమున పరిష్కరింపబడు సమయ మరుచుకు టచే నీ మహారాష్ట్రము దాటిపోకుండ మన జన్మస్వార్యత్యముల సంరక్షించుకొనుట కుచితవిధమున పాటుపడుట ధర్మము. అంతియేకాని వృద్ధవివాదముల పరస్పరసహనము పట్టుదల తో పాటించి సామదాయకాభివృద్ధిని నుజేషించిన మన భవిష్యత్తంతయు సంకారమున నలముకొనునని నేను వేరుగనుచు వ నక్కరలేకనే ప్రాజ్ఞులైన తా నెల్లరు గ్రహింపగలరని తలం చుచున్నాను. గతకాలమునందు రాజ్యాంగాదివిషయములలో మనవారంతగా ప్రవేశమును గల్పించుకొనక యోదాసీర్యమును బూనుటచేతనే మనము నేటియాధ్యాత్మసిద్ధి కరుదెంచితి మని పలువురు విజ్ఞులు తలంచుచున్నారు. ఈకాలస్వభావము ననుస రించి కాబోలు నే డేసంఘమునందు జూచినను రాజకీయాం దోళనారావమే విస్మించుచున్నది. మనసంఘపు రాజకీయ విషయముల పరామర్శించుటకు గూడ పరమేశ్వరానుగ్రహమున నింతకాలమున కవకాశము లభించియుండెను. 1917 సం॥ రం లో ప్రారంభింపబడిన ఆఖిలభారతీయ విశ్వకర్మోద్ధారక సం ఘాధ్యయము మనసంఘజీవనమున దొక నూతనశక్తి నాారం భింపజేయుటచే నీతిమూల్యానుకూలమును పృథువుచుక సాటి కులసోదరులవలె మనమును ముందునకువచ్చి మనరాజకీయాధికా

ర దనుపాక్షాదగారి ముదితవిధమున బాటుపడుచో నెంతకాల గర్భమున మరుగుపడిపోయిన మనజన్మపర్యవసరములను కరగతముగనుట కావలయును. ధూతకాలమునందు మత సాంఘికవ్యవస్థలయందు మనము చూచిన శాస్త్రసాహిత్యముల చరిత్రపుటలయందు ప్రభుత్వ రాజకీయములకు శోభించుచున్న యొక్క పాఠ్యరాయప్రేరేపక యాత్యంతమంది ప్రజాసమాహము నుద్దరించుటకు రణధుండుభిని మోగించి ప్రజల యాత్మవికాసమునకు తోడుపడితిమను గర్భము మనసంఘము లోని ప్రతివారికిని నందరికిని దియెకాని శాస్త్రయపద్యములకా పోయినను కువాకాకాగ్రామమున నెరచి వరకు జయము మన శత్రువుల నేరించుటకు వశమేకము. పాటుచేసిన యంతయును దాపటికము తక్కువగా కేరగింపవలసి యున్నది. అయినను ప్రపంచమున కిప్పటికైన నీతియు బోధన మనయొద్దముగర్భము బహుశ ప్రచారమునకు వచ్చినందులకు మన పా యభినందించుకొనినను తక్కువకాదు. యావధానమునండి నేను కంఠోక్తిగ ప్రకటించుటకు వెనుదీయదు లేదు.

మహాజనులారా! తోకకొత్తము కేవల స్వాధ్యాయము నకు నుచితగౌరవ మేర్పడవలయునని ఆరేడు బ్రాహ్మణ్యములతో వివాదములకు దొంగొనికాద. కాని శాస్త్రమునకు జయము కేవలయొందలేదు. స్వాధ్యాయ ప్రేరేపక బ్రాహ్మణులీ కారణమున శత్రువులనుండియు మనమీద తంత్రముల ప్రయోగించుచు వచ్చిరి. పృథువులు కులనిబంధగ్రంథములు కల్పించువదిని. అందు మనవృత్తులు మనజాతి న్యాయముగ వర్ణితులయ్యెను. మంత్రులు కృత్రిమకావనముల నిర్మించి మన సాంఘిక రాజకీయగౌరవములనుకట్టిరి. ఒకమాదిరి సంఘపహిష్కారము కూడ మనపై ప్రయోగింపబడినది. మహానాథులు పెట్టిపెట్టి యాదంతయుల గూర్చిన యంతయుల వినినప్పుడే విశ్వ బ్రాహ్మణ్యము కంట నీచుబెట్టుకుంటుంటున్న ప్రపంచమున మనవలె, నేజాతియు మరియొక సాటిజాతిచే బాధింపబడి యుండుచో నేనుబడి యొందలేదనుట యధార్థకథనము కాకపోదు. నీగ్రోహ, శ్వేతజాతులవలన పొందినట్లు కేరగింపబడిన చరిత్రాంశములు గూడ మనము పొందిన బాధలతో సాటికావు. ఆ ప్రశంసయంతయు నిప్పుడు చరిత్రపర్యవసానము మనవృత్తి విరోధులకు సాటిదినములయందు దేర్చడియండిన రాజకీయాధికార ప్రాబల్యమే మనల కిన్ని కడగండ్డగర్వించుటకు గారణమనదని మీకు శ్రుతిపరచుటకే నే నీవిషయము వింతిదూరము ప్రశంసించవలసి వచ్చినది.

నేటిదినక మన మాబాధల నోపకతో త్యాగముతో నహించుటచేతనే మన పెద్దలు బాధించిన సమస్తివాదసిద్ధాంత విషయము హిందూమతమునందలి బ్రాహ్మణేతరకులములవారి యందలకును మార్గదర్శకముగనుట కారణమేర్పడినది. సాంఘిక సంబంధముగ మన పెద్దలు బోధించిన మహాత్మరాధిప్రాయముల నే అధునిక కాలానుగుణ్యముగ రాజకీయములతో మేళనము చేసి అంగ కర్ణాటక బహుభాషాప్రజ్ఞాధారేయలగు కీర్తిశేషులు బెంగళూరు మధురయ్యాచార్యులవారు అనేక గ్రంథప్రకటనలవలనను ద్రావిడ పాఠాలు అను శాస్త్రగ్రంథావళికా సంపాదకత్వమునను లోకమునందు బహుశ ప్రచారము లొనర్చి యున్నవారు. ముప్పదిసంవత్సరముల క్రిందటి యాయుదంతమే కీర్తి శేషి సర్ పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠి డాక్టర్ నాయుడు స్థాపించిన బ్రాహ్మణేతర మహాద్వయమధ్యములందు బీజాపూర్ న్యాయమున మరల పురకార్య మగుచున్నది. ఇటీవల బ్రాహ్మణేతరశాస్త్రమపక్షముల కూడ సాంఘిక సమత్వ సిద్ధాంతమొదల నొకరి మోక్షభావమును నహించుటతో అతివాదజాతీయ పథులసానుభూతి నంద శాశించినను నిత్యదావాదము పాలిత దేశమును వదిలి సముద్రాంతరీయమున గల పాలక దేశ మగు యింగ్లాండులోని నుప్రదీరాజకీయపక్ష ప్రముఖులైన సర్ మెకేల్ ఓడ్డెయర్, సర్ రెకనాల్లు క్రాడెక్ సర్ హార్డో బ్లూట్, లార్డు సిడ్డెక్ మొదలగువారిచే మనము చేయబడుచున్నది. మనప్రాచ్యులకాటిన బీజ మెట్లు బాటుకొని మహావృక్ష ము తనకాభోవకాభులచే దేశమునంత నెట్లాకావించినదియో దీనివలన బోధ్యముగనులేదా? సోదరులారా! మనవీరరుల కృషి యిట్లు ప్రాచుర్యమునకు వచ్చినందులకై మన శిల్పరమున సం తోషభరితస్వాంత్యము మగుట యాత్యంతవార్తా మైవిషయమే!

మనసంఘము నేగాక భారతదేశము నంత నుర్రాతలూపు మన్న ప్రధానసమస్యలలో "నైమిషకమిషమ" వ్యవహారము ప్రముఖస్థాన ములకరించుచున్నది. కాంగ్రెసువాదులను మితవాదులను మరికొన్ని ప్రక్షిప్తరాజకీయ పక్షములవారును దీని ని బహిష్కరింప నుద్దేశించుచున్నను మహాత్మగంధీగారు బోధించిన సహాయనిరాకరణోద్ద్యమములె నిదియు నపజయము నొందగలదని బోధ్యము చెప్పుటకు విశేషవర్తికము యొనర్చిన అసిన యగత్యము లేదు. ఇదివరకే మహామృతీయ సంఘమునందలి ప్రముఖులు, జమిందారులు కమిషనువారితో సహకారము నొనర్చి పండితుల యొండవచ్చునని నే నూహించుచున్నాను. యూరపియనులు, అంగ్లీయండియనులు, క్రైస్తవులు, పంచములు ఇత్యాది సంఘములవారు కమిషనువారికి సమర్పించు నిమిత్తము చిత్తు విభావన కత్తముల దయారే కయిలుతుందు నిమిత్తమై యొక్కరని యప్పుడప్పు

డు పత్రికలయందు ప్రకటింపబడుచుండుచేత నే యీ బహిష్కార తత్వ మెట్టియో తమ రూపాంతరమునలసి యున్నది. మదరాసు కావన నిర్మాణ ఫలితమును నైమిషకమిషమును పుష్కల చర్చకు వచ్చినప్పుడు బహిష్కారానుభూతులకు సమ్యక్తి నొసంగిన డాక్టర్ ముత్తులక్ష్మీరెడ్డి యును. యల్. పి. గారు సదరు కమిషను కనుబొమ్మగా నేర్పడిన వివక్షపరమమునందు స్థానమును స్వీకరించుటచేతను ప్రారంభమున నట్టివాదమునే నెరవేసిన సర్ ఎ. పి. హాత్రిగారు గంజాం ప్రజాసంఘమునకు కమిషన్ వారికి జ్ఞాపకపత్రము కల్పించి యొందుటచేతను కమిషను బహిష్కారమునకై తీవ్రవాదమును సాగించుట యందును కాంగ్రెసువాదులతో చేతులుగలిపిన జప్తి సుపరిత్రా గారవ సంపాదకులు శ్రీమంత్ ఎ. రామస్వామి మొదలి యూరగాజుకూడ యల్లీల ఇదగు పత్రికా ముఖముననే కమిషన్ సహకారము నుద్దేశించుచుండుటచేతను నీ బహిష్కారాందోళన మెట్టి పటిమతో సాగి యున్నదిమీ మన మెంతో త సావధానముగ జాలోచించుకొని నిర్ణయించు కొనవలయునే తప్ప ప్రక్షిప్తయద్దు బొన్న చేసుబడినట్లులగు తాను గతికముగ స్వాధిప్రాయమును బోనాడి యన్యల దుఃఖోపదేశముల పాటించుట సంఘమునకును కేరమాత్రము కారణము కావాలదు. బ్రాహ్మణేతరపక్ష నాయకులైన శ్రీరాజా సర్ పి. రామా రాయణముగారు శ్రీమంత్ పి. రామస్వామిమొదలి యూర గారి వలె సనసరించి కొలది దినములలో కమిషను కనుబొమ్మగా నే నూరకగల రని తలంచుటయొ దూరదృష్టిగాని యచనా యని భావింపబాలను. ఇంతకును కాంగ్రెసువాదుల బహిష్కారమునకు దుఃఖాద్యము నేనుసరించి యున్నదియో యని మనము విచారించవలసియున్నది. డాక్టరు బిసాంటు దొరసానిగారిక ప్రజాభివృద్ధి ముఖ్యమైనదియనైనను సంగతి మీతో బాలమంది తెలిసియుండునని తలంచుచుంటిని. గతకాంగ్రెసు అధ్యక్షులు శ్రీమంత్ శ్రీరామస్వామిగారి వాదాని గతకాంగ్రెసు క్రికటరి శ్రీమంత్ ఎ. రంగస్వామియ్యగారు తేలికదానిని, నేలం విజయ రాఘవాచార్యులగారు మరియొకదానిని, శివప్రసాదగుప్త గారికదానిని యట్టి ప్రజాభివృద్ధి ప్రకటించి యందు యంగ్లీ ముఖామయందు బి. ఎ. మొదలైన పట్టుముల సంపాదించువారికి వోటుపాట్లతోని చేయవలెనని నూచించివారు. నానారాజకీయ పక్ష పథమేరకు దేశముయొక్క భావిరాజ్యాంగ వ్యూహపమును నిర్ణయించుచుండుచుండు సాగుచున్నవికదా? మనకమిషను విచారణముందు దానిబహిష్కారమునందొప్పించిన నీపక్షములవారు యట్టియోచనలసాగించుటయందుగల గూఢభావము మనము తెలిసికొనవలసియున్నది. ప్రైవేటాభివృద్ధి నానాపక్ష పథవారియే రాటులనుగూడ వరకలింపెదనని నైమిషకమిషన్ వారు ప్రకటించియుండుటచే నీపక్షలయందు ప్రాతినిధ్యములేని జాతుల వారలూరుకొనెన యెట్టియనగ్రము వాటిల్లనదియు నుగమునుగ నే బోధపడుచున్నది. కాంగ్రెసువాదుల పూర్వోక్త ప్రజాభివృద్ధి కావార జాతీయపక్ష పథవారి యూరగాజులముల కమిషను వారితో నొకమాదిరి సహకారము సంబంధించి యని నావెట్టి నందప్రజలగలవృత్తి వాకొనిన మీరు తుష్టిభావముతో త్రోసి వేయవచ్చును. కాని కాంగ్రెసు పక్షాభివృద్ధియు గల నుప్రదీధి ప్రతికారవయిత శ్రీమంత్ బాబూరామానంద ఛట్టర్జీ మహాశయులవారే తమ మాదిరివిప్రప్రతికాముఖమున నట్టి యాత్యంతమును ప్రకటించివారు. ఇంతకును కాంగ్రెసు నాయకులు చేయుచున్న యూరగాజుల స్వరాజ్యసంపాదనమునకుగాక దేశమునందలి వివిధకులములకు వారి హక్కులను త్రోసివేసి దేశ పరిపాలనా బాధ్యతనంతకు చతువుకొనిన స్వల్పసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణుల హక్కులను చేయుటకే తంత్రముల బన్నులుయని తలంచుటకు ఇంగ్లాండులో క్రివాసయ్యగారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నెత్తినయనలయునని చేయుచున్న యాందోళన సాత్వము నొసంగుచున్నది. మహామృతీయల ప్రాతినిధ్య ప్రయత్నములు నితర ప్రముఖసంఘములవారి ప్రాతినిధ్య దృష్టియు నిట్టి కేరత్వాలమేమాదంబరమునంటి యలజడివలన నినుముతయు చలింపజాలకున్నను మనము కర్తవ్యతామూఢత్వమున నువేతునహించుచో చాల కష్టపక్షములకు లోనుగావలసి యొందెనుటకు సత్యముని చెప్పుటకు నేనినుముతయు సంశయించుటలేదు. ఈ దేశమునందలి యూరపియను సంఘమువారు కమిషను మోల తమహక్కులను స్థాపించుకొనుటకు సుమారు లక్షయేబదిశేలరూపముల వ్యయముచేయుచున్నారని ప్రకటించబడుటచేతనే కమిషనుముందు మన హక్కులను నిర్ణయించుటకు మనమొకటి ప్రయత్నములు గావించవలసి యున్నదియని నిర్ణయమగుచున్నది. మనయంతలమునమే ప్రయత్నించి మనరాజకీయాధికారములను కరగతముచేసికొనగలమును దైర్యము నావలె మీలో నెవరికి గూడ నుండదనియే భావించుచున్నాను. 1920 సం॥లో అమలులోనికి వచ్చిన సంస్కరణకావనము తరువాత సానిక సంస్థలయందలి మన ప్రాతినిధ్యము పానుగల్గు రాజాగారి యాధ్యక్ష్యమున నడుపబడిన బ్రాహ్మణేతరపక్షము వారి ప్రోద్బలమున కొంతవరకు పోషింపబడినమాట యీ సందర్భమున స్మరింపక తప్పదు. కాని యిప్పు డాపక్షమువారికి క్రభుత్వదరము కాలవై పరిత్యమున తప్పిపోవుటచే మనము

నిస్సహాయుల మగు తలపించినది. క్రభుత్వమోదము గల మరయొకపక్షము కా శ్రీ యిం చి న క్షుడే మిక్కిలి తైవాజ్యపయించునది మనయొద్దముందో శాల లితిక యున్నత సాన ములకరించి శోభాయమానముగ చిత్తజింపములతో పుష్పించి ఫలానుభూతునకు రాగలనని శాస్త్రభవిశ్యాసము. క్రభుత్వమోదమును బడసినపక్షములలో మహామృతీయపక్ష మే యిప్పుడు రాష్ట్రీయ రాజకీయములయందేగాక అఖిలభారతీయ రాజ్యాంగవిషయములందు నున్నతస్థానము శాస్త్రమించి యున్నది. అట్టి మహామృతీయపక్షమునకు కీరీటులులేని చక్రవర్తియనదగు సర్ మహామృత్ మోక్షసాహేబు బహద్రుడు వాయువ "ఆల్ ఇండియా విశ్వకర్మకర్మ లిబరల్ ఫెడరేషన్" తరుప్తన చేయుబడుచున్న యాందోళనమునకు భారతదేశమునందును ఇంగ్లాండులోను తగిన ప్రాచుర్యమును గలిగించెదనని యయోచితముగ నుత్తరపూర్వముగ వాగ్దానముచేయుటచే నీసభాపక్షమునను గూడవిశ్వకర్మకర్మముల పక్షమునను శామహామహు నకు నే నీ సభాముఖమున ఎందనములను దెలుపుచున్నాను. ఫెడరేషన్ వారి యాశయములతో సంపూర్ణముగ కేకీకరించుచు మనహక్కులు మనచేతకల్గునట్లు సాగింపబడుచున్నట్టి యాబోయనందు చేత నైన సాయమును జేసెదమని తెలిపి గౌరవనీయ కల్పల్ సర్ డిమర్ హాయత్ కు గాడికిని, అంగరాజేశ్ పూర్వమంత్రి సర్ ఎ. కె. ఘజులిసాహేబుగారికిని గూడ మన సంఘపక్షమున నేను సమస్కారము లర్పించుచున్నాను. ఫెడరేషన్ పక్షమున లిఖితపూర్వముగ చేయబడుచున్న యాందోళనకు ముదమొంది తన మహాదేశ్వరచనులనందించిన మెప్పు ను క్రభుత్వగారికి సర్ మ. గుగ్గోగారి శాంతకత్వమున నడుపబడుచున్న మదరాసు యూరపియను సంఘకాఖాబారికిని నే నీ సందర్భమున ఎం నములను దెలిపజేయుటకు మరయొక ప్రపంచము నందుకొనజాలను.

సోదరులారా! మహాజనులారా! 1917 సం॥ రమనందు క్రిందిచారంభముతో బయలుదేరిన నీ అఖిలభారతీయ విశ్వకర్మకర్మకర్మక సభాప్రయత్న మెట్లురాష్ట్రీయ పరిస్థితుల సత్క్రమించి యావచ్చారత భూమియందు గల యన్యసంఘములయందు దలి పెద్దలనుగూడ యలరింపజేయుచుండినదియో పూర్వోక్త ప్రశంసలన మీరు గ్రహింపజాలరా? మామూలు రాష్ట్రీయ కావనసభయందు దైనను మనసంఘ ప్రశంస యొంగ్లీ ముపరిపాలనా యారంభమైన నూటయేబదిసంవత్సరముల నుండియు వినింపక పోయినను మన ఫెడరేషనువారి రప్పటి ప్రైవేటుగాడి సమర్పించిన విజ్ఞాపనపత్రమును పురస్కరించుకొని పార్లమెంటు సభనంటి ప్రవచాతీతమైన గొప్ప సభయందే మెట్లుమొదలు మన సంఘవిషయములకు చర్చకు దెచ్చిన కల్పల్ సర్ చార్లస్, ఏటు, ఎం. పి. మహాశయులు మనచే విరచ్యుడీయుడు. ఆ మహాశయునికి మనజాతీయముల తరతరము ధన్యవాదముల సర్పించవలసి యున్నది. రాజ్యాంగములయందు మన చేరైన విరివించి క్లిష్టపరిస్థితులలో ఫెడరేషనువారి నిరంతరకృషిచే మన ప్రశంస నిట్లు స్పష్టమునందేగాక ఖండాంతరములయందలి రాజ్యాంగ శ్రేష్ఠ మనసంజలుగూడ నాకరించుచుండుటచే సక్రమ శాస్త్రీయపద్ధతులవలన మనము సాగించుచుండిన యాయాందోళన కొలదిదినములలోనే ఫలానుభూతునకువచ్చి మన జాతీయజీవనోద్ధియందు మహోదయ ప్రాప్తి కావచ్చునని విశ్వసించు నున్నాడను. ఇంతకంటెను మనము కోరకైన యభివృద్ధి మరెద్ది?

స్థానిక సభలయందలి మన ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి యందుకు ముచ్చటించవలసి యున్నది. మదరాసు రాష్ట్రముయొక్క న్యాయశాఖాసభ్యత్వమును బహించిన సర్ పి. రామస్వామియ్యగారి నిరోధకారణమున మనకుకేంద్ర స్థానిక రాష్ట్రీయసభలయందు ప్రాతినిధ్యము లేకుండచేయబడినను గత పరేండ్లనుండియు జిల్లా, తాలూకా, యూనియన్ బోర్డులయందును మున్సిసిపలకార్పొరేషనులందును కొంతవరకు సభ్యులిద్దించియున్నది. మదరాసు రాష్ట్రస్థానిక సభ్యులిపాలనా శాఖకు పరిపాలకుడగు నేర్పడిన ప్రధానమంత్రి గౌ. డాక్టరు నుబ్బరాయణ్ గారు ఇటీవల చర్చకుబెట్టిన స్థానికసభ్యులిపాలనా సంస్థలసంరక్షణము మనజాతీయల సమచితప్రాతినిధ్యమును ప్రతిఘటించుటయేగాక, యున్నతదపులనుగూడ తీసివేయుటకు తోడుపడుచున్నది. ఈ మాత్రన కావనముఖమున మనసంఘములేగాక పురోభివృద్ధియందు వెనుకబడియున్న నన్ని సంఘములవారును ప్రాతినిధ్యమును కోల్పోవుచున్నారను. ఈచట్టముయొక్క మంచిచెడ్డల ప్రశంసించుకుండవలెనయింతుకు పిలులేదు. మాంబెగ్యూఛలగుఛర్మసంస్కరణముల యనంతరమున తక్కిన ప్రజాప్రతినిధి సంస్థలనగా స్థానికసభలయందలి ప్రాతినిధ్యమును పెంపొందింపబడినది. జిల్లా, తాలూకా, యూనియన్ బోర్డులయందును మున్సిపలకార్పొరేషనులయందును గల ప్రజాప్రతినిధులసంఖ్య పెంపుచేయబడినది. ఇట్టిస్థితిలో నీవద్దతిని ముచ్చటకు డాక్టరు నుబ్బరాయణ్ గారు ప్రవేశి

అప్పుడా జనమంతా నిద్ర వారికొంది - మహారాజు

విదేశవార్తలు

ఇండియాకు వైమానిక ప్రచారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

లండన్, జూలై 12:—వీరియముదటి తేదీనుండి ఇండియాకు వైమానిక ప్రచారము ప్రారంభమగునని హాంకంగారు తెలిపిరి. అనగా పెరిషియ ప్రభుత్వము తీర్మానమును సమీక్షించి మొదటి తేదీకి ప్రారంభమగునని.

కెల్లాగుగారి యుద్ధబహిష్కరణపు

టొడంబడిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

లండన్, జూలై 12:—కెల్లాగు యుద్ధబహిష్కరణపు టొడంబడికకు ప్రత్యుత్తరమును ఇచ్చి ఆలస్యమేల యని కామన్వెల్త్ లో చాంబర్లెన్ గారివారు ఈ సమావేశము పూర్తియగులోపుగా ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెనని చాంబర్లెన్ గారు తర్జుమాచేసిరి. డొమినియనులుగాని ఇండియా ప్రభుత్వమునాడుగాని ఈ ఆలస్యమునకు త్రవ్వాయుగారెరి. ఈ ఆలస్యమునాడు జాగ్రత్తగా ఆలోచించి ప్రత్యుత్తరము నీచుటచుటచే అయినదని తెల్పి.

క్లెటను ఇబిక్ సాదు

రాయబారములు

మరల ప్రారంభ మగుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతలంకి)

లండన్, జూలై 12:—త్యరలోనే ఇబిక్ సాదు క్లెటను రాయబారములు ప్రారంభమగునని కామన్వెల్త్ లో ఆరంబిగ్ గారు తెలిపిరి.

అంగమాన్ వివత్తులో మొత్తము 201 మంది చనిపోయిరి. ఇంకొక 8 గురు బ్రతికిరి

గట్టెక్కిన డాంట్లెన్ నాక మరల పయనము ప్రారంభించెను.

ఇటాలియా ప్రచారకులలో నెకియోనీ అనునాతడు చనిపోలేదని తెలుపుచున్నాడు.

లండన్ హోటెలులో ఇండియను డాక్టర్ మన్మథ నాథ పన్యాత్ అనునాతడు, జేబ్స్ కన్వెన్స్ ఇద్దరును చచ్చి పడియుండిరి. విచారా జరుగుచున్నది

లండన్ లో నలుగురు ప్రధానదండనాధికారులకు ఫీవ్ (పెసిడెన్సీ) మేజిస్ట్రేట్లు లాభ్యమేయన పదవుల నిచ్చిరి

శతవృద్ధు ధంపతులు

బెర్లిన్, జూలై 10:—బ్రెవిటూలో 110 వేండ్ల వయస్సు 107 వేండ్ల భార్యయు గలరట. వీరు ఆరోగ్యముగ తమ తమ విద్యుత్తరగ్రుములను నిర్వహించుచున్నారు. భార్య పలు మును దీనిదనని వారివరుగు చిరునగవును వయస్సు 90 సంవత్సరములు ముందువచ్చియున్నవో ఇంతకంటే నిండు జన్మనిగ నున్న భార్యపటును దీనిగోనుటకు వీలుగయ్యుండెడిదయని ఆమె ప్రత్యుత్తర మొసగెను.

ప్రభుత్వము దీర్ఘకాలిక బయోమొత్తమునకు ప్రత్యేకముగ ఏర్పడిన మొత్తము నొచ్చివది, కర్గలేడు.

రైసు ప్రదేశములోనున్న నైవ్యమును ప్రస్తుతము తగ్గించదలచ కొనలేదనియు ఒడంబడిక ప్రకారము నడుమకొనుట కీ నైవ్య మనవరమనియు సర్ పర్లింగ్ ఈవన్సుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

రబ్బరుపరిశ్రమపట్టమును కామన్వెల్త్ లో ఆమోదించిరి

మాస్కో బాంబు దాడునవ్యము

బెర్లిన్, జూలై 10:—మాస్కోలో బాంబు ప్రేవిన పుడు అమట్టు ప్రక్కలనున్న ప్రేక్షకులను సోవియటు సైనికులు బంతు దగిల్చిరి. ప్రకటితమైన దానికంటే ఎక్కువ పమాద మే జరిగెనట. ప్రకటించిన సంఖ్యకంటే ఎక్కువనుండికే దెబ్బలు తగలవచ్చు ననుచున్నాడు. (వెంచిపార్లమెంటునాగు గృహ నిర్మాణపట్టము నామోదించిరి.

సర్ జే. సి. జోనుగారు

మ్యూనిచ్, జూలై 10:—మ్యూనిచ్ విశ్వవిద్యాలయము నాడు జోనుగారిని సన్మానించుటకు ఆ సనచే యువస్వామ్యముల నిష్పించుటకు ఏర్పాటుచేసిరి. మతము, వేదాంతము, కళలలో సోమూదేశ మెంతయో నుహోపకారము చేసినందులకు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. సర్ జే. సి. జోనుగారు అంతర్జాతీయ ప్రకృతికాస్త్రముండగి సేర్పాటుచేయగల్గినందుల కెంతయు కొనియాడిరి.

మ్యాంగేరక్షక నైవ్యము

జగ్జి, జూలై 10:—మ్యాంగేరక్షక సేనను నైవ్యములను ఏర్పాటుచేయునయమున నుకలించుటకు ప్రయత్నించెదలనియు అచట ఇంకను చాలకాలము ఉండవలసి నైవ్యముల కలుంబములను వారికడ కంపెదమనియు పార్లమెంటులో యుద్ధసంఘి తెలిపెను.

న్యూజిలండు జలాన ప్రభుత్వమునాడు వర్తకము, నుంకములు, నాకాన్యాపారమునకు సంబంధించి ఒడంబడికను చేసి కొనెదగట రాయబారములు జరుగుచున్నవి.

ఇటాలియా వైమానిక సిబ్బంది పలుకాముల పాలగుచు న్నారట.

హీకు వైమానికరాలు 1800 అడుగుల ఎత్తు విమానములో పోయెనట.

అమెరికాలో ఎండ వేడిమి

92 డిగ్రీలు

న్యూయార్కులో 6 గురు చనిపోవుట

న్యూయార్క్, జూలై 10:—న్యూయార్క్ లో ఎండ వేడిమికాకలేక 6 గురు చనిపోయిరి. కొద్దులలోచూడ వర్షులనే ధరించెరట.

గ్రీకు మంత్రివర్గము

పెనుజాలాన్ గారి కోరికలు

ఏథెన్స్, జూలై 10:—సెనటు సేర్పాటుచేయవలెననియు, రెండువర్షులకు ఎన్నికలు ఒకేసారి జరుగవలెననియు పెనుజాలాన్ గారు కోరిరి. క్రొత్తపార్లమెంటు పెట్టెంబరు 17 తేదీరి గూడును. అప్పటివరకు సెనటు సేర్పాటు చేయకుండుటకు పెనుజాలాన్ గారు కంగీకరించిరి.

విశాఖపట్నము

కళాభివృద్ధి సంఘము

సి. సి. వెంకటవతిరాజు బి. ఎ. ఎం. ఎల్. సి. గారియూ వ్యవస్థాపక కార్యకర్త భారత కళాభివృద్ధి సంఘము విశాఖ పట్నమునందు కల్పింపగా ఈనెల 10 తేదీని శ్రీవిక్రమదేవవర్మ గారి యధ్యక్షత్వ కింద జరిగెను. 'కళాభివృద్ధి సంఘము' నుపేర నొక సంఘము నియమింపబడెను. దీనికి అధ్యక్షులు బి. వెంకటవతిరాజు బి. ఎ. బి. ఎల్. సి. బి. ఇ. గారు కార్యదర్శి సి. సి. వెంకటవతిరాజుగారు.

ఈనెల 28, 29, 30, తేదీలను ధౌనహాలులో కళాభివృద్ధి సంఘము ప్రకటించిన (సంచారక కళాప్రదర్శనము) జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడెను. అధ్యక్షులు ఈ ప్రదర్శనఖర్చులకు రూ 50 లు విరాళమిచ్చిరి.

(ఒక విలేఖరి)

కంభకోణం, జూలై 10:—గౌ. యస్. ముత్తయ్య మొదలిగారు ఆదివారం ఉదయం పియాలిచేరిరి. శ్రీపురాని చెన్నపురికి ప్రయాణ మయ్యెదరు. (అ. (వె.)

మంతుశాల

ఈనెల 7-వ తేదీ తనివారము సాయంత్రము యూనియను బోర్డు ప్రసిడెంటును యెమ్మకొనుటకుగాను యూనియను బోర్డు సభ్యుల మిటింగు ఆఫీసులో జరిగినది. 15 మందికి 18 మంది సభ్యులు వచ్చిరి. యూనియను స్థాపించినప్పటినుండి (పెసిడెంటుగా ముండ్రి ప్రజామండలివదిని సేగన్న శ్రీముత వేమూరి కంకయ్యచాదగి గానీ లేక గ్రీముగా (పెసిడెంటుగా యెమ్మకొనిరి.

(ఒకవిలేఖరి.)

మంతుల పర్యటనము

తిరునల్వేలి, జూలై 10:—ప్రధానమంత్రి డాక్టరు నుబ్బరావుగారు నిన్న సాయంత్రము కూర్తాళం చేరిరి. కూర్తాళమున స్నానముచేసి మేర్పరచి, ఆరోగ్యశ్రమముగ వృద్ధి చెందుటకు తగిన సౌకర్యముల సేర్పరచు విషయమై మంత్రిగారు జిల్లాకలెక్టరుతోను జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షునితోను మాట్లాడిరి. 16 వ తేదీనాటికి మంత్రిగారు కోయంబుత్తూరు చేరదరు. జిల్లాబోర్డునాడు స్వాగతవ్రతము సమర్పించెదరు.

వాతావరణ సిద్ధి

1928 సం. జూలై నెల 12-వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యమంత్రి				
	కలె 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	కలె 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	కలె 24 గంటలలో వర్షము	జూలై నెల 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు పొందవలసిన మొత్తము
గోపాల్ పూర్	89	80	...	8.1	— 0.6
విశాఖపట్టణం	87	80	...	5.5	— 1.0
కాకినాడ	86	76	...	2.7	— 4.5
మచిలీపట్టణము	89	78	0.1	2.0	— 4.9
కర్నూలు	88	75	0.8	7.8	+ 2.5
బళ్లారి	90	75	...	4.5	+ 2.0
అనంతపురం	5.9	+ 2.7
కడప	95	79	...	2.6	— 1.9
నెల్లూరు	97	83	...	1.4	— 1.2
మద్రాసు	99	76	1.1	1.5	— 1.9
కడపూరు	98	78	0.2	2.5	+ 0.1
నెలము	92	74	0.8	5.9	+ 1.6
కొయంబుత్తూరు	85	70	...	0.9	— 1.8
తిరుచనాపల్లి	95	79	...	8.1	+ 1.1
నాగపట్టణము	98	80	...	8.1	+ 1.1
పుణెరు	96	77	...	2.4	+ 0.1
పాంబన్	91	79	0.1	1.7	+ 1.8
తిరునల్వేలి	0	— 0.7
తిరువేండ్రము	82	75	...	15.7	— 0.9
కొచ్చిన్	84	75	...	27.6	— 11.0
కాలికట్టు	86	74	0.6	86.2	— 10.4
మంగళూరు	80	74	8.7	45.6	— 7.7
లెంగుళూరు	81	67	...	8.0	+ 8.4
మెర్కార	67	62	2.8	28.1	— 14.5
కొడైకనాల్	68	52	...	4.5	— 1.7
కూనూర్	71	62	...	2.8	...

గోపాల్ పూర్	89	80	...	8.1	— 0.6
విశాఖపట్టణం	87	80	...	5.5	— 1.0
కాకినాడ	86	76	...	2.7	— 4.5
మచిలీపట్టణము	89	78	0.1	2.0	— 4.9
కర్నూలు	88	75	0.8	7.8	+ 2.5
బళ్లారి	90	75	...	4.5	+ 2.0
అనంతపురం	5.9	+ 2.7
కడప	95	79	...	2.6	— 1.9
నెల్లూరు	97	83	...	1.4	— 1.2
మద్రాసు	99	76	1.1	1.5	— 1.9
కడపూరు	98	78	0.2	2.5	+ 0.1
నెలము	92	74	0.8	5.9	+ 1.6
కొయంబుత్తూరు	85	70	...	0.9	— 1.8
తిరుచనాపల్లి	95	79	...	8.1	+ 1.1
నాగపట్టణము	98	80	...	8.1	+ 1.1
పుణెరు	96	77	...	2.4	+ 0.1
పాంబన్	91	79	0.1	1.7	+ 1.8
తిరునల్వేలి	0	— 0.7
తిరువేండ్రము	82	75	...	15.7	— 0.9
కొచ్చిన్	84	75	...	27.6	— 11.0
కాలికట్టు	86	74	0.6	86.2	— 10.4
మంగళూరు	80	74	8.7	45.6	— 7.7
లెంగుళూరు	81	67	...	8.0	+ 8.4
మెర్కార	67	62	2.8	28.1	— 14.5
కొడైకనాల్	68	52	...	4.5	— 1.7
కూనూర్	71	62	...	2.8	...

సర్కారులు:—కొంచెము చినుకులు బడెను. మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. గోపాలపురంలో తప్ప ఇతరచోట్ల వగటి వేడిమి 3 మొదలు 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కర్నూలులో 0.8" వర్షించెను. కడపలో మబ్బు దట్టముగ నున్నది. ఇతరచోట్ల విస్తారముగ నున్నది. కర్నూలులో వగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో 1.1" కడలూరులో 0.2" వర్షించెను. మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. వగటివేడిమి మద్రాసులో 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్, సహాయ వాతావరణకాస్త్రజ్ఞుడు.

అయ్యంగారి కన్య అబ్బులుకరీముని వివాహమాడుట

జెజవాడలో మతాంతరవివాహము

కన్యదాత బెలిసినవిషయము

(న్యకీయ ఫిలేఖరి)

జెజవాడ, జూలై 9:—ఈ దయమన నేను రాజ గోపాలయ్యంగారిని కలిసికొని తమకొన్నా వైవాహ మేలుల కుదిరెనని అడిగితిని. సంబంధమును మీరమ్మాయి కుడుర్చుకొనె నా? లేక మీరేకుదిర్చితిర? మీరెటుల కుదిర్చితిరి? అడిగెనుల పాపగడ? అని అడిగి వివరములన్నింటిని తెలుపుడని కోరితిని.

అయ్యంగారు జరిగినకథ నిలుల చెప్ప దొడంగిరి.

కుటుంబచరిత్ర

నాభార్య 1919లో చనిపోయినది. నాకు నలుగురు కూతురులు, ఇరువురు కొడుకులు. నా పెద్దకుమార్తెలిగవురకు చిన్నతనమునందే వివాహముచేసితిని. నా పెద్ద అబ్బడు కే. పంత్ నంగారు యం. ఏ. బి. ఎల్. ప్యాషంబారు. పిమ్మట సహాయ నిరాకరణవాదియై ప్రస్తుతము తిరువనంత ఉద్దేశవనియాయ మున్నార. రెండవ అబ్బడు టి. శ్రీనివాసమగారు. వీరు యం. ఏ. బి. ఎల్. ప్యాషంబారు. నేలముందు పకలుగా నున్నారు.

మేము ధియసాఫిస్తులము

మిగిలిన ఇరువురు కుమార్తెలు, ఇరువురు కుమార్తెలు అడ యారనందుండి చదువుచున్నారు. మేమందరము ధియసాఫిస్తు లము. మేము జాతివ్యక్తిలభేదములను పాటించువారముకాము.

జానికమ్మ చదువు

నామాడవకుమార్తె జానికమ్మ కొన్నాళ్లు ట్రిప్లికేట్లో చదివెను. పిమ్మట కాళిలో ధియసాఫిట్ కాళిలోచదివి అటు పై ఢిల్లీలోచదివినది. ఇప్పుడు మద్రాసు మెడికల్ కాళిలో యం. బి. క్లాసులో రెవరెండ్ పరీక్షలను గడుపుచున్నది.

జానికమ్మ ఫిరిగినవిధము

నాకొన్నా రైవము ఇప్పుడు 22 ఏండ్లు. కాళిలో ఢిల్లీ లో చదువుటలన ఆమెకు జాతిమత కుల భేదములు లేవు. ఆ తర హిందూస్థానమునందు ఆమెకు సుహృద్భిములలో చాలన్నెహ కోటి కలదు.

జానికమ్మకు అబ్బులకరీంసాహెబుగారికి పరిచయము

నాకు అబ్బులకరీంసాహెబుగారికి చాలసంవత్సరమునుం డి స్నేహముగలదు. ఆయనవయసు ముగ్గురు 40 సంవత్సరము లుండును. భార్యపోయినది. 3 సంవత్సరముల కూతురుకలదు. ఆ అమ్మాయిని మధురలో యు తన పెండుచున్నది. అడయా రులో నాతోడను నాబిడ్డలతోడను అబ్బులకరీం సాహెబు గారు తరుగుగ నుండెడియలనాటుగలరు. అందులన నాకుగ పరి చయమేర్పడినది. అబ్బులకరీం చాలపెద్దమనిషి, చాలయోగ్యుడు. అదితప్పనివాడని నానమ్మకము.

సత్రహా

అబ్బులకరీంసాహెబుగారిలో అప్పడమ్మడు పెండ్లిచేసు కొమ్మని సలహా యిచ్చుచుండెడివాడను. ఈ జన్మములో మరల పెండ్లిలేదని యనుచుండెడివాడు. సంవత్సరముక్రిందల మరల చెప్పిరి.

సమాగమము

అబ్బులకరీంగారు గుంటూరుజిల్లా ఫారెస్టుఅఫీసరు. గడ చిన నెల 21 వ తేదీనండి ఆయన అడవిహారెంటాకువద్ద మకాం చేసెను. నేనుకూడ 26 వ తేదీని అడవికి మకాంచేసితిని. నా తోకూడ నాకుమార్తె నాన్నెహతుడు నిత్యానిందం చెచ్చియుం డిరి. 27 వ తేదీ ఆడయమున ప్రార్థన జరిగినపిమ్మట మేము ముగ్గురు సమాజకేమెతిమి. నేనెల్లబ్బులకరీముతో నాకొన్నా రైవ వివాహమాడమంటిని. నీవు మేము ధియసాఫిస్తులమంటిని. భారత సమాజసభ్యులమంటిని. మరెము కోమేషనల మంటిని (Coma sons) చిరు నవ్వు నవ్వి నీకు మార్తె అయి తే నాకిష్టమే న నె ను. నా నకి అ బ్బో తొం ద ర చేసి నానే అని నాతో అన్నది. తర్వాత నేను వచ్చినాను. వారు మరొకరికి వెళ్లి నారు. అటుపిమ్మట ఇద్దరికి పెండ్లి ఖాయమేనని వారిరువురకీలీని జాయినువ్రాసిరి.

అసలు కథ

అటుతర్వాత ఈనెల 4-వ తేదీని జెజవాడలో అందరము కలిసిగాము. నాయెడుట నిత్యానందంబడుల జానకి అబ్బుల

“తండ్రిలాసమునంద”! స్థాపితము 1890!! తెలిఫోను నెం పోయాం 3860, రెసిడెన్సు 3861

ఒక గొప్ప సదుపాయము.

ప్రాతకమలములు, పచ్చలు, కెంపులు, మంచీముత్యములు

మున్నగువాటిని మేము క్రయమునకు తీసుకొనెదము.

తరువాత మీకు వెండిసామానులు, బంగారు సీమకమలములు, కెంపులు, పువ్వురాగములచే అమర్చబడిన నగలు యేపైజులో కావలసినను సిద్ధముగా నున్నవి. హాజరులో లేనివి ఆర్డరుచ్చిన త్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అండు సన్న్య,

వజ్రాలు, రత్నాలు, బంగారు, వెండినగల వర్తకులు, 216 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

టోరిపత్తమువారివలెనే కారికపత్తమువారుకూడ సామ్రాజ్యవాదులు

శ్రీమాను శ్రీనివాసయ్యంగారి ఉపన్యాసము

కలకత్తా, జూలై 10:—కడవిన శుక్రవారము ఎన్నె క్కు హాసనం దుపవ్యసించుచు “టోరిపత్తము వారివలెనే కారికపత్తముకూడ సామ్రాజ్యవాదులుగ నుండుటచే భారతీయులకు కారిక పత్తమువారికి పొందుకుదరదు. కావున ఏకీభవన నైనను ఎట్టి సాధనములచేతనైనను స్వరాజ్యము సంపాదించ భారతీయులు దృఢపరకబులై యున్నాడు” అని శ్రీనివాస అయ్యంగారు చెప్పిరి. (భార్యర్థు కేటెలు)

రు 500 లు బహుమానములు

చిలుకూరి నాగాయణరావు ఎమ్. ఏ., ఎల్.టి. గారు రచించిన గ్రంథరాజములు

సుప్రసిద్ధగ్రంథకర్త. శాస్త్రవైఖ్యములయిన గ్రంథములు 1 కురానుమరీపు-రు 4 లు, 2. అశోక చక్రవర్తి ధర్మశాసనములు రు 2 లు, 3. ఉపనిషత్తులు (ఈశ, కేన, కఠ, ఐతరేయ) చక్కనితేట తెనుగుపద్యములు రు 0-6-0 లు, 4. ప్రాచీన హైందవ ప్రజాస్వామికప్రభుత్వము రు 0-12-0 లు, 5. సంస్కృత లోకోక్తులు రు 1-0-0 లు.

800 పెట్టుమాత్రము మిగిలియున్నవి. పయి 5 గ్రంథములను పెట్టుగా కొనువారికి కొన్ని పదుపాదములు కల్పించి నాము. వీటిలో 50 పెట్టు బహుమానము లక్కరలేని వారి కుంచినాము. వీరికి పెట్టు రు 6 లు మాత్రము. తక్కినవాటిలో 125 గ్రంథాలయములకు, 125 ప్రత్యేక వ్యక్తులకు పార్శ్వాల కట్టి వేరేవేరే ఉంచినాము. మొదటి 125 లో 25 లోను, రెండో 125 లో 25 లోను పదిహేనుపాదముల నోట్లు ఉంచినాము. ఏపార్శ్వాలలో నోట్లు ఉన్నదో తెలియదు. ఆర్డరుచ్చువారి అప్పవము. బహుమానము కొనుగోసినవారికి డి స్కాంటులేదు. రు 2-0-0 లు ఖరీది యిచ్చుకొనలెను. అందరి కీని పోటీకే ప్రత్యేకము. బహుమానము కావలసినది, ఆర్డరు లేనిది వ్రాయవలెను. ఇందున్ని వచ్చేసనమును పెట్టి తెనుగులో ధర్మశాస్త్రములను ప్రకటించుము. ఈ గ్రంథములను తిరిగి అమ్ముకేయవలదుకోలేదు. త్వరపడుడు. తిరుగుము మించినతరువాత నొమ్మకొంటే లాభములేదు.

ప్రపంచ మత గ్రంథమాలా

కార్యస్థానము,

రాజమహేంద్రవరము.

ప్రశ్న

ధివ్యవ్యక్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయకాలమును తెలుపవలెను. గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తణి.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare certificate on 2 annas stamp. Apply to Central Telegraph College, Nai Sarak, Delhi. 8437

三三三

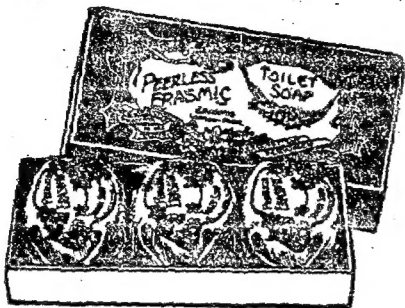
పాలయొక్క ఆహారగుణములో నాకు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదు. పాలు సంపూర్ణముగు ఆహారపదార్థము గావున, నేను వ్యవసాయ సంఘముయొడుట నిచ్చిన సాక్ష్యములో పంగదేశము యొక్క ఆరోగ్యము పీడింపబడుట ప్రజలకు ఆహారము కొరకు గావలసినన్ని పాలదొరకకుండుటయే కారణమని చెల్లినది.

ది ఆంధ్ర ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు

గమనించదగ్గ ముఖ్య విషయములు

- (1) కంపెనీకి మొదటి సంవత్సరములో 4000, రెండవ సంవత్సరములో 29182-0-4 నికరాదాయము (Surplus) ఇది చాల అధికము.
 - (2) 1927 సంవత్సరములో మరణము వల్లగాని, మరేవిధ మొదటి గాని క్లయిమ్ము లేకపోవుటకు భీమాదారులు.
 - (3) భీమాలు పీరియము ఆదాయములో మొదటి సంవత్సరము 100-కి 22% రెండవ సంవత్సరము 50% ఇది మిలేవ్యము మునుకు దాఖలా.
- "భీమాకంపెనీలు మొదటి సంవత్సరము నికరాదాయము (Surplus) కలిపరములు అరుదు. ఆంధ్ర ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ వారు అట్టిది మొదటి సంవత్సరములోనే చూప గలుగుట ప్రశంసనీయు" (ప్రీమియం పత్రిక.)
- పలుకుబడి గల ఏజెంట్లు లేదా మిదన, కమిషన్ మిదన కావలెను.

య. మంగయ్య, కార్యదర్శి.

ఇది ఆమోఘమైన సబ్బు

**PEERLESS
ERASMIC**
The Dainty SOAP

4661-

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధ విషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొక గ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

తెలువడిన గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, నర్సేశ్వర, దేవకీనందన, బంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తిశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) 0-5-0
- 2 జనవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీఠిక గలదు 2-5-0
- 3 గాంధీమహాత్ముని జ్ఞాపకము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము 0-5-0
- 4 కనులాశి. (చిన్న చిత్రకథ): శ్రీ రాయసం వేంకటశివుడుగారు, యమ్. ఏ., యల్. టి. 0-5-0
- 5 నిలబడి: ఇది యొక యుత్కృష్ట గ్రంథము. ఇది తొలుత రెండువేలండుకు ముం దొక భారతీయ పండితునిచే తిలకభాషయందు రచియింపబడి పదపది యనేకభాషల బలివర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు: శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు 0-5-0
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి కృతము. త్రైమాసిక త్రాగణ్యము, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీ త్యాగరాజగారి చరిత్ర మిందు నిరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజగారు రచించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. 0-10-0
- 7 ధన్వంతరము (నవనము): పాదమత ధర్మవోధక గ్రంథ మగు 'త్రిపిటకము' నందలిది. పాదమత ధర్మవోధక గ్రంథము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు: శ్రీ కిలాంబి రంగారావుగారు, యమ్. ఏ., యల్. టి. 0-10-0
- 8 వీమనాడు (అయదంకముల నాటకము): నార్సేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్బనను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ పోణకా పిచ్చి రెడ్డిగారు. బి. యే. (ఆనర్లు) 0-5-0
- 9 జీర్ణనివాసగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి శాశ్వతరత్నగారు, బి. యే. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత చరిత్ర సిరియు నిందు వర్ణితము లైనవి. 0-5-0

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

నివాసాధ్యక్షునిది: శామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ ఆండ్. కో., 566, రెస్ డెన్సిబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

దక్షిణాప్రికా

7042

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాలలోని 36వ కుసుమము

గ్రంథకర్త: దిగవల్లి వేంకటశివరావు బి. ఏ., బి. ఎల్. ఇది దక్షిణాప్రికా దేశమున, భారతీయుల చరిత్ర, గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్ర, మనోహరములై లి. 482 పుటలు. 22 ప్రకరణములు. 5 దేశపటములు. 6 బొమ్మలు. 6 అర్థ బొమ్మలు. రెండు భాగములు కలిపిన కాలిగోలై యెండు, భారతి హిందూత్వ తికలు ప్రశంసించినవి. వెల రు. 2-5-0. మాత్రమే: (విజ్ఞాన చంద్రికా చందాదాతలకు, ప్రీతిక, విద్యార్థులకు మాత్రము వెల రు. 2-0-0). పాఠ్యేత (పత్రికము. కొద్ది ప్రతులే యున్నవి. వలయువారు.

వలయువారు—దిగవల్లి వేంకట శివరావు బి. ఏ., బి. ఎల్. బెజవాడ అని వ్రాయుడు.

శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణమ్.

ప్రతిపదాంగ్రహణ తత్వగ్రంథ విశేషము సుప్రసిద్ధము. పండిత రామరత్న ప్రజనముల కత్వంశోపము క్రమముగా నున్నది. 45 వాల్మీకి పూర్తి కాళికోతైండు చేయబడి ఘనవైభవము చేపరుచై చక్కని ప్రింటుచేయబడినది. యీ మహాగ్రంథము మా చందాదాతలకు వాల్మీకి 1-కి రు. 1-2-0 ల చొప్పు యిచ్చుచున్నాను.

శ్రీ బరీలకు (ప్రస్తుత భాండాగారములకు) 12 వాల్మీకి రు. రి. లకు యిచ్చుచున్నాను. యీ వెల 20 వ తేదీ లోగా రు. రి. లు అయిదురూపాయలు అధ్యాత్మపంపిన భాండాగారములకు ఖర్చులు చేసేదధించి 1, 2, రి. 4 భాగములు యిప్పుడు మీకువంటి పదిపది రి. వాల్మీకి. మిగతా రు. రి. లకు పంపుచున్నాను.

ముఖ్యగమనింపు: 5 వ వాల్మీకి మిగతా రు. రి. లు వసూలుచేసి 6 లగా యిచ్చుచున్నాను. విధేయుడు, గోపిణి కృష్ణమూర్తి శర్మ, కల్వర కన్నంకెట్టిపత్రం, ఎన్.కె.ఎ., వదిలారు.

వ్రతాపక స్మారిమాతలు

(75-8861)

4 మిక్కిలి ఘాటును సువాసనగలది
1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయే గాక అజీర్ణము, వాయువ, కలుపు, జ్వరము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, చిన్న చిన్న గుణము, కలరా, డేగు మొదలగు అనేకముగ వ్యాధులను హరింపుటయే గాక బలమును, జీర్ణ శక్తిని, అశోగ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము. (ప్రతి గృహమందుండవలసినది. 250 మాత్రల సీసం 0-4-0 12 సీసాలు 2-5-0. ఇ. పి. చార్ల ఎన్నిట్రెజా 0-5-0. పి. కె. ఏ. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, చెరికపే, నల్లూరుజిల్లా.

ప్రకటన

(2046)

కోగలం స్వయముగ వచ్చిగాని, బాలుబద్ధానానా కోగలంములను తెలుపుడు చేసినవో కోగవ్యభావము పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పద్యము, వగైరాలు వివరముగ పుచితముగ వ్రాసింపవలెను. (నెం. 2)

డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.